

Cordaid 2007

Juni 2008 / www.cordaid.nl

Elke vorm van weerstand wordt hard afgestraft

Chouchou Namegabe, journaliste en mensenrechtenactiviste

Milities en rebellen die kindsoldaten in de voorhoede zetten, hele dorpen uitmoorden en vrouwen verkrachten. Vormen van geweld die elke verbeelding te boven gaan en die je met geen pen durft te beschrijven... Oost-Congo haalt er helaas te vaak het nieuws mee. Nieuws? Niet echt. Verontwaardiging? Steeds minder. Politiek te ingewikkeld, te ver weg, en te lang al in de hitparade van de gruwel om er nog echt van op te kijken. Rwanda, ja dát was erg. En er was toch die film? Had die geen Oscar gewonnen?

In de afgelopen tien jaar heeft het geweld in Oost-Congo naar schatting vier miljoen slachtoffers gemaakt. Naar schatting, want tellen is onmogelijk. Vier miljoen. Stel je voor: je bezoekt Amsterdam, Utrecht, Den Haag, Rotterdam en al de dorpen ertussen. En je ziet niemand. Geweld komt in golven. 1998 tot 2003: één lange piek. 2006 bood hoop met de eerste min of meer democratische verkiezingen. Ijdele hoop. In 2007 laaide het vuur weer op, onder meer door toedoen van troepen van Paul Nkunda, een afvallige generaal die weigert in te stromen in het reguliere Congolese leger. Nkunda

is aangeklaagd door het Internationaal Strafhof voor het ronselen van kindsoldaten, niet voor het buitensporige geweld tegen vrouwen waar hij en zijn troepen naam mee hebben gemaakt. Intussen moordt hij verder in Noord-Kivu. Hoe lang nog is de vraag. Misschien komt er weer een ander in de plaats. Er is in al die jaren maar één echte constante geweest: het systematische en seksuele geweld tegen vrouwen.

Jezelf en je gehavende gezin staande houden in een even gehavend dorp dat wordt beheerst door angst... op zich al een onmogelijke opgave. Maar je nek uitsteken en samen met dorpsgenoten werkelijk iets ondernemen om het tij te doen keren, dat is nog iets anders. Het gebeurt, steeds meer en dikwijls op initiatief van vrouwen. Het is wat je voorzichtig het begin van een volksbeweging zou kunnen noemen, een alternatieve weg naar vrede, temidden van een uiterst complex en hels conflict waar de internationale politiek noch de lokale strijders, dat wil zeggen heren in maatpak of mannen in kaki, een einde aan schijnen te kunnen maken.

Lees verder op pagina 10.

**HIJ GELOOFT
IN ZIJN TOEKOMST
U OOK?**

GELOVEN DAT HET KAN

www.cordaid.nl

www.cordaid.nl

Inhoudsopgave

Als u hier klikt gaat u naar het menu om verder uw keuze te maken

Afghanistan: Wij en Zij [5]

Het viel Cordaid niet mee om met Afghanistan de krant te bereiken. Jammer, want het lastige, genuanceerde maar interessante verhaal van de Afghanen zelf over ontwikkeling en wederopbouw past niet blijkbaar niet goed in de versie van Kamp Holland.

Het best bewaarde geheim of ... wat is katholiek aan Cordaid? [8]

Kan de identiteit veranderen al naar de wind waait? Nee, stelt Piet Kuijper. Cordaid heeft houvast aan drie ankerpunten: het Katholiek Sociaal Denken, de lange traditie en de spiritualiteit.

Geweld in Sri Lanka

Wat kan ik zeggen over 2007? [16]

...Moet ik schrijven over die sociale workshop die we organiseerden. Minstens tien van mijn 35 medewerkers probeerden hun levensverhaal te vertellen, en konden eigenlijk alleen maar huilen... Of...

Manuela Kemp, zangeres en dj, ambassadrice van Cordaid Mensen in Nood [17]

'Natuurlijk moeten wij altijd en overal iedereen blijven helpen. Met noodhulp, als het niet anders kan, maar zeker met structurele opbouw. Mij kan het niks schelen om eindeloos te blijven zeuren om donateurs.

Monique Lagro, gezondheid en welzijn [19]

"Ik ben er trots op dat wij hardnekkig proberen om het tekort aan lokaal gezondheidspersoneel tegen te gaan. Daar zijn geen snelle oplossingen voor. De druk om dan maar blijvend Nederlandse artsen te blijven sturen is groot maar met dat geld kunnen wij veel meer dingen doen."

Ondernemers: voor het eerst samen op reis [23]

Tien jaar terug was het ondenkbaar dat Nederlandse ondernemers samen met ontwikkelingswerkers een studiereis zouden maken. Cordaid organiseerde een studiereis naar Ghana voor Nederlandse ondernemers. Microkrediet is de bindende factor.

Cordaid Nederland [26]

'Je ziet dat elk mens aan de zelfkant van de samenleving, of het in Nederland is of in het buitenland, hetzelfde verhaal over uitsluiting, stigmatisering en dus schaamte kan vertellen. Er is dus meer aan de hand dan het veelgehoorde 'eigen schuld, dikke bult'.

Kom in actie [27]

De Haagse tandarts Tom van der Colk besteedt al tien jaar zo'n twee dagen per week aan vrijwilligerswerk voor een kleine opleidingskliniek in Kigali, Rwanda. Die kliniek is steen voor steen gebouwd met behulp van donateurs van de stichting fADA en van Cordaid. Wat drijft hem?

Tsunami: wederopbouw bijna afgerond [4] [17]

Cordaid heeft in totaal ruim vijftig miljoen euro aan wederopbouw na de tsunami besteed. Lees over de resultaten en de geleerde lessen.

In het najaar van 2007 verscheen de Nederlandse vertaling van het spraakmakende boek van oud Wereldbank econoom William Easterly: 'White Man's Burden. Waarom heeft ontwikkelingshulp meer goed dan kwaad gedaan?' In het boek kritiseert Easterly alle grote plannen die van bovenaf worden opgelegd aan landen. In zijn ogen zijn deze plannen gedoemd te

mislukken omdat iedereen en dus niemand er voor verantwoordelijk is

De planners in de Westerse hoofdsteden worden niet ter verantwoording geroepen als de plannen mislukken, maar gaan weer nieuwe plannen bedenken. Easterly pleit voor stapsgewijze ontwikkeling gebaseerd op eigen initiatief, uitproberen en verbreden als het werkt.

Cordaid vindt White Man's Burden een belangrijk boek en neemt de kritiek serieus. De kritiek sluit aan bij ons geloof in de kracht van mensen. We geloven dat het kan. Cordaid steunt wereldwijd vele organisaties die vaak in moeilijke omstandigheden iets proberen te verbeteren: gezondheidszorg, verzoening, kredietverlening enzovoort. Of dat succes heeft valt het beste af te meten aan de verbetering van het welzijn

Laat de armen ontwikkelingshulp zelf beoordelen Resultaten zijn vaak niet te meten

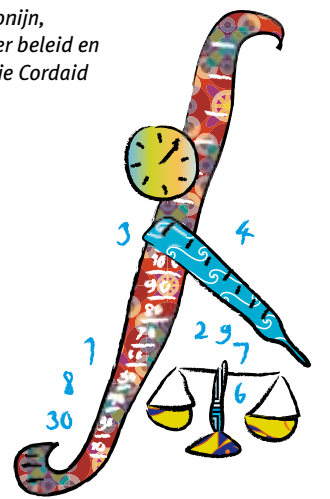
van de armen: gezondheid, veiligheid, inkomen, voedsel, politieke rechten enzovoort. Het zijn de armen die bepalen of de resultaten van ontwikkelingshulp de moeite waard zijn. Helaas is dit in de praktijk vaak niet het geval. Het zijn de planners en beleidsmakers in het Westen die bepalen welke resultaten belangrijk zijn. Ze doen dat in naam van de armen, maar zonder dat de armen daar zelf iets over zeggen.

Blauwdruk

Cordaid verwelkomt de groeiende aandacht voor resultaten in ontwikkelingshulp, maar is kritisch op het feit dat de donoren bepalen welke resultaten belangrijk zijn en niet de armen. De internationale donoren hebben de millenniumdoelen centraal gesteld. Met deze doelen is niets mis, alleen kunnen ze niet als een blauwdruk voor resultaatmeting worden gebruikt, zoals nu het geval is. De drang van donoren om 'hun' resultaten zichtbaar te maken leidt tot een bureaucratische papiermolen waarin de armen worden uitgesloten. Daarmee wordt naar onze stellige overtuiging de ontwikkelingshulp niet effectiever. Natuurlijk kunnen we niet generaliserend over de armen spreken. Dat is voor elke situatie anders en vormen vaak de armen een heel diverse groep. De kern

van armoedebestrijding is dat armen meer greep op hun eigen leven krijgen. Dat ze zelf in staat zijn om het heft in handen te nemen. Dat geldt ook voor de resultaten van de hulp. Hulp is effectief als de resultaten worden bereikt die de armen belangrijk vinden. Cordaid heeft in 2007 veel geïnvesteerd in resultaatmeting. Samen met de universiteit van Nijmegen wordt gekeken hoe in drie landen - India, Ghana en Peru - samen met de mensen om wie het gaat kan worden bepaald of een project voldoende resultaat heeft geboekt.

Peter Konijn,
Manager beleid en
evaluatie Cordaid

Grote zorgen over klimaatverandering

Cordaid maakt zich grote zorgen over de effecten van klimaatverandering in het Zuiden. In Oost Afrika is nu al sprake van steeds vaker voorkomende droogten. Dit leidt tot watertekorten, sterfte van melkvee, steeds meer moeite om in leven te blijven. Als het regent, valt er zoveel water dat er overstromingen ontstaan. De regenperioden zijn veranderd. Regen valt niet meer in een bepaalde periode, maar komt onverwacht, waardoor boeren niet meer weten wanneer ze hun land moeten klaarmaken voor het aanplanten van gewassen. In Bangladesh komen steeds meer overstromingen en cyclonen voor. Het wordt warmer, dat leidt tot verlies van oogsten en vee, meer ziekten en voedselonzeekerheid.

Deze patronen zijn wereldwijd terug te vinden. Op het platteland, maar ook in de steden. Cordaid werkt met lokale organisaties in elf landen in Afrika, Midden Amerika en Azië aan klimaatadaptatie en het aanpassen aan de veranderende situatie. Door hen te ondersteunen met het reduceren van de risico's op klimaatrampen. We gaan na wat de ergste risico's zijn, wat mensen zelf kunnen doen om minder risico te lopen en welke extra maatregelen nodig zijn. Daarbij kijken we

naar klimaatverandering, maar ook naar andere bedreigingen. In steden worden lokale organisaties ondersteund bij het verminderen van hun CO₂ uitstoot. Met enkele partners in het Zuiden wordt gewerkt aan de productie van biobrandstoffen op zodanige wijze dat dit geen negatieve effecten heeft op onder meer de voedselzekerheid en het milieu.

Deze maatregelen zijn nuttig, maar zijn geen oplossing van de oorzaak van de problemen. Zelfs als de uitstoot van broeikasgassen in de wereld nu vermindert, zullen de negatieve gevolgen in het Zuiden de komende jaren aanwezig blijven of nog verergeren. De oplossing

zal vooral hier gezocht moeten worden, in die landen die de klimaatverandering veroorzaken.

Cordaid werkt daarom zowel in het Zuiden aan klimaatadaptatie als hier in Nederland aan het voorkomen van verdere klimaatveranderingen. In Nederland werkt Cordaid aan een klimaatneutraal kantoor en wordt onder meer gebruik gemaakt van Green Seats bij vliegvluchten. In nauwe samenwerking met HIER (een samenwerkingsverband van maatschappelijke organisaties) wordt binnen Nederland campagne gevoerd voor het beperken van klimaatverandering en klimaatadaptatie maatregelen, hier en daar. Samen met leden van de katholieke interna-

tionale Cidse- en Caritas netwerken is Cordaid een wereldwijde campagne aan het voorbereiden voor een evenwichtig klimaat beleid.

Cordaid heeft in juni het Schokland akkoord klimaatadaptatie ondertekend, waarin aangegeven is dat samen met kennisinstututen, banken, natuur- en milieu-organisaties en ontwikkelingsorganisaties nieuwe methoden gezocht zullen worden om met klimaatverandering om te gaan. In het najaar is een gezamenlijke workshop georganiseerd om te leren van elkaars ervaringen rondom klimaatadaptatie. Het belang van klimaat bij Cordaid is in 2007 erkend en er is sinds kort een klimaatcoördinator aangesteld.

GreenSeat
Powered by Climate Neutral Group

Bondgenoten blijven

Verrast was ik – en vast velen van u met mij – door de onlusten in Kenia na de verkiezingen van 27 december. Deze laatste beelden van 2007 uit Afrika waren geen opwekkende afsluiting van het afgelopen jaar. Een land dat stabiel oogde raakte ineens in chaos met honderdduizend mensen op de vlucht. Het geeft nog eens aan hoe taai en moeizaam werken aan ontwikkeling verloopt. Het lijkt vaak op de springprocessie van Echternach: drie stappen vooruit en twee achteruit. Uiteindelijk kom je wel verder maar voor je gevoel gaat het ook steeds achteruit. Met die weerbarstige en soms ontmoedigende werkelijkheid hebben onze partners te maken. Het verhaal van Kenia laat ook nog iets anders zien: werken aan ontwikkeling kan alleen duurzaam zijn als maatschappelijke en politieke verhoudingen rechtvaardiger worden. Als, zoals in Kenia, groepen buitengesloten worden en door verkiezingsfraude niet mee mogen doen aan het bestuur van een land, dan kunnen investeringen in onderwijs, gezondheidszorg, ondernemerschap zomaar teniet worden gedaan. Daarom hebben alle programma's van Cordaid altijd twee doelen. We willen zorgen dat

mensen praktische en tastbare verbeteringen zien: een goede gezondheidszorg, meer veiligheid, wederopbouw na een conflict of een ramp, een beter inkomen. Maar we willen ook dat mensen ervaren dat ze erbij horen, dat ze niet buitengesloten worden. Dat geldt voor de verhoudingen tussen mannen en vrouwen, voor aidspatiënten, maar ook voor de politiek. Mee kunnen praten en mee kunnen beslissen is juist in ontwikkeling van levensbelang. Zo kunnen mensen zelf vorm geven aan hun toekomst en een einde maken aan afhankelijkheid. Cordaids partners zetten zich daarvoor in. Uw steun daarvoor is cruciaal. Partners zijn zich daar terdege van bewust. Het geeft hen de overtuiging dat ze bondgenoten hebben in Nederland, dat ze op wereldschaal niet buitengesloten worden. Met dit jaarverslag willen we graag verantwoording afleggen over het werk dat onze partners met uw steun tot stand hebben gebracht. Wij hopen dat zij ook dit jaar weer op uw steun kunnen rekenen.

René Grotenhuis,
Algemeen directeur Cordaid

Nederlands bedrijfsleven en Cordaid samen voor sloppenwijken

Minister Vogelaar van Wonen, Wijken en Integratie stelde in oktober € 600.000 beschikbaar aan Cordaid voor verbetering van de levensomstandigheden in sloppenwijken. Dit heeft zij bekend gemaakt bij gelegenheid van Wereld Habitat Dag 2007 in Den Haag. Het geld is bedoeld om de kennis van Nederlandse bedrijven, organisaties en instellingen op het vlak van stedelijke vernieuwing efficiënter in te zetten in ontwikkelingslanden.

Cordaid heeft met haar partnerorganisaties een ruime ervaring met stedelijke programma's. De bijdrage van minister Vogelaar maakt het mogelijk om meer partijen binnen de Nederlandse samenleving bij de problematiek in sloppenwijken te betrekken. Cordaid wil daartoe een netwerk van organisaties in ontwikkelingslanden en Nederland creëren, dat zich via expertise en financiële middelen inzet voor verbetering van de stedelijke leefbaarheid. Bedrijfsleven, woningbouwcorporaties, overheden, kenniscentra en onderwijsinstellingen gaan hierin een rol spelen. Concreet zullen er in de steden Kisumu (Kenia) en Johannesburg (Zuid-Afrika) pilots gaan lopen. Samen met lokale organisaties en met inspraak van de bewoners wordt gewerkt aan onder andere schoon drinkwater, een vuilnisdienst en betere woningen.

'These boots are made for walking...' Afscheid Lillianne Ploumen

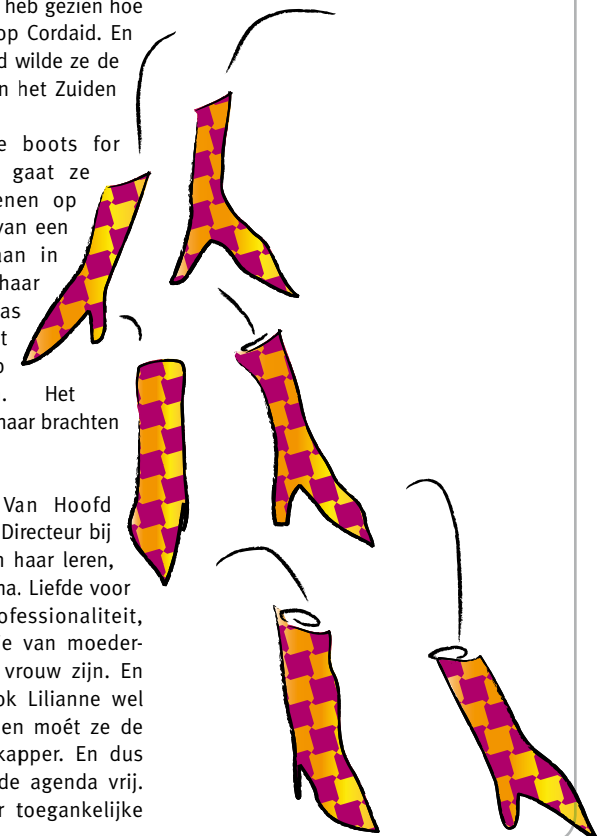
manier van communiceren, warmte: dat maakt de tijd met Lillianne speciaal. Haar boots brachten haar bij het voorzitterschap van de PvdA, ze brengen haar waar ze komen wil.

Helen Beijersbergen,
Directie-assistent Cordaid

These boots are made for walking, and that's just what they'll do... Bij dit nummer van Nancy Sinatra, moet ik altijd denken aan Lillianne. Jaren was ik haar persoonlijk assistente. Ik heb gezien hoe ze haar stempel drukte op Cordaid. En in bijna alles wat ze deed wilde ze de belangen van vrouwen in het Zuiden op de kaart zetten.

Maar waarom dan die boots for walking? Op een dag gaat ze op hooggehakte schoenen op pad. Bij het afstappen van een stoepje bij de trambaan in Amsterdam, breekt ze haar enkel. Maandenlang was ze uit de running. Nooit meer heb ik haar nog op hoge hakken zien lopen. Het waren de lage boots die haar brachten waar ze heen wilde.

En ze wandelt snel. Van Hoofd Beleid en Evaluatie naar Directeur bij Cordaid. Je kon veel van haar leren, geen poespas, geen poeha. Liefde voor ontwikkelingswerk, professionaliteit, maar ook de combinatie van moederschap, hard werken en vrouw zijn. En zoals iedereen heeft ook Lillianne wel eens een bad hair day en moet ze de dag zelf nog naar de kapper. En dus maak ik een gaatje in de agenda vrij. Menselijkheid, een zeer toegankelijke

Nationale Postcodeloterij helpt vluchtelingen terugkeren naar huis

De samenwerking tussen de Nationale Postcode Loterij en Cordaid Memisa is op basis van een evaluatie van de

onderlinge samenwerking met vijf jaar verlengd, hetgeen inhoudt dat Cordaid Memisa elk jaar een bijdrage uit de

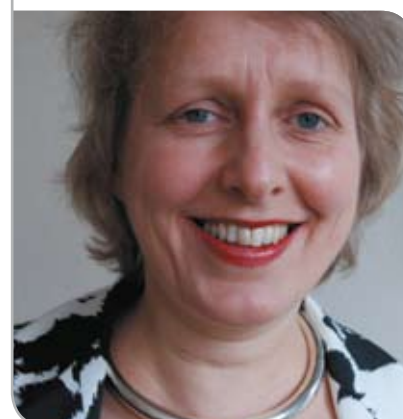
opbrengst van € 0,5 miljoen tegemoet mag zien. Cordaid Mensen in Nood ontving tijdens het Goed Geld Gala van de Nationale Postcode Loterij naast haar reguliere bijdrage van € 2,5 miljoen ook nog een extra bijdrage van € 1 miljoen voor haar deelname aan het project 'Veilig thuis in Zuid-Soedan' dat samen met Free Voice, Stichting Vluchteling en UNHCR wordt uitgevoerd. Door het vredesakkoord in Zuid-Soedan en het toenemende geweld in Darfur keren tienduizenden ontheemden terug naar hun geboorteplaats, waar na 20 jaar burgeroorlog amper nog iets overeind staat. De hulp richt zich op vervoer naar huis; distributie van huishoudelijke artikelen en landbouwinputs; aanleg van waterputten en sanitaire voorzieningen; en het verbeteren van de primaire gezondheidszorg.

Cordaid tekent voor een klimaatvrij kantoor

Op woensdag 18 april 2007 hebben 40 leidende maatschappelijke organisaties getekend voor de nieuwe campagne HIER Nederland Klimaatneutraal op het Museumplein in Amsterdam. Al deze organisaties tekenden er bovendien voor om hun eigen kantoor nog dit jaar klimaatneutraal te maken. Tijdens dit evenement werden tevens 7.000 ballonnen opgelaten. Dat is de hoeveelheid CO₂ uitstoot van een persoon gedurende een week.

van Heteren nieuwe directeur Cordaid

Godelieve van Heteren (1958) is in maart 2008 benoemd tot nieuwe directeur van Cordaid en volgt daarmee Lillianne Ploumen op. Van Heteren was van 2002 tot 2006 Tweede Kamerlid voor de PvdA. Ze hield zich in het parlement vooral bezig met volksgezondheid en rampenbeleid en was tevens voorzitter van de vaste commissie voor Europese Zaken.

'Ik heb erg veel zin in mijn nieuwe functie. Het is een voorrecht om me als directeur van Cordaid in te kunnen gaan zetten voor een betere wereld.'

Afscheid van Jos Brink

Een bekende televisiemaker, predikant maar vooral een gedreven voorzitter van de Bond Zonder Naam (BZN) Zo heeft Cordaid vorig jaar, na de fusie met BZN, Jos Brink leren kennen.

Jos, de mensen-mens

Afgelopen augustus overleed Jos Brink op 65-jarige leeftijd, na een kort maar heftig ziekbed. 'Het voelt of ik een vriend ben kwijtgeraakt' was de geschokte reactie die ik hoorde na het overlijden van Jos. Hij kon bijna zo van de televisie ieders huiskamer binnenkomen en een gezellig kopje koffie of een glaasje komen drinken. Hij hoorde erbij. Een mensen-mens die zijn ziel

en zaligheid in zijn werk kwijt kon. Als cabarettier, theaterdier, schrijver, schilder en predikant had hij het grote talent mensen blij te maken. 'Een amateur' zoals hij het zelf verwoordde maar voor ons als Bond Zonder Naam was Jos 'onze' Voorzitter, en hij bleef aan na de fusie met Cordaid als ambassadeur. En geen voorzitter of ambassadeur in naam alleen. Hij pakte aan! "Hij had, ondanks zijn drukke leven, alle vergaderstukken altijd goed doorgelezen", vertelt oud-bestuurslid Mieke van der Maaten, "alleen als het om het opmaken van de jaarlijkse balans ging en er veel cijfers de revue passeerden, gaf hij niet thuis. Dat vond hij geen leuk aspect van de functie. Hij begreep er geen snars van en wilde het ook niet begrijpen." Duidelijk is dat Jos wilde geven! Mensen blij maken die op de een of andere manier in de problemen waren gekomen. Jos was zelf niet bang voor de dood en in een laatste interview verklaarde hij 'mijn lot in handen van mijn Schepper te leggen'. Die wilde Jos blijkbaar zo snel mogelijk bij zich hebben. Een gemis voor ons hier op aarde, maar wat zal het tegenwoordig gezellig zijn in het Hiernamaals.

Marjolein Altena
(uit de Krant Zonder Naam)

Doorbraak erfrecht in Oeganda

April 2007: Door de uitspraak van een Oegandese rechtbank is in Oeganda het wettelijke verbod op overspel geschrapt, omdat dit in strijd is met de grondwet en vrouwen discrimineert. Op basis van de oude wet konden vrouwen een celstraf tot tien jaar of een geldboete krijgen, terwijl mannen ongestraft hun gang mochten gaan. Organisaties van mannen reageerden teleurgesteld en vrezden nu dat de uitspraak vrouwen aanzet tot overspel. Tevens bepaalde de rechtbank dat een man voortaan zijn bezittingen kan nalaten aan zijn vrouw. Dit is een grote doorbraak omdat eerder bij overlijden van de man zijn bezittingen automatisch naar zijn verwanten gingen. De uitspraak was een groot succes voor de National Association of Women Lawyers (NAWL), die zich inzet voor gelijke rechten van vrouwen. De organisatie werd in 1974 opgericht door een aantal vrouwelijke advocaten, maar kon zich vanwege de oorlogssituatie pas vanaf eind jaren '80 ontwikkelen tot een professionele vrouwen- en mensenrechtenorganisatie. Cordaid steunt al jarenlang NAWL.

Wederopbouw na de tsunami bijna afgerond

Cordaid heeft in totaal ruim vijftig miljoen euro aan wederopbouw na de tsunami besteed. Hiervan kwam 38 miljoen vanuit de SHO (Samenwerkende Hulporganisaties) actie waarvan 17 miljoen in 2007 is uitgegeven. Andere belangrijke donoren zijn Internationale Caritas organisaties en de Asian Development Bank. Cordaid heeft 74% van zijn inkomsten besteed aan huizen- en scholenbouwprojecten, 14% aan kleinschalige inkomensactiviteiten (visserboten) en micro-krediet, 9% aan gezondheidszorg en educatie en 3% aan versterking van de lokale organisaties. De projecten zijn uitgevoerd door 43 partnerorganisaties waarvan zestien in India, zestien in Sri Lanka en elf in Indonesië. Van de geplande 4.182 huizen heeft Cordaid eind 2007 samen met de

partners en bewoners er 3.600 gerealiseerd. In 2008 worden de resterende 582 huizen afgebouwd. In Indonesië heeft Cordaid 65 aardbevingbestendige scholen gebouwd op het eiland Simuleu.

Uit evaluaties van de verschillende tsunami activiteiten van Cordaid blijkt dat het belangrijk is om de tijd te nemen om samen met de getroffen eerst goed onderzoek te doen naar de werkelijke behoeften. In India zijn er veel goede voorbeelden van zelfhulp-groepen waarbij de wederopbouw na de tsunami heeft bijgedragen aan duurzame sociale verbetering en meer gemeenschapsgevoel. Deze gemeenschappen zijn nu beter voorbereid zijn op mogelijke rampen in de toekomst.

“Faire” nootjes

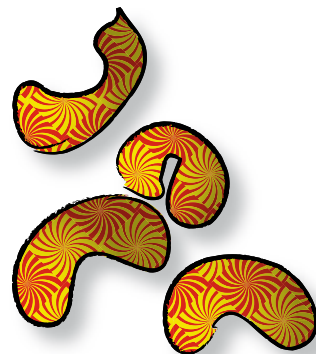
De wereldmarkt van noten wordt gedomineerd door een klein aantal handelshuizen. Vooral in Afrika leveren noten weinig op voor de producent; de grote winsten vallen toe aan partijen verderop in de keten. Kleine producenten trachten waarde toe te voegen aan hun product, maar krijgen desondanks geen toegang tot de exportmarkt.

De Liberation Foods Community Interest Company brengt in deze situatie verandering door de oprichting van een 100% Fair Tradebedrijf, waarvan de notenproducenten voor 33% mede-aandeelhouder zijn. De noten worden rechtstreeks gekocht van producentenorganisaties. Liberation heeft een unieke structuur doordat het als een Community Interest Company is geregistreerd met als aandeelhouders de kleine producenten, sociale investeerders en alternatieve

handelshuizen.

Meer dan 50.000 notenproducenten profiteren van betere prijzen via Liberation; indirect leidt het initiatief ook voor nog eens 200.000 gezinsleden tot een hogere levensstandaard.

Cordaid heeft een belangrijke rol gespeeld bij het tot stand komen van Liberation. Met een handelsfinanciering in 2006 en haar kapitaalinjectie van 2007 effende Cordaid het pad voor deelname van andere sociale investeerders. Zo ontstond een werkkapitaal voor voorraad- en exportfinanciering. Voor Cordaid is Liberation extra belangrijk, omdat het kan fungeren als model voor het opzetten van een keten voor zuidelijke landbouwproducten. Ervaringen met Liberation worden benut voor kennisopbouw en gedeeld met partnerorganisaties en anderen

Stichting Mondiale Samenleving traint nieuwe Nederlanders

Op Internationale Migrantendag (18 december) won de stichting Jajasan Pemanduan dan Penguatan Hubungan de eerste prijs van de Ideeënwedstrijd voor Migranten en Ontwikkelings-samenwerking. Deze door Amboneze migranten opgerichte stichting heeft 10000 euro gewonnen voor hun bijdrage aan de verzoening tussen christenen en moslims.

De Ideeënwedstrijd, bedoeld voor nieuwe Nederlanders die iets willen betekenen voor de mensen in het land van herkomst, is een initiatief van Oikos, Cordaid en de Stichting Mondiale Samenleving (SMS). De prijswinnaars krijgen een trainingsweekend van SMS voor twee personen per organisatie met intensieve training 'van idee naar project'.

SMS, dat door Cordaid wordt ondersteund, is in 2002 opgericht door vluchtelingen en wil bijdragen aan integratie en sociaal-economische participatie van vluchtelingen in alle geledingen van de Nederlandse samenleving. SMS traint,

bemiddelt en begeleidt organisaties van vluchtelingen en hun kaderleden. SMS ondersteunt inmiddels meer dan 150 organisaties van nieuwe Nederlanders, bestaande uit meer dan veertig etnische en religieuze groeperingen in Nederland met al dan niet een vluchtelingenachtergrond.

SMS organiseert ondermeer trainingen en conferenties voor vluchtelingen- en migrantenorganisaties, met thema's variërend van kadervorming en capaciteitsopbouw tot ontwikkelingssamenwerking, Europese aangelegenheden, vrijwilligerswerk, gezondheidszorg, cultuur en milieu. Zo wordt tegemoet gekomen aan een behoefte bij veel vluchtelingen om betrokken te blijven bij de wederopbouw en ontwikkeling van het land van herkomst en tegelijkertijd te participeren in de Nederlandse samenleving. Daarnaast beheert SMS een helpdesk, waar vluchtelingen-, maatschappelijke organisaties en (lokale)overheden informatie, ondersteuning en begeleiding kunnen krijgen.

Een nieuwe voornaam voor alle fondsen

Cordaid, vrijdag 9 juni 2007: ik loop wat nerveus heen en weer rond de service-desk van Cordaid, voor mij is het nu het uur van de waarheid. Vandaag valt bij onze donateurs de brief op de mat met de volgende boodschap: "Wij veranderen, maar voor u verandert er niets". In deze brief leggen we uit waarom alle fondsen van Cordaid vanaf dat moment de voornaam Cordaid krijgen. Ik ben benieuwd hoe onze achterban deze verandering vindt. Zullen ze het toejuichen of zullen ze opzeggen omdat hun vertrouwde Memisa er nu wat anders uit gaat zien? Kinderstem is nog maar zo kort een zelfstandig fonds, kan deze verandering er nog wel bij? Deze en andere gedachten gaan door me heen. Dan druppelen de eerste telefoontjes binnen, het zijn vooral vragen, veel steunbetuigingen maar ook enkele opzeggingen. Aan het eind van de dag voel ik de spanning wegebben: onze achterban blijft ons trouw. Natuurlijk, niet iedereen is het met ons eens, maar wat valt het me mee...ik slaap die nacht een heel stuk rustiger.

Nu begint het verder bouwen aan Cordaid, mét en door de fondsen. Cordaid, Cordaid Memisa, Cordaid Mensen in Nood, Cordaid Kinderstem,

Cordaid Bond Zonder Naam, Cordaid Microkrediet en natuurlijk de jaarlijkse Vastenactiecampagne. Vol trots zie ik de namen en foto's op de gevel van ons gebouw en het Cordaid beeld met onze slogan: *Geloven dat het kan.*

Het kan namelijk echt. Dat zag ik toen ik kortgeleden de pastoralisten in Noord-Kenia bezocht en zag met hoeveel inzet en passie in een moeilijk bereikbaar en soms bijna vergeten gebied wordt gewerkt, dankzij onze donateurs.

We hebben hartstikke goede resultaten gehaald en dat geeft inspiratie en moed. En, om eerlijk te zijn, dat hebben we soms ook nodig: als bijvoorbeeld weer dat frustrerende strijkstok-verhaal opduikt in de media. Het lukt ons maar niet om daar een goed antwoord op te geven, ook al verantwoordt we elke cent die de donateur ons toevertrouwt. Maar we gaan door: binnenkort zal de donateur ook van ons horen als het gaat om het behoud van een gezond klimaat en de versterking van (ontwikkelings)samenwerking als antwoord op terrorisme.

Het wordt een mooi nieuw jaar.

Ingrid Tuinenburg,
Manager Marketing en Communicatie
Cordaid

Cordaid

Cordaid
bond zonder naam

Cordaid
kinderstem

Cordaid
memisa

Cordaid
microkrediet

Cordaid
mensen in nood

(wij en zij): Geen hapklare politieke standpunten in Afghanistan

Afghanistan haalde in 2007 bijna dagelijks de Nederlandse voorpagina's. Reden: 'onze jongens en meisjes in Uruzgan'. Nederlandse media hebben zowat vanuit elk mogelijke hoek zo goed mogelijk verslag gedaan: van sfeerimpresies ter plekke tot de woorden van NAVO-baas De Hoop Scheffer, van Kamp Holland tot Brussel en alles wat daar tussenzit. Door de berichtgeving over omgekomen militairen en het regeringsbesluit om de Nederlandse missie met twee jaar te verlengen, kan het geen enkele Nederlander ontgaan zijn dat 'we'

'een' bijdrage aan veiligheid of de veel gebezigde term wederopbouw proberen te leveren in dat deel van de wereld. Dat doet Cordaid ook. Lang voor Nederlandse militairen er neerstreken, steunden we tal van organisaties in Afghanistan. Dat blijven we doen. Onze partnerorganisaties houden zich bezig met gezondheidszorg, onderwijs, landbouw, en ijveren voor een betere positie van vrouwen. Eén zo'n partner is het Noor Education Center (NEC), waarover meer op pagina 12. Door die inzet in Afghanistan speelde Cordaid af en toe ook een rol in het publieke debat

in Nederland. En het is, ook in 2007, erg lastig gebleken om het verhaal van onze partners voor het voetlicht te brengen. Het verhaal van 'ontwikkeling op initiatief van lokale gemeenschappen, en de complexiteit van dit langzame proces, zijn nauwelijks te verkopen. Dát verhaal is in 2007 voor het grootste deel weggedrukt in het mediageweld dat draait om incidenten, politieke standpunten en zichtbare resultaten. Maar onze partners kunnen uit lijfsbehoud gewoonweg geen 'snelle' en hapklare politieke standpunten

inemen. Sommigen willen zelfs niets met Westerse media te maken hebben. Een ander probleem is dat journalisten zich maar beperkt kunnen informeren over ontwikkelingen in Uruzgan: 'embedded' meegaan met Defensie, óf op eigen houtje erop uit trekken. Het laatste is een riskante onderneming en wordt sterk afgeraden. Niet onterecht, gezien de vele ontvoeringen en moordpartijen. Dus ga je als journalist 'embedded' mee. Met als gevolg dat het uiteindelijke verhaal, op een paar positieve uitzonderingen na, met de blik van Kamp Holland wordt verteld.

Jammer, want het lastige, genuanceerde maar interessante verhaal van de Afghanen zelf over ontwikkeling en wederopbouw past niet in de versie van Kamp Holland. Dit spanningsveld leverde in 2007 zo nu en dan de nodige frustraties op, zowel bij Cordaid als bij sommige journalisten.

Karen Mol,
Persvoorlichter Cordaid

Vastenactie: leef in eenvoud

Vastenactie is de campagne die Cordaid jaarlijks voert in opdracht van de Stichting Bisschoppelijke Vastenactie Nederland. In 2007 was het de 47ste keer dat deze solidariteitsactie van geloofsgemeenschappen in Nederland met het ontwikkelingswerk van kerken en kerkelijke organisaties in het Zuiden werd gevoerd. Een mooie leeftijd om zich eens van een verrassend moderne kant te laten bekijken.

Nieuw gezicht

De Vastenactie 2007 trad naar buiten met een heel nieuw gezicht. Niet de geijkte beelden en oproepen van de concrete, kleinschalige projecten die Cordaid met de opbrengst van de actie ondersteunt. En die de bestaande achterban van Vastenactie steeds meer met de campagne is gaan vereenzelvigen. In 2007 kozen we voor een communicatie die de waarden op de voorgrond plaatst die kenmerkend zijn voor de vastentijd als voorbereidingsperiode op Pasen: de soberheid, spiritualiteit en solidariteit die eigen zijn aan Vastenactie. Achtergrond van de vernieuwde presentatie vormen de ontwikkelingen in katholiek-kerkelijk Nederland. Veel van de Nederlandse katholieken komt de Vastenactie niet

langer meer tegen in de zondagse vieringen. Het overgrote deel van wie zich als katholiek beschouwt is randkerkelijk. Ze staan onverminderd open voor de missie en doelen van Vastenactie. De manier om ze te bereiken moet echter anders. Daarom treedt Vastenactie met ingang van vorig jaar bewust buiten haar gebaande paden en zoekt haar publiek daar waar het zich bevindt en in een taal en met inhoud die haar aanspreken. Natuurlijk naast de traditionele en vertrouwde wegen, zoals de liturgie.

Leef in eenvoud

De campagne van 2007, met als thematiek 'Leef in eenvoud', sprak mensen aan op hun christelijke waarden en hun motieven om bij te dragen aan het werk van Vastenactie. De affiches en advertenties bevatten geen Derde Wereld beelden, maar portretten en uitspraken van doorsnee Nederlanders. Bijvoorbeeld 'Ik kies voor God, niet voor geld', een herkenbaar getuigenis voor de kerkse achterban van Vastenactie. Of 'Ik heb zelf weinig, maar als ik kan geven voel ik me rijk', een uitspraak die juist meer was gericht op randkerkelijken. Bovendien kwam Vastenactie, in samenwerking met haar Belgische zusterorganisatie Broederlijk Delen, met een nieuw initiatief: de Koffiestop. Een

laagdrempelige, buitenkerkelijke vorm om mensen bij een gratis kopje koffie te laten kennismaken met het werk dat we doen en dat we ondersteunen. Op een kleine honderd locaties overal in het land organiseerden vrijwilligers een Koffiestop, een voorzichtige en soms nog wat onwennige start van een actie-vorm die de komende jaren zal groeien tot een nieuw en eigentijds visitekaartje van Vastenactie.

Goede resultaten

Dat de nieuw gekozen communicatie effect heeft, bewijzen de resultaten. De actie in de vastentijd leverde op een haar na zes miljoen euro op, een topopbrengst in de 47 jaar van het bestaan van Vastenactie. En de bekendheid van de campagne groeide van 53 naar 62 procent. Onder jongere Nederlanders was zelfs sprake van een verdubbeling, van 20 naar 43 procent. Vastenactie doet weer van zich spreken!

'Ik leg elke week 1 euro opzij van mijn zakgeld. Voor de mensen in de arme landen.'

'Ik verdien twee keer modaal. Dus ik kan best wat missen.'

www.cordaidpartners.com

'Where Cordaid partners meet'

In juli 2007 was het dan echt zover: de nieuwe Cordaid partner website ging 'live'. De site maakt uitwisseling van ervaringen, kennis en geleerde lessen tussen partners mogelijk en stelt hen daarnaast in staat nieuwe contacten te leggen. Ook is er plek voor het aankondigen van conferenties, evenementen, workshops en nieuws.

Online contact

Partner organisaties kunnen vanaf hun pc zien wat er bij Cordaid gebeurt, wat de laatste beleidsontwikkelingen zijn, maar bovenal: wie de andere partners van Cordaid zijn en welke projecten ze in samenwerking met Cordaid uitvoeren. Door middel van een handig zoekstelsel kunnen partners elkaar vinden op basis van trefwoorden, land, continent, Cordaid programma of sector. Partners die via internet aan de slag willen als 'virtual member' van Cordaidpartners.com, kunnen dat doen door een account aan te vragen. Met deze login gegevens kan een partner bijvoorbeeld een project beschrijven

of documenten over het project uploaden. Partners zijn hierdoor dus eigenaar van een 'webspace' op de site en krijgen meer zichtbaarheid naar andere partners en naar andere geïnteresseerden!

Enthousiaste reacties

Eind 2007 waren er al 80 partners die zich voor deze site hebben aangemeld. Enkele enthousiaste opmerkingen van de gebruikers: "I easily updated said content", "The partner website is looking good!" "Brief but concrete information", "It seems simple to use and clear and that will be half the battle in terms of usage!"

Kijk zelf eens

Neem eens een kijkje op de site. Dan zie je dat er dagelijks nieuwe partners bijkomen, en projecten een gezicht krijgen. Bijvoorbeeld de organisatie MRC uit Sierra Leone, of de organisatie Ujima Foundation, of een project van de organisatie INADES uit Kameroen.

Toekomst: online samenwerken

Steeds meer ideeën over en vraag naar het via internet samenwerken en ideeën uitwisselen maken dat de site nog veel verandering en ontwikkeling zal doormaken: Collaboration Groups: partners uit verschillende delen van de wereld, al dan niet elkaar al eens in het echt ontmoet, kunnen daar in een afgeschermd omgeving met elkaar in discussie of documenten uitwisselen rondom een thema waar ze allen iets mee te maken hebben.

See you at Cordaidpartners.com!
Nos vemos en Cordaidpartners.com!
Nos encontramos em cordaidpartners.com!
A plus tard sur
www.cordaidpartners.com, le site des partenaires!

*Kathelijn Hendrikse,
Medewerker marketing communicatie*

'Ik geloof. Daarom geef ik.'

'Ik kies voor God. Niet voor geld.'

'Ik heb zelf weinig. Maar als ik kan geven voel ik me rijk.'

Handtekeningen tegen armoede op Schokland

Op de podia van het prachtige Schokland deed Cordaid afgelopen zomer mee aan de bonte verzameling van instellingen, organisaties en bedrijven, die samen harde afspraken kwamen maken om de Millennium ontwikkelingsdoelen dichterbij te brengen. In totaal werden 37 akkoorden gesloten. Cordaid tekende mee voor twaalf akkoorden. Het zijn allemaal afspraken waarin verschillende ministers, lokale overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties elkaar hadden gevonden.

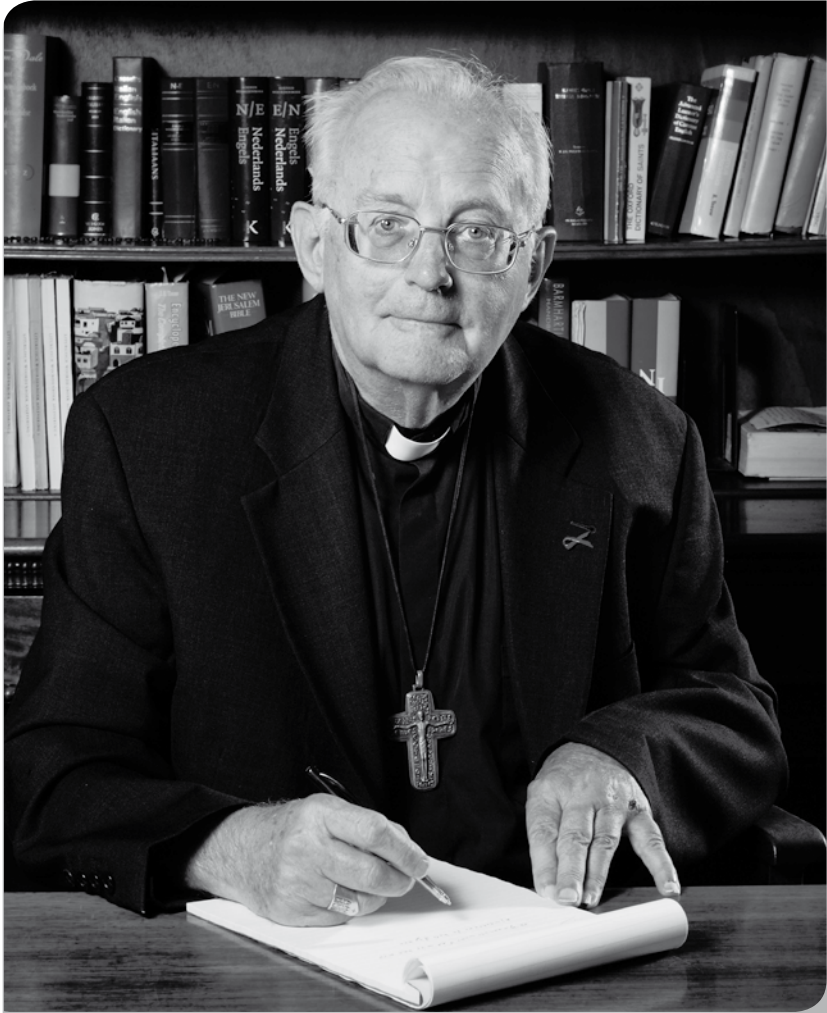
Door de grote afstand tussen de verschillende podia, moest Cordaids directeur projecten Lillianne Ploumen zich in een ministerie bus verplaatsen van de ene plechtigheid naar de andere. Ook was zij 's avonds in het acht-uur-journaal te bewonderen. Haar verschillende plaatsvervaarders van Cordaid hebben regelmatig de honneurs moeten waarnemen en daarmee Cordaid gecommiteerd aan belangrijke zaken, zoals de oprichting van een platform voor mesofinanciering, de intentie tot het opzetten van een Kennisnetwerk voor Vrede, Veiligheid en Ontwikkeling, een plan

om moedersterfte terug te dringen, en een akkoord waarin de regio Het Groene Woud (Best, Boxtel en Den Bosch), de gemeente Oisterwijk en Cordaid samen gaan werken aan duurzaamheid hier en in de Filipijnen.

Bijzondere aandacht kreeg de ondertekening van een akkoord tussen Cordaid en de Samenwerkende Moslim Hulporganisaties (SMHO) om rond Ramadan en het Offerfeest samen op te trekken. Het akkoord werd gevierd met een muzikant en een groep dansers. Deze draaiden hun zinsbegoochelende rondjes, terwijl

minister Ella Vogelaar instemmend toekeek. Het was heel bijzonder dat bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en overheid elkaar op deze manier vonden en heel concrete afspraken met elkaar maakten. Nu is er dus werk aan de winkel. Niet in het minst voor Cordaid dat elf akkoorden ondertekende. Want, het mag natuurlijk niet bij prachtige intenties blijven. De grote uitdaging ligt na Schokland, bij de uitvoering.

Het best bewaarde geheim of ... wat is katholiek aan Cordaid?

← Bisschop Muskens

Van de coördinator katholieke identiteit van Cordaid zou je verwachten dat hij het enige juiste antwoord weet op deze vraag. Nee dus.

En in dit nee zit een van de wezenskenmerken van de katholieke identiteit van Cordaid vervat.

Cordaid is een organisatie met een open blik naar de wereld. Een wereld met vele variaties aan religies, geloofsovertuigingen en interpretaties hiervan.

De katholieke identiteit van Cordaid is op de eerste plaats dynamisch, voortdurend in ontwikkeling en met een open blik naar de wereld om ons heen. Betekent dit dat de identiteit kan veranderen al naar de wind waait? Nee, want er zijn ankerpunten die voorkomen dat de identiteit alle kanten op waait.

Het eerste ankerpunt is het Katholiek Sociaal Denken - het best bewaarde geheim - zoals deze traditie wel eens wordt aangeduid. Het is een gedachtegoed van al meer dan 100 jaar oud dat in vele documenten de verantwoordelijkheid van katholieken en katholieke instituties op het sociale vlak exploreert en beschrijft. Het gaat dan om kernwaarden als menselijke waardigheid, subsidiariteit (leg verantwoordelijkheden neer daar waar zij kunnen worden genomen en bevordert dat mensen hun verantwoordelijkheid ook kunnen nemen) als ook bonum commune (verantwoordelijkheid voor het algemeen welzijn). Maar daarmee ben je er nog niet. Het Katholiek Sociaal Gedachtegoed is geen spoorboekje. Je moet er mee aan de slag, je moet het verbinden met de eigen werkwijze, en je moet de ervaringen in het werk continu weer toetsen aan deze kernwaarden.

Een tweede ankerpunt is de traditie van waaruit Cordaid voortkomt. De traditie van Mensen in Nood, van Memisa, van Vastenactie die weer voortbouwen op de traditie van de missionarissen. Wie zijn traditie vergeet, weet niet wie hij is.

En als derde ankerpunt wil ik de spiritualiteit noemen. Voor mij betekent spiritualiteit dat een mens zich betrokken voelt bij zijn of haar omgeving, bij zijn of haar medemens. Identiteit drukt zich ook uit in spiritualiteit. Kijk naar het doel van Cordaid, kijk naar onze verbinding met het Katholiek Sociaal Denken, kijk naar de wijze waarop Cordaid midden in haar seculiere omgeving staat en kijk naar de wijze waarop wij onze relaties invullen met levensbeschouwelijke partners in het Zuiden. En kijk naar de aandacht die wij geven aan de interreligieuze dialoog.

Spiritualiteit en cultuur zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Respect, verbondenheid, ondernemerschap zijn voor mij uitdrukkingen van de Cordaid-spiritualiteit. Spiritualiteit moet de kans krijgen om zich vanuit de medewerkers te ontwikkelen. Via vormen als een kerstviering en een bezinningsbijeenkomst op Witte Donderdag vindt de aansluiting plaats tussen de individuele spiritualiteit en de gemeenschappelijke identiteit van Cordaid. Eind 2007 heeft Bisschop Muskens een Stilleplek in het kantoorgebouw van Cordaid geopend waar de eigen spiritualiteit beleefd kan worden.

Mij persoonlijk spreekt in het bijzonder de Benedictijnse Spiritualiteit aan. Benedictijns slaat in dit geval niet op Paus Benedictus maar op de kloosterorde van de Benedictijnen. De kern van deze spiritualiteit ligt in het volle aandacht geven aan datgene waar je op een zeker moment bezig bent. Ben je

in gesprek met een collega, geef daar dan ook je volledige aandacht aan. Dat klinkt wellicht wat banaal, maar probeer het maar eens. Probeer maar eens een telefoongesprek te voeren op je werk zonder tegelijkertijd in je mailbox te kijken of in de papieren op je bureau. De Benedictijnse spiritualiteit bevat andere aspecten die het voor mij bijzonder waardevol maken. Het tracht een balans te vinden tussen werk, rust, stilte, bezinning en gebed. In een kloosterorde kun je deze aspecten in bouwen, maar bij Cordaid toch niet? Of wel?

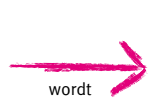
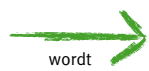
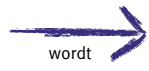
Piet Kuijper,
Coördinator Identiteit Cordaid

Cordaid:

Geloven dat het kan...

In 2007 heeft Cordaid haar merkenstrategie gewijzigd en als afgeleide hiervan ook haar huisstijl.

De huisstijl van Cordaid komt voort uit de gezamenlijkheid en verscheidenheid van alle fondsen die samen Cordaid vormen; Cordaid Memisa (structurele gezondheidszorg), Cordaid Mensen in Nood, (Noodhulp en Wederopbouw), Cordaid Kinderstem (Kinderen in sloppenwijken), Cordaid Microkrediet (kleine ondernemers) en Cordaid Bond Zonder Naam (armoedebestrijding in Nederland) en Vastenactie (kleinschalige projecten). Al deze fondsen hebben eigen doelstellingen. Maar gezamenlijk geloven zij dat het kan!

Met het vergroten van de herkenbaarheid van Cordaid en haar fondsen bundelen we onze krachten. We zijn ervan overtuigd dat de waardering voor en de naamsbekendheid van Cordaid hiermee de komende jaren sterk zal groeien. De merknamen van de fondsen voeren daarom vanaf juni 2007 de voornaam Cordaid: Cordaid Memisa, Cordaid Mensen in Nood en Cordaid Kinderstem. Cordaid en alle fondsen (met uitzondering van Vastenactie) voeren dezelfde pay off: Geloven dat het kan.

Oorsprong Cordaid

Cordaid komt voort uit de organisaties Memisa, Mensen in Nood en Vastenactie. Het is een merk met een achtergrond, met een historie. Cordaid gelooft, vanuit het katholieke sociale denken en de samenlevingsvisie, met hart en ziel in goede tijden, waarin ieder mens telt, onrecht en armoede de wereld uit gaan en er sociale en economische recht-

vaardigheid is voor iedereen. Cordaid is ervan overtuigd dat ieder mens het vermogen heeft om positieve veranderingen in zijn of haar leven teweeg te brengen. Ieder mens heeft zijn idealen en dromen.

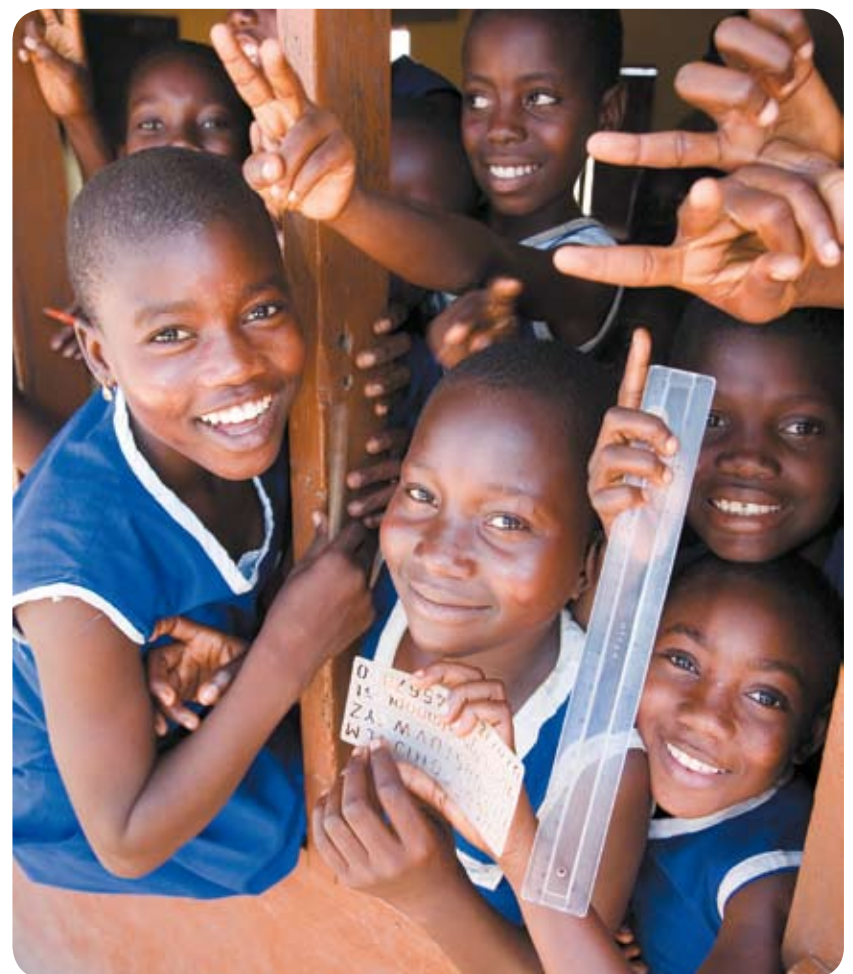
Corporate branding

Een belangrijk onderdeel van de merkenstrategie vormt de corporate branding van Cordaid. Als uitgangspunt voor het laden van het merk Cordaid is de centrale merkwaarde Bezieling genomen. Bezieling vormt het hart van onze identiteit. Deze is vertaald naar het communicatieconcept Geloven dat het kan. Er zijn in 2007 een tv commercial, een billboardcampagne en verschillende corporate advertenties/corporate middelen ontwikkeld. Daarnaast is er een peiling gedaan naar het vertrouwen in Geloven dat het kan - geloven dat een betere wereld mogelijk is.

Samen met lokale partnerorganisaties'

Cordaid geeft samen met lokale partnerorganisaties (zowel katholieke als partners van andere gezindten) kansarme mensen een steuntje in de rug, zodat ze zelf het heft in handen kunnen nemen en een gelukkige toekomst bereikbaar wordt. Cordaid kiest hierbij niet voor financiering op afstand, maar voor een actieve rol en directe invloed via lokale partnerorganisaties. Dat vraagt om inzet en doorzettingsvermogen, voor bovenal om verbeeldingskracht. De verbeeldingskracht van de positief ingestelde mens die de situatie ziet zoals deze zou kunnen zijn. Die rotsvast gelooft in zijn of haar vermogen zaken te veranderen en te verbeteren zodat het gedroomde doel binnen bereik komt.

Cordaid zet zich in voor kansarme mensen. Al meer dan 90 jaar. Wij geloven in de kracht van mensen en steunen hen

wereldwijd in hun strijd tegen armoede en ongelijkheid. Met hart en ziel. Wij verlenen noodhulp en wederopbouw. Tegelijkertijd zijn we actief in vele structurele programma's. Bijvoorbeeld om de gezondheidszorg te verbeteren, om kinderen in sloppenwijken perspectief te bieden of om kleine ondernemers te steunen. Keer op keer ondervinden we in de steden en dorpen waar we werken dat mensen in staat zijn hun situatie ten goede te keren. Wij geloven rotsvast in hun optimisme. In de kracht en het vermogen om hun toekomst te veranderen. De in- en externe communicatie van Cordaid heeft een herkenbare eenduidige stijl die bij de organisatie

past. Een stijl die voortkomt uit Cordaids identiteit, gestoeld op visie, missie en waarden.

De laatste jaren ontwikkelt Cordaid zich steeds meer tot een kennismakelaar, die ervaringen verzameld een vervolgens weer deelt met een brede gebruikersgroep van politici, ministers, professionals en haar partners in ontwikkelingslanden.

Wat doet Cordaid?

Cordaid heeft haar werk georganiseerd in vier sectoren, waarin 10 wereldwijde programma's thematisch bijeen zijn gebracht. Op deze wijze wordt de thematische kennis verdiept en leren partnerorganisaties en Cordaid van elkaars ervaringen over de grenzen van de continenten heen.

Zeggenschap

1. Gediscrimineerde minderheden zoals Papoea's, Dalits, nomaden en indianen steunen om hun weerbaarheid te vergroten.

2. Met sloppenwijkbewoners vechten voor hun recht op huisvesting, water, medische zorg en onderwijs; jongeren stimuleren om zich in te zetten voor hun gemeenschap.

3. Vrouwen die slachtoffer zijn van misbruik, geweld en vrouwenhandel steunen om uit de spiraal van armoede en geweld te komen.

Noodhulp en Wederopbouw

4. Rampenpreventie en noodhulp om rampen te voorkomen en om de bevolking voor te bereiden op risicosituaties; bij rampen voedsel- en kledingdistributie en medische zorg, water en onderdak.

5. Verzoening en wederopbouw in landen die lijden onder voortdurende interne conflicten, zoals Soedan, het Grote Merengebied van Afrika, de Palestijnse Gebieden, Afghanistan en Haïti

Gezondheid en Welzijn

6. Betere toegang tot gezondheidszorg door goed personeelsbeleid, medische opleidingen, duurzame financieringssystemen en meer invloed voor patiënten. Extra aandacht voor vrouwen, zwangerschap en seksuele gezondheidszorg.

7. Zorg voor kwetsbare groepen, gericht ondermeer op straatkinderen. Zij krijgen hulp bij opvang, scholing, herintegratie, lobby voor kinderrechten en het aanklagen van daders. Steun ook voor ouderen die vanwege de aids-crisis de zorg voor vele kleinkinderen en familieleden hebben.

8. Op het terrein van hiv/aids aandacht voor preventieve activiteiten onder vrouwen en jongeren. Ook is er steun voor kerkelijke vrijwilligers die zorgen voor aidspatiënten.

Ondernemen

9. Meer kansen voor kleine producenten via technische vernieuwing, toegang tot afzetmarkten en financiering; lobby voor rechtvaardige economische verhoudingen. Bevorderen van duurzame productie, aandacht voor vrouwelijke ondernemers.

10. Microfinanciering voor vergeten groepen en marktsegmenten. Het pakket omvat ook huisvesting (hypotheken) en zorgverzekeringen.

‘Verbreek de stilte’

vervolg van de voorpagina

Radio Maendeleo confronteert de rebellen met getuigenissen

Chouchou Namegabe is een jonge, moedige vrouw die haar nek uitsteekt. Ze is voorzitter van AFEM, een vereniging van vrouwelijke journalisten in Zuid-Kivu. En ze maakt zelf programma's voor Radio Maendeleo, zeg maar Radio Ontwikkeling, een zender die dagelijks tienduizenden dorpelingen in Zuid-Kivu bereikt. Radio Maendeleo bericht over mensenrechten en de schendingen ervan, over de laatste wetgeving, kaart aan, stelt aan de kaak, doet onpartijdig en niet zonder gevaar verslag van politiek gesjoemel, militaire onderonsjes en economisch wanbeleid, zaken die vaak direct rampzalige gevolgen hebben voor dorpsbewoners. Daarmee doet Radio Maendeleo iets heel eenvoudigs, maar ook iets fundamenteels waartoe politici, laat staan rebellen of ex-rebellen (en in Congo worden die functies vaak gecombineerd) niet in staat zijn. Ze betreft in het conflict de slachtoffers zelf, de plattelandsbevolking die de gevestigde en strijdende partijen juist liefst mond- en oordood willen houden.

En over je nek uitsteken gesproken: met hun zogeheten Radio Clubs, dorpsclubjes die ze voorzien van basale zendapparatuur en die zo live verslag kunnen doen, komen ze dagelijks met een keihard en voor iedereen hoorbaar 'l'accuse!'. "Vaders, moeders, eenvoudige boeren, jongeren...ze doen verslag in onze programma's van hoe het geweld hun levens heeft verwoest, hoe ze erin slagen desondanks de draad weer op te pakken. En erg belangrijk: luisteraars getuigen live hoe rebellen huishouden in en om hun dorpen, ze noemen namen, komen met feiten. En we confronteren de rebellen zelf met die getuigenissen, we stellen vragen, allemaal live. Steeds meer mensen kennen hun rechten, verbreken de stilte en durven te getuigen van wat er gaande is."

Geweld als import

Waar komt dat extreme seksueel geweld vandaan? En hoe kan het dat jonge mannen jarenlang ongestraft baby's, meisjes, moeders en oma's verkrachten en uitmoorden? "Vóór 1996 was er in Oost-Congo geen sprake van systematische verkrachtingen. Branie, haantjesgedrag, verbaal geweld, economische uitbuiting... dat kenden we van mannen. En meer dan dat. Volgens de Congolese wet waren vrouwen tot twee jaar terug 'juridisch incapabele wezens' zoals dat heet. Ze werden letterlijk ondergebracht in de categorie debielen en zwakzinnigen. Maar er was een grens die ook mannen respecteerden: die van het vrouwelijk lichaam. De schroom rond seksualiteit en het lichaam, de beladen betekenis van de maagdelijkheid, boden vrouwen een vorm van bescherming. Na 1996, toen de soldatenmoordenaars uit Rwanda Oost-Congo binnentrokken, is dat veranderd in het Oosten. Geruchten over gruwelijk seksueel geweld gingen

van dorp tot dorp. 'Rwanda', 'Rwanda' werd er gefluisterd. En op de geruchten volgde de gruwel zelf. Het was waar. En vervolgens gebeurde wat vroeger helemaal ondenkbaar was: mannen grepen naar diezelfde vormen van geweld in de huiselijke sfeer, de plek waar vrouwen het traditioneel voor het zeggen hadden.

Weerstand levensgevaarlijk

Waarom de opstand van vrouwen uitblijft? Elke vorm van weerstand werd extreem afgestraft. Hele dorpen zijn doodgehakt omdat er mensen weerstand boden. Uit angst en radeloosheid verplichtten vaders en moeders hun zwangere tienerdochters om met hun verkrachters te huwen, wat de straffeloosheid juist versterkte. En de grootste weerstand komt nog van vrouwen zelf: als je opkomt voor vrouwenrechten in de dorpen dan word je vaak gezien als oproerkraaijer, heks, door andere vrouwen. Nu pas, na meer dan tien jaar, komt justitie op gang. Maar dat gaat met mondjesmaat. De rechtspraak vindt plaats achter gesloten deuren. Tweederde van de aangeklaagden gaat vrijuit wegens gebrek aan cellen of omdat Congo juridisch de middelen niet heeft om Rwandese rebellen te berechten. Maar goed, er is een kentering in gang gezet. 144 berechtingen voor seksueel geweld, het is een begin. 60 vrouwen in een parlement van meer dan 500 zetels, het is een begin. En de kentering is op gang gebracht door eenvoudige vrouwen die de stilte verbreken."

Oost-Congo: werken aan waardigheid in een gebied waar gruwel en angst regeren

Cordaid steunt in oostelijk Congo partnerorganisaties die opvang verzorgen voor vrouwen zoals Centre Olame en SEAFET. Vrouwen krijgen urgente medische en psychosociale hulp. Van groot belang is dat de straffeloosheid wordt aangepakt, omdat het seksueel geweld steeds normaler dreigt te worden. Daarom hebben lokale organisaties coalities gevormd die gezamenlijk opkomen voor de rechten van vrouwen. Zij lobbyen om vrouwenrechten op de agenda van lokale, en internationale, autoriteiten te krijgen. Een doel is om de bevolking te bekend

te maken en te overtuigen van het belang van vrouwenrechten. Er wordt via radio veel voorlichting over gegeven en debat over gevoerd. Een ander belangrijk doel in de strijd tegen straffeloosheid is dat van zoveel mogelijk verkrachtingen aangifte wordt gedaan en dat er minstens tien zaken per jaar voor de rechter komen. Dat laatste is zeer moeilijk in een situatie waar rechtbanken nauwelijks functioneren en waar het aanklagen van daders tot wraakacties kan leiden. Vrouwen die deze stappen willen zetten zijn uitermate dapper.

In Nederland en internationaal lobbyen wij om deze activiteiten van vrouwelijke en mannelijke activisten, artsen en advocaten, financieel en politiek te ondersteunen. Afgelopen jaar is in Nederland het Nationaal Actieplan 1325 tot stand gekomen. VN Resolutie 1325 erkent de effecten van conflict op vrouwen en vereist dat de belangen van vrouwen onderdeel dienen te zijn van duurzame vrede en wederopbouw. Het Actieplan is voor Cordaid de inzet om een harde lobby te voeren: plannen moeten worden uitgevoerd, beloftes waargemaakt. Anders gaat de aandacht voor vrouwen in conflictgebieden op in mooie woorden.

Janine de Vries,
Politiek adviseur Cordaid

Sector Zeggenschap

Meedoen, meepraten, meebeslissen

Of je nu in sloppenwijk van een grote stad woont, op een afgelegen plek hoog in de bergen of ver weg in het oerwoud, je hebt toch recht om invloed uit te oefenen op hoe jij leeft? Al lijkt je een zwerfend bestaan als herder, dan betekent dat toch niet dat je alles maar over je heen moet laten komen? Hoe kun je als vrouw zelf de touwtjes in handen nemen?

Minderheden

De grond waarop je al generaties lang woont en die je beschouwt als de jouwe wordt ook voor anderen aantrekkelijk om dat er goud, olie of andere belangrijke grondstoffen inzitten. De Verenigde Naties vinden dat je er zeggenschap over hebt, dat jij bepaalt wat er mee gebeurt en hoe. Cordaid ondersteunt lokaal en internationaal de processen van organiseren, meepraten over de rechten, het juiste moment vinden om de regering en mijnbouwbedrijven aan te spreken. Het juiste moment is belangrijk omdat bijvoorbeeld buitenlandse druk kan helpen om zaken vooruit te trekken,

maar soms ook juist niet: dan leidt internationale bemoeienis tot meer repressie tegen de betreffende minderheid. Uiteindelijk is het zaak om samen te beslissen welk het beste perspectief is voor het eigen volk, rekening houdend met ook de anderen in de samenleving. De indianen in Guatemala, de Dayaks in Kalimantan en de diverse volkeren in de Niger delta doorlopen nu deze moeizame processen. Cordaid heeft in 2007 vrouwen van de kasteloze Dalits in India gesteund om te lobbyen bij de Europese Unie.

Sloppenwijkbewoners

Je bent jong en je wilt wat in de krotten van een wereldstad in Afrika. Het vuil ligt opgestapeld, het water stroomt niet en de school is te duur; er is geen werk en inkomen. Dé manier om verder te komen bestaat niet: je kunt of met een kapmes proberen je frustratie over de oneerlijkheid uit te leven, of de andere weg gaan: bijvoorbeeld samen met anderen computerlessen te krijgen. Cordaid ondersteunt ondermeer de organisatie Don Bosco in San Salvador die samen met justitie jonge wetsovertreders een kans biedt een

deel van de gevangenisstraf in het opleidingsprogramma van Don Bosco door te brengen. Zij volgen daar een vakopleiding en worden lid van een handelscoöperatie. Zo worden ze onttrokken aan de invloed van (zware) criminelen en krijgen betere kansen. Cordaid stimuleert de samenwerking tussen ondermeer Nederlandse bedrijven en sloppenwijkbewoners. Het is daarbij zaak om te zorgen dat goedbedoelde expertise uit het Noorden daadwerkelijk wordt aangepast aan de vraag en werkelijkheid van sloppenwijken en niet tot een ongevraagd exportproduct leidt.

Vrouwen en geweld

Vrouwen worden in veel landen nog altijd gezien als tweederangs burgers. Discriminerende wetten en schadelijke gewoonten en tradities houden de discriminatie in stand. Als je aangifte doet van geweld, riskeer je wraakacties van jouw echtgenoot en verstoting door de familie. Cordaid ondersteunt organisaties van dappere vrouwen die zaken als geweld, verkrachting en andere vormen van misbruik bespreekbaar maken. Het doel is om als vrouw en meisje meer zeggenschap te krijgen over je eigen leven en ervoor te zorgen dat je de weg weet te vinden naar de voorzieningen die er zijn voor slachtoffers van geweld. Maar ook om meer toegang te krijgen tot gezondheidszorg, onderwijs, water en land, krediet en andere middelen om economisch zelfstandig te worden.

Margriet Nieuwenhuis
Sectormanager
Zeggenschap‘Onze
rol alsmakelaar begint van de
grond te komen’

“Ik ben blij dat het ons steeds meer lukt om lijntjes te leggen tussen verschillende organisaties in het Zuiden, onze rol als makelaar begint van de grond te komen. Je ziet dat steeds meer partners zeggenschap opeisen: sloppenwijkbewoners, jongeren maar ook dalits en indianen. Wij, Cordaidmensen, onze partners en basisorganisaties geloven samen dat het anders kan. Bijzonder dit jaar was het de ervaring in Noordoost India, waar de overheid een verdeel- en heers politiek voert tussen de verschillende minderheden. Mensen zaten hartstikke klem tussen politie, veiligheidstroepen en terroristische groepen en zeiden: nu is het genoeg. Niet langer meer onderlinge bedreigingen, moorden of conflicten over land. Niet langer toestaan dat onze zonen en dochters zich vanwege de uitzichtloze situatie aan guerillagroepen verbinden. Een bundeling van burgerinitiatieven is begonnen een front te vormen voor het oplossen van hun problemen. Opvallend is juist de sterke rol van vrouwen: ze worden door alle culturen als tweederangsburgers beschouwd maar kunnen juist door deze gezamenlijke ervaring lijntjes

leggen over de scheidlijnen van het etnische, religieuze heen.

Ik kan heel boos worden als ik zie dat plannetjes van partnerorganisaties en mensen weinig resultaat kunnen bereiken omdat politieke machtspelletjes dat verhinderen. Werk van jaren krijgt dan weer een terugslag. Neem de verkiezingsfraude in Kenia met als gevolg uitbarstingen van geweld.

Soms vind ik het ook frustrerend dat het ons niet lukt om duidelijk te maken aan de Nederlandse burger dat Cordaid niet zelf bedenkt wat er moet gebeuren, maar dat organisaties in de landen zelf met projectvoorstellen komen die wij financieren. We moeten dat toch beter gaan uitleggen.

Mijn grote voornemen is om meer geconcentreerd te werken op een beperkt aantal terreinen. In ons werk dreigt altijd versnippering omdat er zoveel te doen is. Ook wil ik me verdiepen in onderzoek over religie als scheidende of bindende factor op diverse plekken in de wereld, inclusief Nederland. Dat debat moet nodig gevoerd worden.”

Zeggenschap

[kerngegevens 2007]

Minderheden

- Afrika 5*, Azië 5*, Latijns-Amerika 2*
- 185 partners
- € 20,8 miljoen besteed
- 147 partners/projecten bijgedragen
- 670.000 mensen bereikt
- 363 projecten eind 2007

Sloppenwijkbewoners

- Afrika 6*, Latijns-Amerika 4*
- 106 partners
- € 13,1 miljoen besteed
- 75 partners/projecten bijgedragen
- 336.000 mensen bereikt
- 229 projecten eind 2007

Vrouwen en Geweld

- Afrika 3*, Latijns-Amerika 5*
- 36 partners
- € 3,7 miljoen besteed
- 23 partners/projecten bijgedragen
- 11.000 mensen bereikt
- 43 projecten eind 2007

* Aantal landen per continent

Wereldwijken koppelen
aan Nederlandse
prachtwijken

De situatie van krottenwijkbewoners in allerlei uitdijende wereldsteden krijgt veel aandacht binnen Cordaid, waarbij al veel expertise is opgebouwd. Afgelopen jaar klopte dan ook het ministerie van VROM bij Cordaid aan met de vraag of Cordaid een makelaarsrol wilde spelen voor Nederlandse organisaties en bedrijven bij stedelijke initiatieven in het Zuiden. Door de ‘wereldwijken’ waar Cordaid reeds werkt te koppelen aan de Nederlandse prachtwijken kwam de samenwerking in een stroomversnelling. Van het een kwam het ander en ‘Urban Matters’ werd geboren. Een tweejarig project en vooral een flinke klus omdat de activiteiten zich afspeelden op verschillende locaties (Nederland, Kenia, Zuid Afrika en El Salvador) en met uiteenlopende partijen (VROM, Cordaid partners, bedrijfsleven, overheden, kennisinstellingen. Wat vind ik hier nu zo bijzonder aan?

Het startpunt is de behoefte van onze partnerorganisaties in het Zuiden. We zoeken dan kennis, geld en innovatie bij Nederlandse overheden, het bedrijfsleven en kennisinstellingen. Kern is dat de inzet niet versnipperd is maar gericht op een succesvolle integrale wijkontwikkeling van een aantal wereldwijken (San Salvador, Kaapstad, Kisumu en Rotterdam). Neem bijvoorbeeld een probleem als afval of terugkerende overstromingen in een wijk, twee expertises waarop Nederland veel expertise heeft. Door bijvoorbeeld een afvalcentrale of een waterschap met partijen uit de wereldwijken om de tafel te zetten en te laten brainstormen, ontstaan vaak hele praktische oplossingen die aansluiten bij de lokale behoeften. Bovendien kan de samenwerking verder reiken dan de wijk zelf. Cordaids partnerorganisaties

kunnen ook deuren openen voor Nederlandse partijen richting bedrijfsleven en overheid. Op deze manier kunnen zij een nieuwe ‘markt’ aanboren. Tegelijkertijd biedt het onze partnerorganisaties een mogelijkheid gebruik te maken van de kennis en kracht van de Nederlandse partijen om het beleid van de overheid te beïnvloeden of activiteiten commerciële of grootschaliger op te zetten. De duurzaamheid van het succes zit in de ‘win’ voor alle partijen, een goede communicatie, elkaar begrijpen en goede resultaten. Hoewel ik merk dat er nog een ‘taboe’ bestaat op de betrokkenheid van Nederlandse partijen, “gedoemd om te mislukken omdat ze de lokale context niet kennen” of “alleen maar op zoek naar eigen winst”, is dit wat mij betreft een nieuwe manier van ontwikkelingssamenwerking.

Wat maakt het voor mij nu zo leuk: Het is een ontzettend dynamische klus. Een klus waarin ik als spin in het web mag zorgen dat alles bij elkaar komt, dat mensen met elkaar in contact komen, dat alle ballen blijven rollen en waarin volop ruimte voor vernieuwing en creativiteit is. Energie krijg ik niet alleen daaruit, maar vooral ook uit het enthousiasme en de creativiteit van alle betrokkenen in Noord en Zuid. Er heerst duidelijk een gevoel dat we met iets nieuws bezig zijn, misschien ambitieus, maar dat we werken richting heel concrete resultaten waar een ieder maar vooral de stedelijke armen straks de vruchten van plukken.

Christel Hoogland,
Programmaverantwoordelijke Cordaid

Naema Tahir
‘Er schuilt een speelster
in elke vrouw’

‘Een kind onder de evenaar is altijd maar een bedelaar!’ Ik was tien, misschien elf, toen Kinderen voor Kinderen mij lieten kennismaken met ontwikkelings-samenwerking. Ik nam er prompt een atlas bij om mezelf gerust te stellen: Pakistan, het land van mijn ouders, lag wel degelijk boven de evenaar. Mij konden Kinderen voor Kinderen niet verdoemen tot de bedelstaf. Zouden Nederlandse kinderen die kinderen uit het Zuiden anders wel de moeite waard vinden? Ik vraag het me wel eens af als ik het jargon van de ontwikkelingssamenwerkers hoor. Vrouwen lijken per definitie ‘aandachttrekkers’ te zijn, hulpbehoevende, ongeëmancipeerde slachtoffers die uit hun gezinssituatie willen ontsnappen. Maar door vrouwen zo op te sluiten in kerkers van kwetsbaarheid miskennen we net hun kracht.

En dat noemen we dan empowerment.

Empoweren betekent dat een vrouw macht en invloed krijgt, dat ze de spelregels van het machtsysteem leert begrijpen en doorgronden. Macht biedt bescherming en ondersteuning en geeft vrouwen de kans om zichzelf te zien als spelers. Zo zouden ook de ontwikkelingshulpverleners hen moeten benaderen. Er schuilt een speelster in elke vrouw. Soms wint ze, soms verliest ze, maar altijd is ze bereid om door te spelen, als een ware professional. Cordaid durft vrouwen ook aan te spreken op die professionele instelling en hen te bejegenen als vakmensen, zoals ik las in een column van Cordaid-direc-

Naema Tahir,
Schrijfster

Cordaid ondersteunt in Sri Lanka programma's die gericht zijn op het creëren van een klimaat waar iedere

burger in vrede en veiligheid kan leven. De organisaties die deze programma's uitvoeren hebben, in de jaren dat het

Geen vrede zonder gelijke rechten voor iedere burger

staakt-het-vuren akkoord tussen de Singalese meerderheidsregering en de afscheidingsbeweging LTTE (Tamil Tijgers) operationeel was, veel kunnen bereiken. Met het uitgangspunt dat er geen vrede bereikt kan worden zonder gelijke rechten en kansen voor iedere burger, onafhankelijk van hun identiteit, hebben Cordaids Sri Lankaanse partners gewerkt aan het herstellen van het vertrouwen en de relaties tussen de diverse groepen (Singalesen, Tamils, Moslims). Diverse initiatieven voor vrede, verzoening, respect voor diversiteit, respect voor mensenrechten en gerechtigheid zijn hieruit ontstaan. De relatieve rust die in het begin van het staakt-het-vuren akkoord bestond, en die maatschappelijke organisaties enige handelingsvrijheid gaf, is momen-

teel slechts een vage herinnering. 2007 kende een sterke stijging van gewelddadigheden en is uitgemond in de opzegging van het staakt-het-vuren akkoord begin januari 2008. De ruimte voor maatschappelijke organisaties om hun werk uit te voeren is kleiner geworden, zowel door fysieke beperkingen (reisbeperkingen) als door inperkingen van bijvoorbeeld persvrijheid en vrijheid van meningsuiting. In deze context van geweld is flexibiliteit cruciaal. Maatschappelijke organisaties moeten snel op de dagelijks veranderende situatie kunnen inspelen. Daartoe hebben Cordaids partnerorganisaties nieuwe initiatieven opgezet. Voornamelijk de interne contacten tussen organisaties zijn versterkt. Het is belangrijk dat partners niet in isolement van

elkaar werken, maar elkaar versterken. Ook is de samenwerking tussen organisaties uit Sri Lanka en de internationale gemeenschap verstevigd. Zo is een afvaardiging van Indiase prominenten op bezoek geweest in Sri Lanka om te kijken hoe zij kunnen bijdragen aan de discussie voor vrede.

Al met al was 2007 een jaar dat enerzijds een einde van het staakt-het-vuren in gang zette, aan de andere kant was het een jaar dat impulsen gaf voor het aangaan van nieuwe initiatieven. De veerkracht van de organisaties is dan ook opmerkelijk. Terwijl men onder enorme druk werkt en leeft, blijft men geloven in vrede en in een samenleving waarin iedereen gelijkwaardig is!

*Frederique van Drumpt,
Programma medewerker Cordaid*

Imams bijscholen over vrouwenzaken

Cordaid's partnerorganisatie Noor Education Center (NEC) strijdt tegen de discriminatie van Afghaanse vrouwen. NEC traint ondermeer 170 Afghaanse Imams in Jalalabad en Ghazni om vanuit een Islamitisch perspectief aandacht te besteden aan de rechten van vrouwen. NEC heeft ook op de universiteit van Kabul de seksuele intimidatie van vrouwen aangepakt.

Harde richtlijnen voor gelijke behandeling en een breed gerespecteerd gedragscode voor alle Afghaanse universiteiten waren het gevolg. NEC richt zich met haar activiteiten op de onderliggende oorzaken van huiselijk geweld, organiseert (politieke) bewustwordingscampagnes voor vrouwen, vergroot door training de capaciteiten van vrouwen in verschillende beroepen en steunt vrouwen bij hun strijd voor economische zelfstandigheid.

NEC is in 2001 door lokale nonnen opgericht, bijna alle medewerkers komen uit Afghanistan. Maar er is nog een lange weg te gaan.

'Vagina Monologen' brengen beroering in Nigeria

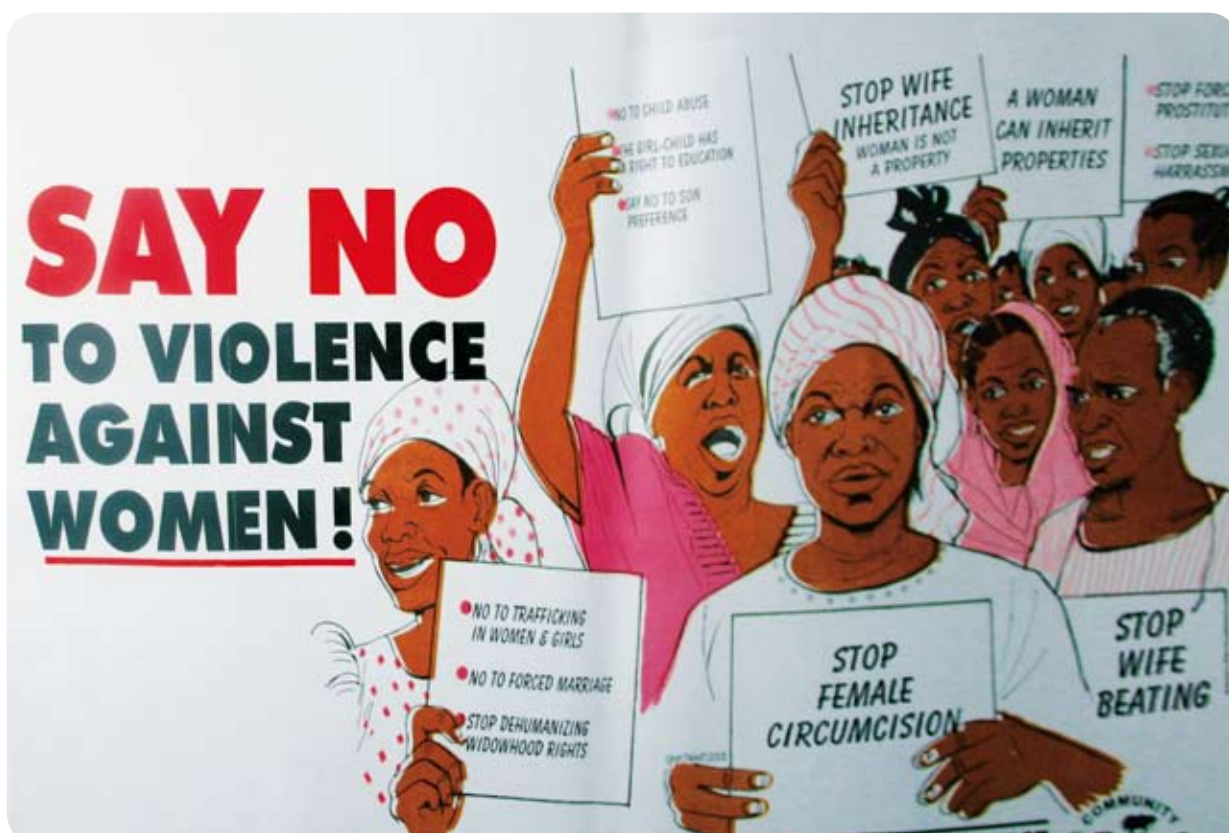
Arm of rijk, invloedrijk of niet, moslim of christen, de rechten van Nigeriaanse vrouwen worden vaak niet erkend. De bespreking ervan, ook in hoger opgeleide kringen, is nog steeds taboe. Cordaids partnerorganisatie KIND (Kundirat Initiative for Democracy) wil dit doorbreken en heeft ervoor gekozen daar het internationaal bekende toneelstuk 'de Vagina Monologen' voor te gebruiken.

Dat zo'n controversieel stuk, dat in Nederland al voor de nodige beroering zorgde, kon worden opgevoerd in Nigeria, was baanbrekend. Onder het publiek bevonden zich ook veel mannen. Een aantal van hen zag de voorstelling als een eye-opener; ze hadden zich niet gerealiseerd dat de dagelijkse werkelijkheid voor veel vrouwen er zo beroerd uitzag. De aandacht die de voorstellingen kregen in de pers en op de nationale televisie leidden tot verder debat en discussie in het openbaar. KIND en de actrices kregen steunbetuigingen uit alle lagen van de bevolking. De opbrengsten gingen naar

Sophia opvanghuis, waar vrouwen die het geweld thuis ontvlucht zijn met hun kinderen terecht kunnen.

Gedreven door het succes, werken KIND en andere Cordaid partners nu samen aan een nieuwe theaterproductie, waarvoor de 'Gesluitte Monologen' van de Nederlandse Adelheid Roosen als basis dient.

Eén op de drie vrouwen krijgt te maken met geweld

Wereldwijd krijgt één op de drie vrouwen te maken met geweld. Of het nu in een oorlogssituatie is, of binnenshuis, vrouwen zijn vaak de eerste slachtoffers.

Het probleem is immens. Het gaat namelijk niet alleen om zichtbare vormen van geweld, zoals systematisch gebruik van seksueel geweld tegen vrouwen als middel van oorlogsvoering of vrouwenhandel, maar ook om de minder zichtbare, zoals huishoudelijk geweld, vrouwenbesnijdenis en eerwraak. Vooral deze laatste vormen van geweld hebben vaak diepe culturele wortels. Vrouwen worden in veel van de landen waar Cordaid werkt nog altijd gezien als tweederangs burgers. Dit beeld wordt in stand gehouden door discriminerende wetten en gewoontes, en door schadelijke tradities. Openlijk praten over dit soort problemen is uit den boze, wat bijvoorbeeld als gevolg heeft dat een vrouw die thuis mishandeld wordt, niet snel aangifte zal doen. Niet alleen riskeert ze represailles of wraakacties van haar man, maar ze loopt ook het risico door haar omgeving verstoten te worden.

Lobbyist Jerrit Vellenga vloog afgelopen voorjaar naar Khartoum om een bijeenkomst bij te wonen van het lobby- en advocacy-netwerk van ACT/Caritas voor Darfur (Darfur Advocacy Network, DAN).

"We apologise for not accepting ladies' underwear", schrijft de wasserette van het hotel. Ondertussen neem ik een flinke slok van mijn malt biertje. Er wordt geklopt en mijn Engelse collega stapt binnen. "Where did you get that!", roept hij uit voordat hij de ware aard van het drankje heeft gezien.

In 1983 smeedt President Nimeiri enkele kratten Johnny Walker de Nijl in. Het was tijd voor een zuiver en rein Soedan, vrij van alle verleidingen. Ook de vrouw mocht achter slot en grendel.

De invoering van de sharia was de directe aanleiding tot de verschrikkelijke oorlog tussen het noorden en het zuiden (twee miljoen doden). Die zou pas in 2005 worden beëindigd met de ondertekening van het Comprehensive Peace Agreement (CPA). Het zuiden kreeg een eigen regering en er werd een implementatieplan opgesteld om de wederopbouw ter hand te nemen en de mensen weer hoop te geven op een vreedzame toekomst. Tegenwoordig gaat alle internationale aandacht uit naar Darfur en staat de opbouw van dit vredesdividend nog zo goed als stil. De bevolking lijkt de hoop op blijvende vrede op te hebben gegeven en geef ze eens

Onderbroeken en vredesakkoorden in Soedan

ongelijk als beider begrotingen worden overheerst door militaire uitgaven. Het plaatje wordt nog grimmiger als men beseft dat de CPA de enige en beste historische basis is voor een democratisch Soedan. En dus voor een oplossing in Darfur.

Half maart vloog ik naar Khartoum om een bijeenkomst bij te wonen van het lobby- en advocacy-netwerk van ACT/Caritas voor Darfur (Darfur Advocacy Network, DAN), gezamenlijk met internationale en Soedanese hulpverleners die werkzaam zijn in Darfur. Hoe goed onze lobbyboodschap aansluit bij de realiteit van het leven in Soedan en wat wij over het hoofd zien, waren belangrijke vragen tijdens deze bijeenkomst. Daarnaast heb ik met de kerk, partnerorganisaties, journalisten en de ambassade gesproken over deze vragen. De tendens van de boodschap was veelal gelijk: vergeet het CPA en de rest van Soedan niet (er spelen meer conflicten dan Darfur). Over de massale westerse pressie voor een VN-aanwezigheid in Darfur waren de meningen verdeeld. Enerzijds zag men het als een leeg geroep van het westen: "wij willen wel, maar de rest werkt niet mee", ondertussen de handen in onschuld te kunnen wassen. Anderzijds zag men het als een morele plicht om de aandacht op Darfur hoog te houden en zo de regering onder blijvende druk te zetten, wat ook effect kan sorteren.

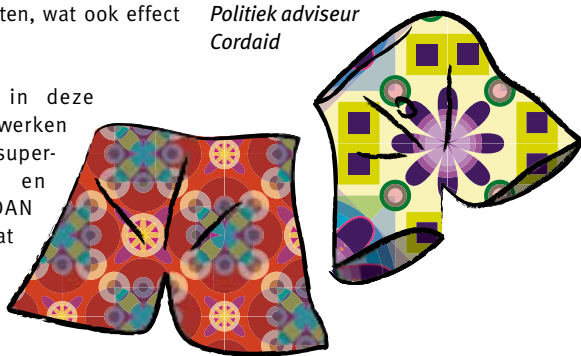
Cordaid is actief in deze massale pressienetwerken die doorgaan als supertankers (Clooney en consorten). Het DAN mag zich echter, wat mij betreft, nog meer richten op het versterken van het maatschappelijke middenveld in Soedan en de

mogelijke bottom up vredesprocessen: de supertankers liggen op koers en ACT/Caritas kan met haar aanwezigheid in Darfur een meer genuanceerde visie geven op de situatie.

Ondertussen voert Cordaid een lobby op Abyei, een kruisvat binnen de CPA. Abyei is het gebied waar in 1983 de eerste geweerschoten klonken. Deze regio heeft de potentie om, als er geen oplossing wordt gevonden, het hele CPA op te blazen. De internationale druk om hier tot een oplossing te komen is echter afwezig. Pronk vertelde dat Cordaid zich vooral moesten storten op het creëren van vredesdividend in Zuid-Soedan: "Geef de mensen weer hoop!" Dat is natuurlijk waar, maar moeten we daarom geen energie meer stoppen in het onder de aandacht brengen van zo'n explosief probleem als Abyei? Dat lijkt me niet, bij een dergelijke explosie gaat immers al het werk weer ten onder.

De weken na Nimeiri's stunt probeerden gelukzoekers de kratten whisky uit de Nijl op te duiken. De vrouwen verschenen weer in de bazaars. Sommige zaken zijn moeilijk tegen te gaan... En voor vrouwelijke reizigers onder u, die geïnteresseerd zijn geraakt in dit fascinerende land: neem uw boxershorts mee.

Jerrit Vellenga
Politiek adviseur
Cordaid

Cordaid in Islamabad, Pakistan: Hulp aan slachtoffers aardbeving

Sinds 2006 heeft Cordaid een kantoor in Islamabad, met een team van dertien vaste medewerkers, waaronder elf Pakistani. Vanuit Islamabad begeleiden we projecten voor de getroffen van de aardbeving van 8 oktober 2005. Met geld van de Samenwerkende Hulp Organisaties heeft Cordaid in totaal 1966 huizen en 78 scholen gebouwd. Evaluatie van die bouwprojecten leverde wel op dat een aantal huizen nog niet van voldoende kwaliteit was. We werken aan verbetering: 41 huishoudens krijgen bijkomende assistentie, zodat ze een veilig en warm onderkomen hebben. Dit vervolgprogramma zal binnenkort worden afgesloten. Het laatste project zijn elf scholen die Cordaid zal herbouwen zodat rond de 2000 kinderen (meisjes en jongens)

weer naar school kunnen. Dit is belangrijk omdat slechts vijf procent van het aantal vernielde scholen na de aardbeving is herbouwd. Kinderen krijgen les in tochtige tenten of in krakemikkige schoolgebouwen die op instorten staan. Cordaid wil een nieuwe bouwmethode toepassen, bouwen met piepschuim. Zo zijn gebouwen goed geïsoleerd tegen de barre klimatologische omstandigheden en aardbevingsbestendig. Hiermee wordt het aantal slachtoffers bij een mogelijke volgende aardbeving geringer. De Pakistaanse overheid ziet dit 'piepschuimproject' als een voorbeeldproject om veiliger te bouwen in aardbevingsgebieden.

Hinderpalen

Pakistan is een fragiele democratie. Politieke spanningen lopen hoog op en dat belemmert dikwijls de voortgang van noodhulpactiviteiten. Neem de bestorming van de Rode Moskee in juli 2007. Ons kantoor moest toen een paar dagen dicht. Of de moord op Benazir Bhutto die enorme repercussies had. De Pakistaanse overheid in 2006 een zeer uitgebreide besluitvormingsprocedure opgezet voor goedkeuring van bouwprojecten voor scholen. Dit helpt de coördinatie tussen hulporganisaties maar ook dat vertraagt het concrete projectwerk. Corruptie is ook een factor die roet in het eten kan gooien. We moesten kordaat ingrijpen toen bleek dat leveranciers hun afspraken niet nakwamen en hadden getracht om Cordaid-personeel om te kopen. We hebben dit met de Pakistaanse autoriteiten opgelost.

Werken aan vertrouwen is een intensieve klus

Het politieke jaar 2007 stond voor een belangrijk deel in het teken van de vraag: 'Gaan we er blijven of niet?'. Daarbij stond 'we' voor de Nederlandse militairen en 'er' om de Afghaanse provincie Uruzgan. Deze vraag leidde vooral bij regeringspartij PvdA tot flinke hoofdbreken. Was er immers wel voldaan aan de voorwaarden dat het om een 'opbouwmissie' zou gaan? Als er alleen maar gevochten zou gaan worden, hadden de Nederlandse militairen niets te zoeken in Uruzgan, aldus de PvdA toen.

Cordaid Mensen in Nood

Kleingeld, groot verschil

Vijftig liter schoon drinkwater voor € 1,50 of een halve liter bier in de kroeg voor € 4,50? Met de campagne "kleingeld, groot verschil" liet Cordaid Mensen in Nood in de maanden april en mei zien dat ons kleingeld een wereld van verschil kan maken voor mensen die in nood verkeren. Met posters, kaarten, bierviltjes, toiletreclame en plastic bekertjes die op evenementen werden verspreid, riep Cordaid Mensen in Nood het Nederlandse publiek op om hun kleingeld te doneren door middel van een sms-bericht ter waarde van € 1,50. Ook gingen teams de straat op om mensen direct te vragen een kleine bijdrage te geven aan Cordaid Mensen in Nood. Tweeduizend mensen hebben met hun mobiele telefoon een donatie overgemaakt. De gedurfde beelden van Keniaanse nomaden die poseerden met een biertje, een zonnebril, een handtas of een horloge werden ontwikkeld door reclamebureau Saatchi & Saatchi. Zij wonnen op het internationale reclamefestival in Cannes (Fr) de Zilveren Leeuw met deze campagne. Een prestigieuze prijs die zij via internet veilde en de opbrengst daarvan aan Cordaid Mensen in Nood schonk.

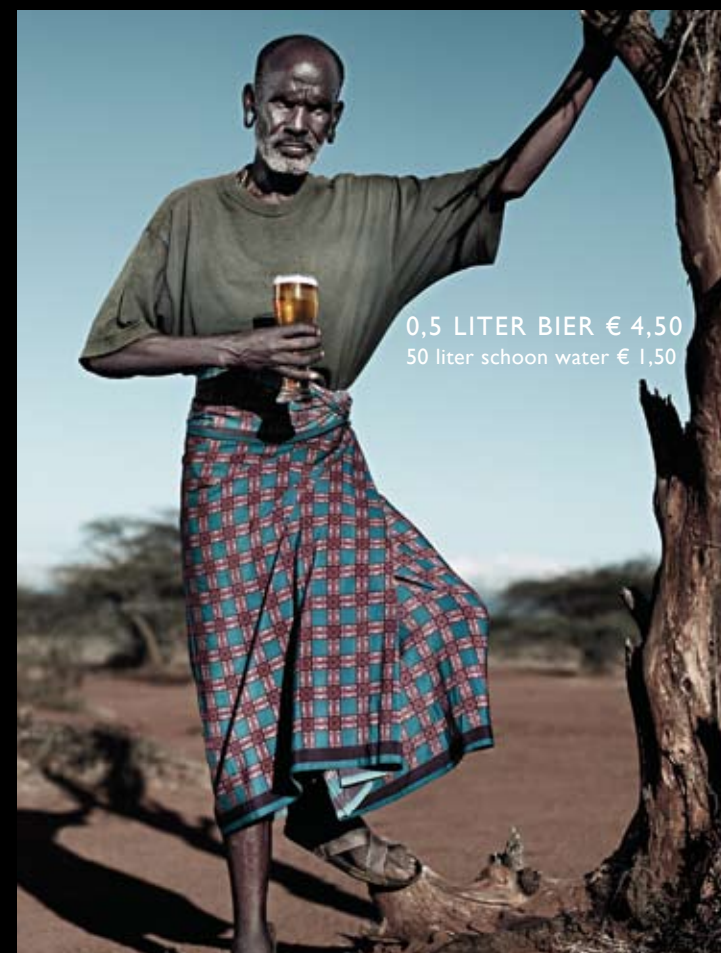
Koffietijd!

In de drukke decembermaand kwam de tv-zender RTL 4 met een speciale aflevering van Koffietijd! Na het succes

van het jaar daarvoor, presenteerde Mireille Bekooij ditmaal met Robert ten Brink, op 9 december een drie uur durende live-uitzending. Zij ontvingen verschillende gasten op de koffie zoals Frans Bauer, Bastiaan Ragas en Mart Visser. De speciale uitzending stond vooral in het teken van Cordaid Mensen in Nood. Er waren reportages te zien van Manuela Kemp die naar het aardbevingsgebied in Peru reisde en van Mireille Bekooij in Malawi. Bijna anderhalf miljoen mensen bekeken de uitzending en 3.500 mensen paktten de telefoon om maanddonateur te worden. In totaal brengen zij 240.000 euro per jaar bijeen voor het werk van Cordaid Mensen in Nood. Een geweldig resultaat!

Veilig Thuis in Zuid-Soedan

Dankzij de bijdrage van € 2,5 miljoen van de Nationale Postcode Loterij helpt Cordaid Mensen in Nood jaarlijks vele vluchtelingen en ontheemden. In 2007 gaf de Nationale Postcode Loterij een extra bijdrage van € 4,4 miljoen voor het samenwerkingsproject 'Veilig thuis in Zuid-Soedan'. Een bijzonder project waar de UNHCR, Free Voice, Stichting Vluchteling én Cordaid Mensen in Nood de handen ineen slaan om terugkerende vluchtelingen in het zuiden van Soedan op te vangen en te helpen met de wederopbouw van hun land.

SMS nu 'noodhulp' naar 2255 en doneer € 1,50. Kleingeld, groot verschil.

Cordaid
mensen in nood

Tijdens de openbare hoorzitting die eind december 2007 werd gehouden in de Tweede Kamer kreeg ook Cordaid de gelegenheid haar ervaringen te delen, bij monde van directeur René Grotenhuis. Nederlandse organisaties hadden bij Kamerleden sterk aangedrongen op deelname van Afghaanse collega's. Een drietal, onder wie Cordaid partner AHDS, mocht de marathonzitting afsluiten. Hun boodschap luidde: "Weggaan is geen optie, maar doormodderen op de huidige wijze eigenlijk ook niet. Kortom: een radicaal andere strategie is noodzakelijk". Vél meer nadruk op de D's van Diplomatie en Development, bijvoorbeeld. Dit bracht de grijstinten aan de oppervlakte die in het politieke debat sterk hadden ontbroken. Uiteindelijk besloot de Tweede Kamer –inclusief de

PvdA – in meerderheid tot verlenging van de missie tot augustus 2010. De term wederopbouw heeft de politieke gemoederen flink bezig gehouden. Cordaid's ervaring is dat wederopbouw overal ter wereld een kwestie van zeer lange adem is en van onderaf moet beginnen. Twee of drie jaar is te kort om werkelijk iets te kunnen betekenen voor de lokale bevolking, ook in Uruzgan. Alles begint met vertrouwen, en dat win je niet in een 'missie' van een paar jaar. Vertrouwen van de Afghanen dat ze het zelf kunnen, en van de Afghanen in hun partners, zoals Cordaid. Dat is in 2007 een intensieve klus geweest, en dat zal het in 2008 evengoed blijven.

Paul van den Berg,
Politiek adviseur Cordaid

Sector Noodhulp en Wederopbouw

Aandacht voor de mens achter het slachtoffer

aardbeving, of door gevechten. Huizen, scholen, ziekenhuizen, waterputten, bruggen en wegen zijn kapot en moeten weer gerepareerd worden. Cordaid draagt daaraan bij, zoveel mogelijk op verzoek van en via de lokale organisaties ter plaatse die we tot ons partner-netwerk rekenen. Daarbij beginnen we ons ook te specialiseren.

Veel aandacht gaat tegenwoordig uit naar het snel beschikbaar stellen van tijdelijk maar kwalitatief hoogwaardig onderdak (T shelters) en het verbeteren van bestaande bouwwijzen tegen zo laag mogelijke kosten. In Peru, Indonesië en Pakistan bijvoorbeeld zijn in 2007 meer dan 1500 huizen en 35 scholen zo herbouwd dat ze voortaan aardbevings- en tsunamibestendig zijn.

Das is natuurlijk de uitdaging, niet alleen oplappen maar zorgen dat het een volgende keer niet stuk gaat. Daarom

is er ook ruime aandacht voor de mens achter het slachtoffer. Cordaid laat het niet bij de tastbare zaken, de hardware. Er zijn diepere vragen: hoe heeft dit zo ver kunnen komen, waarom treft het kwaad juist arme mensen. Gemeenschappen weerbaar maken tegen de gevolgen van natuurgeweld, oorzaken van conflicten aanpakken, mensen weer met elkaar in gesprek brengen, dat is wellicht nog belangrijker dan zand en stenen. Cordaid specialiseert in beide, hard- en software. En vaak gaat dat hand in hand. Op Sri Lanka bijvoorbeeld werken we met lokale partners aan het weer onderdak brengen van de slachtoffers van het laatste regeringsoffensief tegen de Tamil tijgers dat in mei werd ingezet. Maar ook en met name aan de zo broodnodige verzoening, de uiteindelijke oplossing van dit slepende conflict. En die oplossing schuilt in de software, in de hoofden en harten van de Sri-Lankaanse bevolking.

Cordaid wil het niet laten bij het verlenen van directe, levensreddende hulp voor slachtoffers van grote rampen en oorlogsgeweld. Het gaat erom de schade te herstellen zodat mensen weer door kunnen gaan met hun leven. Dat ligt voor de hand, je ziet onmiddellijk de schade die is aangericht door een

Noodhulp en Wederopbouw

[kerngegevens 2007]

4 Rampenpreventie en Noodhulp

- Afrika 4*, Azië 3*, Latijns-Amerika 1*
- 50 partners
- € 9,7 miljoen besteed [rampenpreventie] € 9,1 miljoen [noodhulp]
- 135 partners/projecten bijgedragen
- 150.000 mensen bereikt [rampenpreventie] 733.000 [noodhulp]
- 198 projecten eind 2007

5 Verzoening en Wederopbouw

[kerngegevens 2007]

- Afrika 5*, Azië 3*, Latijns-Amerika 2*
- 145 partners
- € 33,6 miljoen besteed
- 151 partners/projecten bijgedragen
- 2.260.000 mensen werden bereikt
- 533 projecten eind 2007

* Aantal landen per continent

Achter de muren

Afghaanse vrouwen zullen de komende decennia tot de meest kwetsbare en onderdrukte groepen behoren. De wreedheden tegen vrouwen begaan tijdens het Taliban-regime liggen nog vers in het geheugen. In sommige Afghaanse regio's is zelfs nooit een einde aan de wreedheden gekomen. Sinds het einde van zeventiger jaren - de Sovjet bezetting, conflicten en de burgeroorlog in Afghanistan en de daarmee gepaard gaande armoede, onveiligheid, geweld en opnieuw een gewapend conflict - zijn vrouwen voortdurend slachtoffers in Afghanistan.

Het belang van internationale aandacht en blijvende steun voor Afghaanse vrouwen is essentieel om het beter te maken voor toekomstige generaties meisjes. Afghanistan is bergachtig en ontoegankelijk met tradities en vele beperkingen voor vrouwen die veroordeeld zijn tot een leven

achter de huiselijke muren. Feit is dat zes op de tien meisjes worden uitgehuwelijkt voordat ze 16 jaar oud zijn. Maar een op de zeven vrouwen kan lezen en schrijven. De toegang tot ziekenhuizen en gezondheidscentra is verbeterd, maar er is nog een lange weg te gaan. De moedersterfte

in Afghanistan is de op één na hoogste in de wereld: gemiddeld gaat elke 30 minuten een Afghaanse vrouw dood aan complicaties tijdens haar zwangerschap. Het is moeilijk om gekwalificeerd personeel te vinden om te werken in de onveilige, rurale gebieden waar de Taliban en de internationale troepenmacht dagelijks slaags raken. Dat de vrouw beschouwd wordt als symbool voor eer betekent dat ze weg gehouden worden uit de publieke ruimte. Soms is het zelfs zo dat binnen het huishouden vrouwen niet gezien mogen worden door mannelijke leden van de familie anders dan door getrouwde mannen of haar zonen. Daar tegenover staat dat een groeiend aantal meisjes en vrouwen in Afghaanse steden nu toegang krijgen tot onderwijs en meer bewust worden van hun (mensen) rechten. Ze hebben vertrouwen in de toekomst, maar internationale steun blijft essentieel.

Alexandra Strand Holm,
Kabul - Afghanistan

Piet Spaarman

Sectormanager Noodhulp en Wederopbouw

'Rampen gebeuren zelden onverwachts'

"Rampen gebeuren zelden onverwachts. Je kunt je erop voorbereiden. Arme mensen zijn het meest kwetsbaar in een rampsituatie. Overheden, hulpverleners, wetenschappers moeten samenwerken met organisaties van armen om rampen te voorkomen of tenminste de gevolgen ervan te beperken. Hoe stevig is je huis? Hoe voorkom je de jaarlijkse watersnood in de droogtetijd? Natuurrampen, maar ook kleine en grote conflicten hebben alles te maken met armoede, ongelijkheid en onrechtvaardigheid. Daarvoor dragen we allemaal samen verantwoordelijkheid. Mijn goede voornemen is om het Nederlandse publiek en de politiek nog meer te overtuigen van onze aanpak waar niet alleen noodhulp, maar ook het voorkomen van rampen en de (weder)opbouw centraal staat. Dat klinkt niet zo spannend als mensen uit de modder redden, en daarom komt het misschien niet goed over. Dat frustrert me wel, dat gebrek aan weerklank, ik hoop echt

dat dat door onze lobby verandert. Onze noodhulp, ook in Afghanistan, Darfur of Palestina moet nog beter aansluiten bij wat burgers in die landen zelf doen om uit de spiraal van armoede en geweld te komen. Als Cordaid vind ik dat we extra moeten opkomen voor vrouwen in die landen, maar ook voor onze staf overzee die werkt in uiterst gevaarlijke omstandigheden.

We hebben hartstikke interessante partners in ontwikkelingslanden. Met name de jonge intelligentsia, die vernieuwing brengt in ingesloten hulporganisaties en graag met ons samen wil werken. Dit soort mensen, daar haal ik mijn inspiratie vandaan en ik vind dat we beter naar ze moeten luisteren. En persoonlijk neem ik me voor, om beter te leren delegeren en meer aandacht te hebben voor de mensen op de werkvloer bij Cordaid."

Een tijd van angst en repressie

Terugblik op een jaar ontwikkelingswerk in Sri Lanka

In het door oorlog geteisterde noorden van Sri Lanka, kijkt Packiyam terug op het afgelopen jaar. Zij is directeur van een hulporganisatie die werkt aan ontwikkeling, vrede en verzoening. Zij beschrijft hoe geweld en repressie het leven van iedere Srilankaan diep zijn binnengedrongen. 'Moet ik me zorgen maken omdat mijn leven gevaar loopt?'

2007 is achter de rug, 2008 alweer in volle gang... Als ik word gevraagd naar wensen of voornemens voor de toekomst, of conclusies op basis van het afgelopen jaar, dan kom ik amper tot een afgewogen antwoord. Maar een boel verhalen, gezichten en situaties van mensen doemen ongevraagd in me op...

Moet ik het hebben over de goede vriend, een paar maanden terug neergeschoten. Hij laat een gehandicapte vrouw en twee kinderen achter. Wat kan ik doen...?

Of

...moet ik het hebben over de zwakzinnige vrouw die we aantreffen bij een legerkamp. Ze tierde en schreeuwde, rukte haar sieraden van zich af en wierp ze weg, in een vlaag van verstandverbijstering. Na veel geduld en omzichtigheid slaagde mijn twee medewerkers en ikzelf erin om haar naar een ziekenhuis te brengen. Later bleek ze twee en een halve maand zwanger te zijn en ook een zoontje te hebben van twee. Via het ziekenhuis kwam ik erachter waar haar familie woonde. Haar verwanten hadden lang naar haar gezocht en uiteindelijk de hoop opgegeven. Ze huilden toen ik hen vertelde waar ze nu was. De dankbaarheid die ze me betoonden en de pijn van hun kwetsbaarheid en hulpeloosheid...

Of

...moet ik het met iemand hebben over één van mijn medewerkers die als een dief in de nacht zijn huis uit moest vluchten en haven en goed achterliet? Nooit de kans gehad met hem de situatie te bespreken of zijn leed te delen. Boeltje bij elkaar gepakt en gewoon verdwenen...

Of

...over de vrouw, medewerker en dierbare vriendin, die uit pure wanhoop een handvol medicijnen slikte om er voorgoed een einde aan te maken. Ze kon niet langer tegen het brute geweld van haar man. Ze liet vier kinderen achter.

Of

...moet ik het hebben over een vriend die dreigtelefoontjes kreeg. Enorme sommen geld betalen voor een totaal onbekend iemand of sterven...Dat was zijn keuze.

Of

...over iemand anders die me smeekte om hem via via, al was het maar één maaltijd per dag te laten bezorgen op zijn schuilplaats. Hij hield zich schuil voor zijn ex-collega die zich met paramilitaire groeperingen had ingelaten, en zich nu met wapenhandel en andere louche praktijken bezighield...

Of

...over de vrouw die naar ons kantoor kwam en vertelde van haar echtgenoot: samen met vijf anderen vermoord door onbekenden. Ze vroeg ons haar te helpen om aan een overlijdensakte te komen en wat geld om te kunnen eten. Ze was drie maanden zwanger.

Of

...moet ik iets schrijven over donororganisaties die klagen dat ze onze voortgangsrapportages niet op tijd kregen?

Of

...moet ik het hebben over de jonge mannen die altijd tussen twee checkposten in staan, en elk voertuig tegenhouden, inzittenden dwingen hun partijblaadjes te kopen of anders maar een andere route te kiezen in het vervolg...?

Of

...over die ene avond toen gewapende mannen op een motor voor ons huis kwamen rijden, stopten en 10 minuten bleven wachten om vervolgens te verdwijnen in de duisternis...De gevoelens en angsten op dat moment...

Of

...over die ene keer toen er een zware bom ontplofte 500 meter van ons kantoor vandaan. Acht gewonden en vier doden, waaronder een tienjarig jongetje.

Of

...moet ik in de verf zetten dat we waren uitgenodigd voor een conferentie en workshop in Europa, om er met andere organisaties te kijken hoe we er samen beter voor kunnen zorgen om mensenrechten op de kaart van de internationale gemeenschap te krijgen?

Of

...moet ik aankaarten dat een bevriend hoofd van een internationale niet-gouvernementele organisatie 'vriendelijk werd verzocht' het land binnen de 24 uur te verlaten?

Of

...dat we om twee uur 's nachts een telefoontje kregen op kantoor om over twee uur een grote som geld klaar te hebben liggen of anders...

Of

...dat er op een andere nacht een witte bestelbus langskwam in een vluchtelingenkamp waar we werken. Inzittenden sprongen uit het busje drongen met geweld drie huizen binnen en sleurden vier mensen weg. Ze zijn, alle vier, nog steeds vermist...

Of

...moet ik schrijven over die sociale workshop die we organiseerden. Minstens 10 van mijn 35 medewerkers probeerden hun levensverhaal te vertellen, en konden eigenlijk alleen maar huilen...

Of

...moet ik iets zeggen over mijn medewerkster die onlangs trouwde. Haar man is opgepakt tijdens één van de zoveel militaire controles in Colombo. Zit hij in de Boosa gevangenis? Niemand weet het...

Of

O pijnlijke ironie...tijdens het schrijven van deze terugblik op 2007 verneem ik dat de Sri Lankaanse overheid het huidige staakt-het-vuren bestand verbreekt, pogingen tot dialoog stopzet en overgaat tot keiharde aanpak terrorisme...

Waar ligt de prioriteit?

(Mevrouw Packiyam is directrice van een mensenrechten- en ontwikkelingsorganisatie in het door oorlog geteisterde noorden van Sri Lanka. Uit veiligheidsoverweging is hier niet haar echte naam genoemd en wordt ook de naam van de organisatie niet genoemd)

Wat moet ik zeggen? Wat kan ik zeggen?

“De eerste kennismaking met Cordaid Mensen in Nood was lang voordat ik er zo nauw bij betrokken raakte. Dat was halverwege de jaren 90, toen ik voor de KRO een behoorlijk lange tijd in Afrika vertoefde voor een reportage met de titel ‘Ander Afrika’. De bedoeling van deze 13-delige serie was om Afrika eens met andere ogen te bekijken. Wij, in het Westen, zijn geneigd alleen te zien waar we het meest over horen zoals aids, oorlog, armoede en andere rampen. Wij wilden tonen dat dat prachtige continent veel meer gezichten heeft. Veel vriendelijke, mooie mensen die hard werken, ondanks alle tegenslagen, en knokken voor een beter bestaan.

Wij trokken van Egypte naar Zuid-Afrika en hebben zoveel goeds en sterks gezien van de zeer gastvrije bevolking. Cordaid Mensen in Nood was partner gedurende de hele reis en toen heb ik met eigen ogen kunnen zien hoe verschrikkelijk veel goede projecten te steunen. Het mooiste is dat de organisatie met lokale partners werkt en dus niet met een waarschuwend vingertje de lakens komt uitdelen. Zodoende zijn de mensen zelf daar zeer bewust van hetgeen ze bewerkstelligen en wat ze moeten bereiken. Een paar jaar geleden was ik mee naar Kenia toen daar de grote droogteperiode grote delen van het land lam legde. Schrijnend om te zien hoe de mensen hun best deden in leven te blijven. De dieren waren veelal al dood. Het was nog maar een klein stapje voor de mens.

Manuela Kemp
ambassadrice van
Cordaid Mensen in Nood

‘Mijn koffer staat
al gepakt...’

Vorig jaar trof een aardbeving delen van Peru. Opnieuw was ik mee om te rapporteren over het werk van Cordaid Mensen in Nood. Nu ging het om de wederopbouw van een gebied dat op zo'n moment afhankelijk is van noodhulp. Natuurlijk moeten wij altijd en overal iedereen blijven helpen. Met noodhulp, als het niet anders kan, maar zeker met structurele opbouw.

Mij kan het niks schelen om eindelijk te blijven zeuren om donateurs. Irritant? Nee! Je bent het verplicht aan je medemens.

Ik ken de organisatie als een gedreven groep mensen met een sterk en warm hart. Ik ben trots dat ik daarbij mag horen. Mijn koffer staat al gepakt voor een volgende keer.”

Vrouwen in India onafhankelijk dankzij tsunami

Als je nu in het vissersdorp Nadukuppam aan de Indiase kust rondloopt herinnert weinig aan de tsunami, of misschien wel alles? Het is een schoon dorp met stenen huizen. Het dorp heeft behoorlijk van de wederopbouw geprofiteerd. Maar zijn de slachtoffers werkelijk geholpen met een nieuw huis en een nieuwe boot? Of is er meer nodig om hun bestaan weer op te bouwen? De lokale hulpverleningsorganisatie Kalvi Kendra met wie Cordaid Mensen in Nood samen werkt, doet meer

dan alleen boten en netten uitdelen. Kalvi Kendra heeft zelfhulpgroepen voor vrouwen opgericht. Deze vrouwen sparen samen om na een tijdje via de bank een lening te kunnen aanvragen. Hiermee kunnen ze een bedrijfje starten dat hen in staat stelt om onafhankelijker in het leven te staan. Dit emancipatieproces is veel ingrijpender dan wat voor nieuwe boot ook. Of zoals een van de vrouwen het formuleert: “De tsunami is het beste dat ons is overkomen.”

Vissers van Kalvi Kendra niet langer afhankelijk van lokale geldschietters

In één van de door de Tsunami getroffen dorpen in Tamil Nadu, aan de kust van India, wonen 90 vissersfamilies. Deze vissers kampten met hoge schulden. Ze hebben geld geleend om beschadigde netten te vervangen of te herstellen. Omdat ze geen toegang hebben tot reguliere banken waren ze voor hun lening afhankelijk van lokale geldschietters. Deze rekenden een zeer hoge rente van 60 tot 120 procent. Daarnaast legden zij de vissers vaak extra voorwaarden op. Ze wilden bijvoorbeeld dat de

lening niet in geld werd terugbetaald, maar in garnalen. Hierdoor duurde het vaak lang voordat de volledige lening afbetaald was. Kalvi Kendra, de partner van Cordaid Mensen in Nood, heeft de vissers georganiseerd in comités. Samen hebben ze kunnen zorgen dat de vissers in aanmerking mogen komen voor een reguliere lening. De lokale geldschietters met hun torenhoge rentes zijn niet meer nodig en de vissers werken nu niet langer individueel, maar samen. Ze kopen bijvoorbeeld gezamenlijk visnetten in.

Aardbevingsbestendige scholen in Indonesië

Simeulue is een eiland op ongeveer 120 km ten westen van de kust van Atjeh, op één van de seismisch meest actieve gedeeltes van de wereld. Er wonen zo'n 80.000 mensen. De tsunami heeft het eiland aanzienlijk beschadigd. Cordaid Mensen in Nood heeft 65 aardbevingsbestendige scholen op Simeulue gebouwd en docenten en leerlingen geholpen met het creëren van een veilige schoolomgeving. Ook worden docenten en leerlingen getraind

de school goed te onderhouden. De leerlingen houden de school schoon en de docenten verrichten reparaties. De scholen hebben hiervoor gereedschap en schoonmaakspullen gekregen. Docenten en leerlingen zijn nu erg betrokken bij het reilen en zeilen van hun school. Door de extra aandacht voor beplanting en aankleding van het schoolterrein zijn de scholen ook kindvriendelijker geworden.

Aids heb je nooit alleen Cordaid zoekt de dialoog met de kerk

De katholieke kerk speelt een prominente rol bij het wereldwijde hiv/aids-vraagstuk. Vijftig procent van alle programma's op het gebied van zorg voor mensen met aids worden uitgevoerd door katholieke organisaties. In de publieke opinie wordt echter kerk en aids alleen verbonden op het terrein van condooms: het beeld dat alom bestaat is dat van een katholieke kerk die zich uitsluitend bezighoudt met het verbieden van condooms. Het debat binnen de katholieke kerk en van de katholieke kerk met de 'buitenwereld' is naar onze mening te sterk verengd tot de vraag of een condoom is toegestaan of niet. Cordaid is daarom eind 2006 een traject gestart om het debat over de rol van kerken bij het aids-vraagstuk te plaatsen in een bredere context van de onderliggende katholieke sociale en ethische waarden. Het is voor ons werk essentieel om ons los te maken van verengde discussies over geboortebepaling en condoomgebruik in de strijd tegen aids. Niet omdat die vragen onbelangrijk zijn. Maar ze kunnen pas goed beantwoord

worden in een bredere bezinning op onze katholieke wortels en van daaruit ons denken en handelen ten aanzien van seksualiteit. De katholieke sociale leer met haar nadruk op menselijke waardigheid, subsidiariteit en solidariteit helpt ons een antwoord te geven op de vele vragen rondom gelijkwaardigheid, gerechtigheid, armoede en stigmatisering die de hiv/aids-epidemie ons stelt. Het is een illusie om te veronderstellen dat het complexe hiv/aids-vraagstuk, met haar oorzaken en gevolgen op religieus, sociaal, economisch en cultureel niveau, bestreden kan worden met simpele, eenduidige oplossingen. Zo is hiv/aids geworteld in seksualiteit en seksualiteit is op haar beurt diep verankerd in culturele en religieuze overtuigingen. Seksualiteit heeft alles van doen met de waardigheid van het leven en daarom moet de verbinding van hiv/aids met seksualiteit gezien worden in de context van de menselijke waardigheid en gelijkwaardigheid. In onze benadering van aids en seksu-

aliteit moeten wij oog houden voor de specifieke sociale en culturele contexten. Want er is geen 'one size fits all' benadering. Juist op het vlak van aids en seksualiteit zoekt Cordaid naar de balans tussen datgene wat ons gemeenschappelijk bindt als katholieke organisaties zoals de kernwaarden van de katholieke sociale leer- en de specifieke situaties van mensen in verschillende landen. Dit is een van de doelstellingen van het Cordaid-traject om te zien waar de balans ligt tussen eenheid en diversiteit binnen de katholieke kerk op dit terrein. Om van daaruit het gesprek en de dialoog aan te gaan. Deze dialoog met de kerk en met katholieke instellingen is afgelopen jaar gevoerd met onder meer de bisschoppenconferenties van Malawi, Zambia en Congo en met partnerorganisaties van Cordaid in vele landen. Daarnaast zijn er gesprekken geweest en nog gaande met de Nederlandse kerk en met instellingen binnen het Vaticaan.

Piet Kuijper, Coördinator Identiteit Cordaid

Gebrek continuïteit financiering remt aids-programma in Congo

De start van fase 2 van een omvangrijk Aids-programma, waaraan 20 organisaties in de Democratische Republiek Congo (DRC) meewerken, moest worden uitgesteld tot maart 2008 door gebrek aan financiering. Het Aids-programma in DRC is grotendeels afhankelijk van de financiering van UNDP die op hun beurt geld krijgen uit het Global Fund. Gedurende het afgelopen jaar bestond de hoop dat een opschaling van activi-

teiten plaats kon vinden. In eerste instantie zou de tweede fase al in maart 2007 starten, in tweede instantie in juli en in derde instantie in oktober 2007. Het wordt nu dus pas maart 2008. Om de bestaande activiteiten op het huidige peil te houden heeft Cordaid diep in eigen buidel moeten tasten. De onzekerheid over de voortzetting van het programma maakt bij de 20 uitvoerende partners van Cordaid veel los. Organi-

saties durven en kunnen geen nieuwe Aids-tests uitvoeren omdat men bang is in geval van een positieve test geen middelen te hebben om de persoon ook onder behandeling te stellen. Bovendien kon een deel van de extra geplande activiteiten niet worden uitgevoerd omdat prioriteit bij het voortzetten en begeleidingen van de behandeling van de huidige patiënten is gelegd.

'Méér manager dan witte jas'

Duurzaam werken vraagt andere aanpak van tropenarts

"Heidi zit ergens in Afrika in een ziekenhuisje. Witte arts redt zwarte kinderen." Dat is het beeld dat in Nederland snel opkomt bij de ontmoeting met een tropenarts. Nee dus, de arts Heidi Jalloh-Vos (37) is méér manager dan arts op het platteland van Sierra Leone. "Maar dat ik nauwelijks werk als arts maar veel meer als organisator kun je hier ook aan onze donateurs maar moeilijk uitleggen. Overigens in Sierra Leone ook niet echt, daar willen ze ook het liefst dat je ergens in een witte jas staat pillen uit te delen. Maar het gaat om veel meer dan ergens een ziekenhuisje neer te zetten. Weinig mensen begrijpen wat het betekent om duurzame gezondheidszorg op te zetten in een arm land als Sierra Leone." Jalloh-Vos werkt in de regio Bo op vier uur rijden van de hoofdstad Freetown, bij het Medical Research Centre (MRC). De organisatie verleent basisgezondheidsdiensten via 27 kleine gezondheidsposten in afgelegen gebieden. De bestrijding van malaria, de preventie van aids, het opzetten van een ambulance-dienst en betere radioverbindingen in de regio staan hoog op de prioriteitenlijst. Maar even belangrijk zijn trainingen, goed personeelsbeleid en de financiële en inhoudelijke versterking van het MRC. Veel tijd gaat op aan overleg met het ministerie in Freetown. Jalloh-Vos: "We worden nu gevraagd om mee te denken bij de opbouw van een duurzaam gezondheidssysteem. Daar ben ik echt trots op. Zo kun je structureel werken aan verbeteringen in het land."

De Nederlandse heeft samen met haar man Abdul Jalloh (directeur van het MRC), afkomstig uit Sierra Leone, de organisatie uit het slop getrokken door vier jaar keihard te werken. Zij is een ondernemend type. Na haar studie was het even moeilijk om werk te vinden voor haar in Afrika. "Witte artsen worden in principe niet meer uitgezonden. Dat is ook terecht, maar vaak zijn er in afgelegen gebieden geen Afrikaanse artsen te vinden. Die willen niet op het platteland werken, en kunnen beter verdienen in Amerika of Engeland. Uiteindelijk won ik een wedstrijd van Vodafone die mensen met een goed idee in ontwikkelingsamenwerking een jaar lang wilden betalen. Zo zijn we begonnen in Sierra Leone. Uiteindelijk kwam ik dan bij Cordaid terecht. Mijn contract loopt eind van dit jaar af, dan zien we wel verder."

Jalloh-Vos is de medische spil van het MRC. Ze leidt de gezondheidszorg, begeleidt subsidieaanvragen en traint het medisch personeel. "Het moeilijkste is het om goede mensen te vinden. Er zijn in Sierra Leone weinig goede opleidingen, ook niet voor secretaresse. En goede mensen zijn snel weer weg. De internationale organisaties betalen meer dan wij kunnen bieden. We proberen mensen vast te houden door ze trainingen aan te bieden, een motorfiets of carrièreperspectieven. Toch valt het niet mee. Werknemers tekenen weliswaar een contract, maar ze kunnen plotseling wegblijven.

Elke week zit Heidi Jalloh-Vos subsidieaanvragen te schrijven met het team. "De kans dat een aanvraag positief wordt beoordeeld is ongeveer tien procent. Het schrijven kost ontzettend veel tijd, want elke donator wil weer andere dingen weten en stelt andere eisen. Als er in Europa ergens één kantoor zou zijn van alle donoren, zou dat ontzettend schelen." En al die donoren komen dan ook nog regelmatig een paar keer per jaar langs. "Dat is best gezellig, maar al die veldbezoeken en gesprekken kosten veel tijd. Maar ja, zo snel zeg je niet nee tegen een donator, toch. Maar ja, het is ook goed om bezocht te worden, zo blijven we alert in ons werk."

En toch heeft MRC dat een keer gedaan. "Moet je voorstellen: we vroegen geld aan voor de verstrekking van vitamine A aan moeders in de regio. Maar de donator eiste dat wij de diesel voor onze motorfiets verplicht ergens haalden, een uur verderop. Dan leggen we dus geld bij. Dus hebben we maar afgezien van de subsidie. Daar krijgen we veel commentaar op, dat durft hier niemand zo snel." Afgelopen jaar is in het kader van een project met Intermediair een Nederlandse ICT-er twee weken langs geweest om een computernetwerk aan te leggen. Hij heeft ook twee medewerkers computerlessen gegeven, en die hebben dan ook meteen na zijn bezoek ontslag genomen bij MRC omdat ze elders met de nieuwe vaardigheden meer kunnen verdienen. "Toch was het een leuk project, want het computernetwerk draait nog steeds. Nu hebben we echt een automonteur nodig die een maandje als vrijwilliger onze projectauto's wil oplappen. Die is bij ons echt niet te vinden."

dilemma blijft wel hoe je ook voor de allerarmsten een duurzaam verzekeringssysteem kunt opzetten, terwijl die eigenlijk geen maandelijkse premie kunnen bekostigen. Het is mogelijk: Ghana, India en Oeganda zijn voorbeelden waar het aantal verzekerden snel stijgt.

Cordaid steunt vooral nationale koepels in de kerkelijke gezondheidszorg. Deze op hun beurt versterken lokale gezondheidsinstellingen en beïnvloeden overheidsbeleid. Een groot probleem zijn de eenzijdige geldstromen uit rijke landen voor alleen aids, tuberculose of malaria die gemakkelijk de nationale gezondheidssystemen ontwrichten. Het moge duidelijk zijn: Cordaid zet in op krachtenbundeling in de gezondheidszorg. Dat geldt niet alleen voor

Zorg

Grote groepen kinderen, ouderen en mensen met een handicap worden in veel gemeenschappen uitgesloten. Vaak zijn zij te slecht georganiseerd om op te komen voor hun rechten. Veel landen missen de bereidheid om goed voor deze groepen te zorgen.

Cordaid zoekt een aanpak waarbij zorg voor en meer weerbaarheid van de uitgestoten samengaat met het kweken van verantwoordelijkheid in de samenleving. Voorbeelden zijn de opvang van weeskinderen in de eigen omgeving. Ouderen vangen vaak kleinkinderen op en hebben inkomen nodig. Daarom wordt gelobbyd voor sociale pensioenen.

Hiv/aids

In Afrika steunt Cordaid veel kerkelijke partners die met tienduizenden vrijwilligers zorgen voor de aids-patiënten en wezen in hun omgeving. Ook wordt met religieuze leiders gesproken over hun rol in kerk en moskee. Zij kunnen in hun preken en in hun werk het stigma breken. Ook werkt Cordaid samen met organisaties die strijden tegen de discriminatie van aids-patiënten op het terrein van landrechten van vrouwen/wezen, toegang tot voedsel, inkomen en medicatie. Ook preventieactiviteiten bij jongeren, vrouwen, kinderen en risicogroepen staan hoog op de agenda. Cordaid ondersteunt ook bedrijven en organisaties die een goed hiv/aidsbeleid voor hun werknemers willen ontwikkelen.

Het feit dat gelukkig steeds meer aids-patiënten kunnen blijven leven met medicatie en zorg, werpt ook nieuwe vragen op. Hoe houdt je de aandacht voor hiv/aids vast, ook als steeds meer mensen medicatie krijgen? En hoe ga je om met de (kerkelijke) dilemma's van deze patiënten wat betreft hun (toekomstige) huwelijken, hun kansen op werk en het stigma waarmee ze nog steeds moeten leven.

'Tijd nemen voor reflectie'

Monique Lagro

Sectormanager Gezondheid en Welzijn

"Ik ben er trots op dat wij hardnekkig proberen om het tekort aan lokaal gezondheidspersoneel tegen te gaan. Daar zijn, zeker in afgelegen gebieden, geen snelle oplossingen voor. De druk om dan maar blijvend Nederlandse artsen te blijven sturen is groot maar met dat geld kunnen wij veel meer dingen doen die echt beklijven. Goede voorbeelden zijn Malawi en Zambia waar we samen met onze partnerorganisaties proberen lokale artsen op de meest afgelegen en problematische ziekenhuizen te krijgen. En ze door verbetering van werkomstandigheden daar ook te houden. We steunen ook opleidingen voor vroedvrouwen en verpleegsters. En we betalen mee aan een beurzenfonds voor de medische opleiding van religieuze niet zo snel wegtrekken. In India, eigenlijk een rijk land, kiezen we voor de meest kwetsbaarste groepen: geestelijk en meervoudig ernstig gehandicapte mensen aan de onderkant. Het is in twee deelstaten gelukt om belangenorganisaties bij elkaar te brengen zodat gehandicapten zelf hun rechten kunnen opeisen. Ook bouwen we mee aan onderlinge solidariteitsklassen en is er in verschillende landen lobby gevoerd voor sociale pensioenen.

Wat mij enorm inspireert zijn mensen die opstaan en hun mond opendoen. Zo heeft de Bisschop van Chipata in Zambia eigenhandig gezorgd voor een radio-uitzending over de wanbetaling van de overheid bij een gezondheidskliniek. Dit vonden ze niet leuk, maar het geld kwam er wel. Voor eventjes, zo gaat dat. Maar hij blijft knokken. En neem de Congolese non Rose Tshilongo: zij heeft twintig jaar in Italië gewoond en is sinds vijf jaar

terug in haar geboortegebied Kananga. Een vrouw met een grote kruis op haar borst die vol trots vrouwencondooms laat zien. Zij adviseert prostituees hoe zij die condooms kunnen gebruiken om zich te beschermen. Moedig. Wat heeft mij frustreert is onnodige bureaucratie. In Congo bijvoorbeeld kwam een grote som geld beschikbaar uit het Global Aids Fund. Dat maakte de behandeling van veel mensen mogelijk. Maar nu ineens stakken de betalingen vanwege allerlei ambtelijke molens. Tegen patiënten kun je niet zeggen: sorry. Dit onverantwoord gedrag van donoren heeft me zwaar gefrustreerd. Ik heb veel goede voornemens. De rode lijn is dat wij het doorbreken van machtsrelaties in de gezondheidszorg centraal willen stellen. Steun willen geven aan gemeenschappen, belangenorganisaties van patiënten en nationale gezondheidskoepels om zaken echt in beweging te krijgen ten gunste van de zwakkeren. Het gaat erom dat mensen die aan de onderkant staan echt toegang krijgen tot gezondheidsvoorzieningen.

Ik wil ook meer gaan leren van onze partnerorganisaties over wat werkt en wat niet. En en op welke wijze in door oorlog verwoeste landen de overheden weer cruciale taken terug kunnen pakken die tijdelijk zijn opgevangen door de private sector. Tijd nemen voor reflectie. En ja, ik wil meer contacten leggen buiten Cordaid om nieuwe ideeën op te doen en samen op te trekken. Want samen sta je sterk."

Sector Gezondheid en Welzijn

Krachtenbundeling in de gezondheidszorg

Een goede gezondheidszorg eist niet alleen voldoende goed opgeleid personeel, medicijnen en materialen. De gezondheidszorg moet ook bereikbaar zijn. Dit betekent niet te ver weg van waar je woont en voor een betaalbare prijs. Voor velen blijven vooral moeder- en kindzorg en seksuele voorlichting onbereikbaar. Cordaid geeft steun aan trainingsinstituten om de kwaliteit van zorg te verhogen, werkt aan betere arbeidsvoorwaarden zodat gezondheidswerkers ook voor de minder gewilde plattelandsklinieken kiezen. In verschillende landen steunt Cordaid het opzetten van verzekeringssystemen, zodat de risico's van de kosten voor gezondheidszorg gespreid worden en bij ziekte hulp gehaald kan worden. Het

partners, maar ook voor onszelf. Cordaid moet nog veel beter samenwerken met andere donoren, ook om te voorkomen dat de gezondheidsorganisaties in een land met te veel verschillende donoreisen te maken krijgen. En Cordaid mag niet terugschrikken voor politiek gevoelige of taai onderwerpen zoals het kritisch volgen van overheden. Besteden zij hun geldstromen in de gezondheidszorg wel voor de armen? Onze donateurs en andere geldgevers willen terecht concrete resultaten zien van ons werk. De keerzijde is dat veel van onze partners weliswaar grote ervaring hebben met goede gezondheidszorg, maar te veel met hun voeten in de klei zitten om het allemaal netjes op te schrijven. Daarom stimuleren we de samenwerking met onderzoeksinstituten in Noord en Zuid.

Gezondheid en Welzijn

[kerngegevens 2007]

6 Toegang tot Gezondheidszorg

- Afrika 8*, Azië 4*
- 118 partners
- € 17,2 miljoen besteed
- 72 partners/projecten bijgedragen
- 3.433.000 mensen bereikt
- 202 projecten eind 2007

7 Zorg voor Kwetsbare Groepen

- Het programma is actief in Afrika 5*, Azië 3* en Latijns-Amerika 2*
- 86 partners
- € 11,1 miljoen besteed
- 73 partners/projecten bijgedragen
- 395.000 personen bereikt
- 229 projecten eind 2007

8 Hiv/Aids

- Afrika 5*, Azië 2*
- En werkt samen met 73 partners
- In 2007 werd € 7,2 miljoen besteed
- 38 bijdragen partners/projecten bijgedragen
- 1.836.000 mensen bereikt
- 80 projecten eind 2007

* Aantal landen per continent

Intermediair – Cordaid

Memisa Worldtour 2007

Ontwikkelingswerkers gezocht M/V Altijd al willen werken in een ontwikkelingsland? Ben je beschikbaar voor twee weken in het najaar van 2007? Meld je aan voor een werkopdracht in Sierra Leone, Suriname of Malawi! Het samenwerkingsproject van Cordaid Memisa en weekblad Intermediair viel in vruchtbare aarde. De belangstelling voor goede doelen is groot – veel jonge hoogopgeleiden willen 'iets nuttigs' doen

naast hun dagelijks werk. Honderden lezers wilden graag gedurende een paar weken hun kennis en vaardigheden inzetten voor partnerorganisaties van Cordaid Memisa en aan den lijve ervaren wat ontwikkelingswerk betekent. Het was moeilijk kiezen uit al die praktische idealisten. Wie ooit het voordeel mocht hebben gehad dat de jonge 'go-getters' uit de financiële of de ict-wereld eendimensionale geldverdieners zijn, zag nu dat het heel anders zit. Uiteindelijk werd er gekozen voor drie lezers die afreisden naar Sierra Leone, Suriname en Malawi.

Software specialist Joris Arts (37) werkte twee weken voor het Medical Research Centre in Bo, Sierra Leone. Hij vertrok met in zijn bagage tien tweede-hands-

verbaas me ook over de werkhouding, het gebrek aan initiatief, en het gebrek aan weerwoord. Ik weet eigenlijk niet of iets zal beklijven van wat ik heb geprobeerd heb over te dragen. Ik had graag meer tijd gehad voor het trainen van de lokale medewerkers." Arts blijft betrokken: "Ik kom zeker nog een keer terug in Sierra Leone, er is zoveel te doen."

De ervaring van Jasme Leenaars, accountant, in Malawi was ietsjes minder positief. Zij zou het financieel management van een aantal ziekenhuizen doorlichten. Maar ja, boekhoudingen bestonden soms niet, ziekenhuizen bleken nauwelijks van hun schulden, bezittingen en inkomsten op de hoogte, en financiële planning was niet erg gebruikelijk. Toen haar gesprekspartner in een ziekenhuis ziek bleek, wist niemand iets van diens taken af. "Het zegt wel iets over zo'n land, dat bij zo'n grote instelling als een ziekenhuis alles afhangt van één man", aldus Leenaars. Veel verder dan het bijbrengen van administratieve basisbeginselen kwam de accountant niet.

In Suriname lukte het Carla van de Wiel, Gouds ziekenhuisdirecteur, beter om wat orde in de administratieve chaos van de klinieken van de Medische Zending te brengen. Er waren voor de verschillende klinieken handgeschreven schriften vol protocollen. Het resultaat van Van de Wiel's werk is een uitgewerkt voorstel voor één administratieve organisatie. "Het voelt goed om een klein, maar echt verschil te kunnen maken. En ja, ik ga ooit terug."

MIJN SCHOOL.

Wereldwijd leven 100 miljoen kinderen in sloppenwijken. Elke dag moeten ze vechten om te overleven. Hun situatie lijkt uitzichtloos: ze eten slecht, gaan niet naar school, werken in fabrieken of steengroeven, of moeten stelen om aan geld te komen.

Cordaid Kinderstem helpt deze kinderen. Maar daar hebben we uw steun wel bij nodig. Help kinderen in sloppenwijken. Steun Cordaid Kinderstem.

GELOVEN DAT HET KAN

www.cordaidkinderstem.nl

Isa Hoes ambassadrice van Cordaid Kinderstem

**‘Als ik aan kinderen denk,
denk ik vooral aan hun
onbezorgdheid’**

Isa Hoes is bij het grote publiek bekend geworden van haar rol in de televisieseries Goede Tijden, Slechte Tijden. Tegenwoordig is zij regelmatig op TV en in het theater te zien.

In 2007 bezocht Isa het werk van lokale partnerorganisatie La Chaines des Foyers de Saint Nicodemie in Kameroen. In één van de inloophuizen van de organisatie maakte ze kennis met de kleine Ludovic van 7 jaar. Een jongetje met al een heel leven achter de rug. “Dankzij Cordaid Kinderstem gaat Ludovic nu weer naar school. Hij was dolblij en zat daar trots te zijn in z'n schooluniform. Straatkinderen die door iedereen verstoten zijn, leren weer trots zijn op zichzelf. Dat is heel

mooi om te zien,” aldus Isa.

Isa: “Als ik aan kinderen denk, denk ik aan hun onschuld, blijdschap, naïviteit maar vooral hun onbezorgdheid. Kinderen hebben wat mij betreft recht op een zo zorgeloos mogelijke toekomst. Kinderen moeten kind kunnen zijn om contact te maken met hun dromen en wensen. Cordaid Kinderstem sluit daar mooi bij aan”.

Cordaid Kinderstem

Help kinderen in sloppenwijken!

Het leven op straat is hard. Elke dag weer is het een kwestie van overleven. Veel kinderen in sloppenwijken staan er alleen voor, hebben geen familie die voor hen zorgt. Cordaid Kinderstem richt zich daarom op de meest fundamentele levensbehoeften. Onder andere aan een gezonde maaltijd, een veilige slaappleaats en onderwijs.

Ons uitgangspunt is dat we niet alleen iets vóór kinderen doen, maar samen met hen aan de toekomst werken. Projecten doen we altijd samen met lokale partnerorganisaties.

Cordaid Kinderstem heeft een spannend maar erg succesvol jaar gehad. Spannend omdat Cordaid Kinderstem van logo en uitstraling is veranderd, en succesvol omdat we veel mensen bereikt hebben, veel geld hebben ontvangen en vooral heel veel kinderen in sloppenwijken geholpen hebben.

Supersale campagne

Cordaid Kinderstem heeft in 2007 aangehaakt bij het thema ‘uitverkoop’. We hebben symbolisch de benodigdheden voor de kinderen in sloppenwijken in de uitverkoop gezet en zo laten zien dat het goedkoop is om te helpen. Op de website www.supersale.nu kunnen mensen aangeven welke spullen ze, door een eenmalige gift, symbolisch voor de kinderen willen kopen. De Supersale campagne is via internet en radio ruim 7,5 miljoen keer bekeken en beluisterd.

Dag van de Kinderarbeid

Tijdens de dag van de arbeid op 1 mei staat Cordaid Kinderstem stil bij de rechten van de kinderen. Cordaid Kinderstem vindt dat geen enkel kind werk mag doen dat gevaarlijk is. Werk mag het kind ook niet belemmeren om naar school te gaan. Door een ingrijpende TV-commercial op zowel de televisie als op internet te laten zien, hebben we bij 2,5 miljoen mensen aandacht gevraagd voor kinderarbeid in ontwikkelingslanden

Donateurpanel

In het Kinderstem Nieuws heeft in het voorjaar van 2007 een oproep gestaan om mee te praten en denken over Cordaid Kinderstem. Samen met dit donateurpanel hebben we in het najaar nagedacht over de keuze van campagnes, het werven van donateurs en projecten.

Acties met andere organisaties

Cordaid Kinderstem bundelt graag de krachten met het bedrijfsleven en is altijd op zoek naar succesvolle samenwerkingen. Met elkaar kunnen we veel betekenen voor kinderen in sloppenwijken. In 2007 hebben we verschillende samenwerkingsacties opgezet: met Tamini Ijssalons, Eeko, ASN Bank, Kindercare wenskaarten en het TelecomGala of the Year.

Donaties

Aan het einde van het jaar had Cordaid Kinderstem 65.626 donateurs, het merendeel geeft een vaste maandelijkse bijdrage. Een derde gaf zelfs meer dan in 2006. In totaal doneerde u ruim zes miljoen euro aan Cordaid Kinderstem. Dank hiervoor!

In DR Congo is 4,5 % van de bevolking besmet met het hiv-virus. Minder dan twintig procent van de mensen die medicijnen nodig hebben krijgen die ook daadwerkelijk. Naar schatting 200.000 patiënten wachten nog op aidsremmende medicijnen. Nog maar veertig procent van al het donorbloed in Congo is getest volgens de afgesproken regels.

Omdat het voor onze partnerorganisaties niet mogelijk bleek toegang te krijgen tot financiering van Global Fund en Wereldbank heeft Cordaid besloten tot het oprichten van Cordaid BAS (Bureau d'Appui et de Suivi, ofwel Bureau voor Ondersteuning en Opleiding). Het kantoor beheert met en voor achttien lokale partnerorganisaties een grootschalig aidsprogramma, gefinancierd door het Global Fund (via UNDP) en Cordaid. Het programma is gericht op preventie, behandeling en verminderen van stigma's. Er werken tien Congolezen en twee buitenlanders waaronder hoofd van het kantoor Arjanne

Cordaid in Kinshasa, Congo: Grootschalig aids-programma

Rietsema. Het budget voor 2007 was ruim twee miljoen euro, de geldwaarde van medicijnen en goederen die we met partnerorganisaties onder de bevolking verspreiden niet meegerekend. Cordaid is in DR Congo een graag geziene gast met goede reputatie. Samen met de achttien Congolese partners hebben we ervoor gezorgd dat 3800 patiënten

aidsremmers krijgen en houden, 12000 testen zijn uitgevoerd, 11 miljoen condooms uitgedeeld, 600 gemeenschapsleiders goed zijn voorgelicht, 162 medewerkers in de gezondheidszorg bijkomende vaktrainingen hebben gekregen, 264 radio- en 62 tv-programma's over aidspreventie en -behandeling zijn uitgezonden.

“Overdragen van kennis is voor mij de kern. Ik heb het met eigen ogen kunnen zien. Kameroen was mijn derde reis voor Cordaid Memisa. We zijn naar het Noorden gereisd, waar de gezondheidszorg nog achtergebleven is. Wij hebben een moeder gevolgd met haar ernstig ondervoed kind. Het project dat Cordaid Memisa steunt is gericht op betere voorlichting. Er wordt les gegeven over zwangerschapscontroles, het vaccineren van kinderen en voeding. Voorlichting geven aan vrouwen is een bittere noodzaak. Zij trouwen vaak op zeer jonge leeftijd en weten niets van zwangerschap, geboorte, en de gezondheid van hun kinderen. Eenzijdige voeding is vaak een oorzaak van ondervoeding. Voor het eerst ben ik zo betrokken geweest bij het dagelijkse leven van vrouw uit de Derde Wereld. Die jonge vrouw waarmee ik optrok, was heel erg open en eerlijk. Echt aangrijpend. Met 35 cent per dag is ze geholpen om haar kinderen voldoende eten te kunnen geven; dat is iets meer dan 2,50 per week! Bizar. Na de eerste

Leontine Borsato ambassadrice van Cordaid Memisa ‘Doen wat je kunt’

reis die ik voor Cordaid Memisa maakte, ben ik donateur geworden. Ook vertel ik mijn eigen kinderen over mijn ervaringen in een ontwikkelingsland als Kameroen.

Zo probeer ik ze bewust te maken van wat er zich in de wereld afspeelt en de noodzaak om te helpen daar waar je kan. Ik hoop andere donateurs te

overtuigen door de ogen te zijn voor al die Nederlanders die er niet zelf naartoe kunnen reizen. En door in de media aandacht te vragen voor gezondheidsproblemen als ondervoeding en ziektes als malaria. Ik ben onder de indruk van het werk van Cordaid Memisa; de oplossingen die gegeven worden. Maar ik ben ook zeker onder de indruk van de kracht van vrouwen in ontwikkelingslanden.”

Cordaid in het hart van Congo: Betere gezondheidszorg

In het hart van de DR Congo, in de regio Kasai, heeft Cordaid het afgelopen anderhalf jaar twee kantoren geopend. Eén in Kananga, hoofdstad van de provincie West-Kasai en één in Kabinda dat de hoofdstad wordt van de nieuwe provincie Lomami. Deze regio is één van de centrale conflictgebieden van Congo. De frontlijn tijdens de oorlog van 1998-2003 liep midden door de streek. Zowat overal wordt naar diamant gegraven, maar de bevolking wordt daar niet beter van. De corruptie zit diep ingebakken in alle sectoren van de maatschappij. Verwaarloosde steden, lamentabele infrastructuur,

nauwelijks nog landbouw in een vruchtbaar gebied. De prijzen voor consumptiegoederen zijn drie keer hoger dan elders in Congo. Het aantal ondervoede kinderen is dan ook enorm.

Het is een grote uitdaging om hier te komen werken. Je kunt de streek alleen bereiken met het vliegtuig. De rit van Kananga naar Kabinda over 450 km duurt 20 uur met de auto. Alle gebouwen van de Cordaid-kantoren moesten eerst grondig hersteld worden. Er is geen betrouwbare water- en elektriciteitsvoorziening. Door alle doorstane ellende en de corruptie vertrouwt de bevolking niemand meer en

de geruchtenmolen kan bijzonder verlamend werken op elk nieuw project.

Toch is er ook hoop. Het democratiseringsproces werpt langzaam vruchten af. Elke provincie krijgt zijn parlement en regering. Er is daardoor meer aandacht voor lokale problemen. Er is weer elektriciteit in Kananga. Corrupte figuren worden door de bevolking aangeklaagd en uit hun functie gezet. Er wordt meer rekening gehouden met kritiek op overheidsinstellingen. Ambtenaren krijgen weer een salaris.

Cordaid voert in het hart van Congo grote gezondheidsprojecten uit met medefinanciering van de Europese Unie en andere grote donoren en in samenwerking met lokale partners. Onze lokale aanwezigheid is cruciaal. We zitten hier, niet voor eventjes, maar lang genoeg om de gang van zaken te kunnen beïnvloeden: betere structuren en systemen bevorderen met meer transparantie, beter beheer, meer oog voor de allerarmsten in het gezondheidsbeleid van de overheid.

Cordaid Kananga coördineert en beheert met een team van vijf personen gezondheidsprogramma's voor een bevolking van drie miljoen inwoners. De uitvoering wordt uitbesteed aan lokale partnerorganisaties zoals de gezondheidscoördinatie van het aartsbisdom Kananga. Het team van Cordaid Kabinda bestaat

uit 13 personen, waaronder vier artsen en verplegers. Zij dragen rechtstreeks bij aan de verbetering van de gezondheidszorg voor twee miljoen mensen. Cordaid Kabinda zet daarnaast expertise en middelen in om de gezondheidszorg toegankelijker te maken voor arme en kwetsbare groepen.

Cordaid heeft naam gemaakt door haar steun aan een bevolking die totaal geïsoleerd leeft van de rest van de wereld. Er zijn teams opgeleid die hard werken in erbarmelijke omstandigheden. Zo is het aantal personen dat door de gezondheidsinstellingen rond Kananga wordt bereikt, verdubbeld in een half jaar tijd.

Cordaid Memisa

Onder het motto 'Geloven dat het kan' streeft Cordaid Memisa ernaar de gezondheidszorg in de armste landen voor iedereen toegankelijk te maken. Het opleiden van lokale (para) medici en het geven van voorlichting is hierbij essentieel voor een structurele oplossing. Cordaid Memisa gelooft rotsvast in de kracht en het optimisme van mensen, in hun vermogen zaken te veranderen en de situatie te keren.

Vier actieperiodes

'Zorg aan blinden in Bangladesh' was het thema van de februari-actie. In dit land zijn ongeveer een miljoen mensen onnodig blind doordat zij door armoede geen toegang hebben tot gezondheidszorg. Onze plaatselijke partner, RDRS, zet zich al jaren in voor deze kwetsbare groep. De actie is succesvol geweest, ook bij de traditionele achterban in de kerk tijdens de collecte.

Actrice Leontine Borsato was het gezicht van de mei-campagne voor malariabestrijding. Dat bracht veel media-aandacht met zich mee. Reportages met een fondswervende oproep verschenen in de bladen Kinderen en Margriet. Ook in de fondswervende tv-show Aperitivo vertelde ze haar ervaringen met Cordaid Memisa in Sierra Leone. Daarnaast werd er aandacht besteed aan dit thema in de Story, De Telegraaf, Spits, RTV-gidsen en in talkshows als CAZ-radio. In het dagblad Trouw verscheen een artikel rondom de malariapillenfabriek. Dit kwam tot stand in samenwerking met de sector Ondernemen van Cordaid.

'Dat wij immuun worden voor aids, wil nog niet zeggen dat zij dat is'. Met deze prikkelende zin werden potentiële donateurs opgeroepen om € 19,- te doneren om te voorkomen dat een kind in Ethiopië aan aids sterft. Deze septemberactie, na de transformatie van Memisa Cordaid in Cordaid Memisa,

was minder succesvol dan gehoopt. In december stond de actie in het teken van moeder- en kindzorg in Suriname. Het thema van de extra december mailing, ingezet om de tegenvallende inkomsten van september teniet te doen, richtte zich op de gezondheidsproblematiek in Malawi.

De jaardoelstelling voor de particuliere inkomsten werd ruimschoots behaald tegen het vereiste kostenpercentage van 15,4 procent. De inkomsten uit erfenissen en legaten waren boven verwachting en hadden ook een positief effect op de jaardoelstelling. Totaal werd ruim 14 miljoen euro opgehaald voor het structureel verbeteren van de medische zorg wereldwijd.

Contact met donateurs

De 150.000 donateurs van Cordaid Memisa ontvangen elk kwartaal het donateursblad. In 2007 werd dit blad in een nieuw jasje gestoken, voorzien van het nieuwe logo Cordaid Memisa. De titel werd gewijzigd in 'Gezondheid! Samen delen'. Ook de website, met daarop de actuele ontwikkelingen, werd vernieuwd.

**HET MOOISTE GEBAAAR
DAT U KUNT MAKEN...**

**VOOR €20,- GEEFT U IEMAND
IN BANGLADESH ZIJN
GEZICHTSVERMOGEN TERUG...**

Geef de oogartsen in Bangladesh de kans om hun patiënten weer te laten zien waar zij voor leven. Zij kunnen het. Zij willen het. Zij doen het. Als u het hen mogelijk maakt...

Gezondheid samen delen **GIRO 5 6 5 7**

Memisa
Cordaid

Bedrijfsleven en ontwikkelingswereldje besnuffelen elkaar in Ghana

Ferry den Hoed van Euretco: "Microkrediet is een prachtige hefboom voor mensen in ontwikkelingslanden om zelf aan een eigen toekomst te bouwen. Ik zet me er als Nederlands bedrijfsleider graag met hart en ziel voor in."

Ferry den Hoed was één van de zeven Nederlandse ondernemers die met Cordaid meeging naar Ghana. Hij wilde met eigen ogen zien of arme, kwetsbare mensen er inderdaad in slagen om met kleine leningen de armoedecirkel te doorbreken en hun leven en dat van hun gezin weer op de rails te krijgen. Ferry is directeur van Euretco en voorzitter van de Europese belangenvereniging Foreign Trade Association.

"Euretco zocht al een tijdje naar manieren om microkrediet in het Zuiden te stimuleren. Eerder hadden we de bouw van een weeshuis in Sri Lanka gefinancierd en nu zochten we iets nieuws op maatschappelijk vlak. Dan kom je al gauw uit op microkrediet. Het is niet alleen maatschappelijk verantwoord zoals dat dan heet, het sluit ook goed aan bij de traditie van Euretco: wij zijn een retailbedrijf dat al sinds ruim 90 jaar het ondernemerschap stimuleert. Dus ik googlede op microkrediet en zo vond ik Cordaid. Wat volgde was niet alleen een vruchtbare samenwerking, maar ook een reeks rijke en ingrijpende persoonlijke ervaringen."

"Samen met andere ondernemers kon ik mee met Cordaid naar Ghana. Het is een memorabele reis geworden. Er was een bijzondere klik tussen de reisgenoten, en alles wat ik zag en meemaakte werkte emotioneel erg op me in. Ik heb veel gereisd in mijn leven, ook in Afrika. Vaak langs sloppenwijken gekomen, maar nooit de sloppenwijken zelf bezocht. Nu wel, en dat was op z'n zachtst gezegd confronterend. Niet alleen in negatieve zin hoor. 'Tuurlijk, je ziet schrijnende armoede. Maar ook hoop, bedrijvigheid, veerkracht en tal van mensen met een sterke wil om er iets van te maken... Het was een ongelooflijke ervaring. Het hele begrip 'zielig' zie ik nu veel genuanceerder dan vóór die reis."

Twee werelden

"Wat de reis ook interessant maakte, was dat het gezelschap bestond uit twee aparte werelden: het zogezegd 'harde bedrijfsleven' en de 'softe sector' waar Cordaid nog steeds een beetje voor staat. Maar die werelden komen naar elkaar toe. Grenzen verschuiven. Bedrijven zoeken zelf steeds meer het maatschappelijke op

en ontwikkelingsorganisaties zoeken in toenemende mate financiële steun bij bedrijven. Toch is er nog steeds achterdocht aan beide kanten en zo'n reis als in Ghana helpt dat uit de wereld. Dat merkte je ook aan de lange discussies tijdens die reis. Dat een bedrijf midden in de maatschappij staat, en alle baat heeft bij een sociaal gezonde samenleving, dat winsttoegmerk niet alleen ten koste hoeft te gaan van maatschappelijke betrokkenheid... dát wilde er tien jaar terug bij geen enkele ontwikkelingswerker in! Niet dat we over alles hetzelfde denken, maar in Ghana merkte ik dat er al discussiërend raakvlak groeide tussen mensen van Cordaid en mensen uit het bedrijfsleven. Het is goed dat die vooroordelen worden ontkracht! Als ik een maatschappelijk project opzet, waarin mijn personeel en mijn klanten kunnen participeren, dan doe ik ook aan merkmanagement, trek ik goed personeel en interessante klanten. Of als je als bedrijf maatschappelijk iets terug wil doen voor de regio waar je bedrijvig bent, zoals wij nu in India, dan fronsen veel ontwikkelingsmensen nog de wenkbrauwen. Maar eerlijkheid, maatschappelijkheid en oprechtheid hoeven winst en zakelijkheid niet in de weg te staan. Integendeel! Daar waren alle reisgenoten na die Ghana-reis wel van overtuigd."

De Ghana-reis heeft zelfs een heus informeel clubje opgeleverd. "Cordaid heeft iemand van de Rabobank, die er ook bij was in Ghana, en mijzelf gevraagd om op gezette tijden met een aantal Cordaid-mensen de samenwerking tussen de ontwikkelingssector en het bedrijfsleven te polsen, te evalueren en te voeden met ideeën en ervaringen. Hartstikke goed en ook leuk!"

Van Ghana naar India

Zijn ervaringen met Cordaid in Ghana stimuleerden Ferry om op eigen initiatief microkrediet te promoten in India. "Op mijn verzoek onderzocht Cordaid in welk gebied in India microkredieten nog niet waren ingeburgerd. Dat bleek in Tirapur te zijn, precies de regio waar wij veel orders in fabrieken plaatsen. En precies daar gaat Shepherd, ook een microkredietpartner van Cordaid, met onze hulp nu een nieuw project starten. Wij hebben een convenant gesloten waarin is afgesproken dat we jaarlijks een minimaal bedrag investeren. En Euretco nodigt haar medewerkers ook uit om dit project met structurele giften te steunen. In 2008 kan Shepherd hierdoor 3000 vrouwen trainen om goed voorbereid deel te nemen aan spaar- en kredietprogramma's. Daarna pas zal het microkrediet echt 'werken': dankzij de rente en de terugbetalingen moet het fonds groeien en zo meer en meer mensen aan een microkrediet helpen. De afstand 'hier-ginds', 'wij-zij' proberen we ook te overbruggen door onze medewerker van het jaar het project in India te laten bezoeken. Kan hij of zij met eigen ogen en oren ervaren waar het allemaal om gaat. Ook dat is wisselwerking."

Ferry den Hoed: "Ik hoop dat de economisch-maatschappelijke wisselwerking tussen Euretco en Cordaid nog veel andere bedrijven kan inspireren. En dat meer mensen, uit het bedrijfsleven of daarbuiten, zulke prachtige en verrijkende mensen mogen ontmoeten als ik in Ghana en India."

Cordaid Microkrediet

Cordaid Microkrediet is hét fonds binnen Cordaid dat zich inzet voor het verbeteren van het economisch perspectief van mensen. Wij zorgen voor op maat gesneden financiering om hiermee structurele economische ontwikkeling te realiseren. Cordaid Microkrediet ontwikkelt vormen van financiering zoals leningen, garanties en aandelen voor lokale organisaties. Cordaid Microkrediet ondersteunt hen ook met raad en daad, helpt hen het beste uit zichzelf te halen en brengen ze in contact met anderen. Met deze kleine leningen zetten startende ondernemers in ontwikkelingslanden de stap naar economische zelfstandigheid.

Wij geven al meer dan 12 jaar hulp aan startende ondernemers in ontwikkelingslanden en zijn daarmee een expert in de markt. Onze donateurs in Nederland zijn ondernemende mensen die geloven dat een land pas een duurzame ontwikkeling doormaakt als de economische motor weer draait.

De kracht van mensen

We geloven in de economische motor;

in de eigen kracht van lokale, startende ondernemers. We vertrouwen in de (startende) ondernemer en in het vermogen om kredieten ook weer terug te betalen. Gelijkaardigheid. We geloven in pragmatische, lokale oplossingen omdat die leiden tot duurzame resultaten.

Voorbeeldproject

Vier kinderen opvoeden met weinig geld is zwaar. Er waren dagen dat Vi Thi Luong en haar gezin niet genoeg te eten hadden. Toen hun burens vertelden over het microkredietfonds, sloten zij zich er direct bij aan. Van haar eerste lening kocht ze aluminium blikken van een schoenenfabriek in de buurt. Van de blikken maakte ze ondermeer prullenbakken en aluminium koffers. De volgende leningen gebruikte ze om te investeren in grondstoffen in de hoop dat het bedrijf zou groeien. Ze leerde haar man en zoons de blikken te bewerken en vergrootte haar afzetmarkt. Tegenwoordig maken ze 400 prullenbakken, 30 dozen en 10 brievenbussen per dag. Dit jaar kwam een droom van Luong uit: achter de werkplaats wordt een nieuw huis gebouwd.

supermarkten stimuleren; organisaties die diensten leveren op het terrein van marktonderzoek, bedrijfsplanning of ontwikkeling van producten voor specifieke marktpartijen.

Partners van Cordaid uit zes Afrikaanse landen hebben zich in 2007 verenigd in het GRASP-initiatief, dat de komende jaren veel energie zal steken in een gerichte lobby voor de positie van kleine producenten, zowel op hun lokale markt als in de (soms oneerlijke) concurrentie op de internationale markt.

Toegang tot financiële dienstverlening

Microfinanciering stond ook in 2007 nog volop in de belangstelling. Nu blijkt dat armen die gebruik maken van kleine leningen een zeer hoog terugbetalingspercentage laten zien (rond de 97%), stappen de laatste jaren ook private investeerders volop in deze markt. Is het dan tijd voor Cordaid om na ruim 15 jaar in 2007 te stoppen met haar programma microfinanciering en het over te laten aan de vrije markt? Wij denken van niet. Het bereiken van echt kwetsbare groepen of moeilijk bereikbare klanten, bijvoorbeeld in afgelegen, dunbevolkte gebieden of in gebieden waar de gevolgen van crisissen of rampen nog voelbaar zijn, is nog steeds geen winstgevende zaak en dus niet interessant voor de vrije markt. In 2007 gaf Cordaid 2,5 miljoen euro uit aan donatiegeld en had 9 miljoen aan leningen uitstaan voor de versterking microfinancieringsorganisaties (MFI's). Donaties werden gebruikt voor capaciteitsversterking van kleine, startende MFI's en MFI's die bovengenoemde moeilijk bereikbare doelgroepen weten te bereiken.

Samenwerking met Nederlands bedrijfsleven

We zijn erg blij dat we in ons werk worden gesteund door het bedrijfsleven. Zo heeft Euretco, een Nederlands bedrijf, het financieel mogelijk gemaakt dat een onze MFI-partner Shepherd een kantoor kon openen in het afgelegen gebied Tirapur in India. Wij hopen dat meer bedrijven in Nederland betrokken willen worden bij de ontwikkeling van microfinanciering! Zij zijn bij ons erg welkom!

Sector Ondernemen

Markttoegang en microkrediet stimuleren, daar waar het echt moeilijk is

Kleine producenten en toegang tot markten

Het wordt voor kleine producenten steeds moeilijker om afzetmarkten te vinden voor hun producten. Tomatensap afkomstig van grote tuinders uit Italië komt met subsidie van de Europese Unie terecht in Ghana, waardoor de Ghanese tomatentelers zelfs hun lokale markt kwijt raken. En zo zijn er vele, vele voorbeelden te geven. Binnen ons programma Kleine producenten en Toegang tot markten hebben wij dan ook veel geïnvesteerd in lokaal ondernemerschap en markttoegang. Wat hebben kleine producenten, veelal kleine boeren, nodig om beter toegang

te krijgen tot een afzetmarkt? Wij stimuleren onze partners om bedrijfsmatiger te werken en sterker in te zetten op eigen bedrijfsanalyse, berekening van kosteneffectiviteit, marges en ketenontwikkeling. Hiermee kunnen zij beter beoordelen in welke producten zij het beste kunnen investeren en in welke markt. Maar ze kunnen ook onderzoeken of bijvoorbeeld al de eenvoudige bewerking van een product waarde toevoegt en mogelijk winst oplevert. Ook ondersteunen wij organisaties die de samenwerking tussen kleine producenten en handelaren, bedrijven of

Ondernemen [kerngegevens 2007]

9 Kleine Producenten

- Afrika 7*, Azië 4*, Latijns-Amerika 4*
- 188 partners
- € 23,2 miljoen besteed
- 131 partners/projecten bijgedragen
- 1.326.000 mensen bereikt
- 312 projecten eind 2007

10 Microfinanciering

- Afrika 7*, Azië 4*, Latijns-Amerika 4*
- 77 partners
- € 11,6 miljoen besteed
- 39 partners/projecten bijgedragen
- 1.010.000 mensen bereikt
- 185 projecten eind 2007

* Aantal landen per continent

Voor het eerst samen op reis

Er is in de afgelopen 10 jaar veel veranderd in de relatie tussen het bedrijfsleven en ontwikkelingsorganisaties. Tien jaar terug was het ondenkbaar dat Nederlandse ondernemers samen met ontwikkelingswerkers een studiereis zouden maken. Vandaag vinden ondernemers en Cordaid elkaar. Microkrediet is de bindende factor.

In mei 2007 heeft Cordaid een studiereis naar Ghana georganiseerd voor zeven Nederlandse ondernemers. Ze bezochten er CRAN, het Christian Rural Aid Network, een door Cordaid ondersteunde lokale microkredietorganisatie. Cordaid ondersteunt wereldwijd ongeveer honderd microkredietorganisaties. Het was de eerste keer dat Cordaid een dergelijke studiereis met ondernemers organiseerde. Twee journalisten van landelijke kranten gingen mee om net als de ondernemers met eigen ogen te zien hoe microkrediet in de praktijk werkt. Een bont gezelschap van verschillende mensen op zoek naar de details en de sociale effecten van microkrediet.

Na een te korte voorbereidingstijd werden we op een typische Afrikaanse manier verwelkomd door de directeur van CRAN. Hij had samen met zijn team een doordacht programma gemaakt om de bezoekers in een week te leren hoe microkrediet in de praktijk werkt en welke verbeteringen in de levensomstan-

digheid van arme mensen dit heeft. Een bezoek aan de kleine ondernemers en de winkeltjes en bedrijven van de grote klanten, gaven duidelijk de verschillende fases van ontwikkeling aan. Financiën, bedrijfsvoering en marketing van de bedrijfsvoering van de startende en gevorderde Afrikaanse ondernemers kwamen ruim aan bod. Bezoeken werden gebracht aan ondermeer een palmolieproducent, een bakkerij, een garagehouder, enkele eenvoudige sardientjesrokerijen, een kledingboetiek en enkele kleinschalige producenten van cassavemeel. Ook mochten we een kijkje nemen bij de gezinnen thuis. Hier konden we zelf zien en uit eerste hand horen hoe het extra inkomen uit de onderneming de levensomstandigheden van de ondernemersgezinnen verbeterde. Microkrediet heeft een financiële en een sociale kant. De sociale verbeteringen door toedoen van het krediet van CRAN zijn niet gemakkelijk in cijfers uit te drukken. Maar dat het leven verbetert, bleek uit elk gesprek. Nederlandse ondernemers en ontwikkelingswerkers kunnen nog veel leren van elkaar en dat hoeft geen tien jaar te duren.

Willem Tom,
Financieel deskundige Cordaid

'Waar moet ik zijn voor een mooie ontmoeting?'

Marjolein Dubbers Sectormanager Ondernemen

"Een belangrijke drijfveer in mijn leven is: waar moet ik zijn voor een mooie ontmoeting? Ik mocht een heel diner lang zitten naast Muhammed Yunus, de grondlegger van het idee van microfinanciering. Wat een oprecht, authentiek pracht mens! Iemand die energie geeft, waar je je aan op kan laden en laven. Ontmoeting kan voor mij ook door middel van een persoonlijk boek; bijvoorbeeld 'Unbowed' van de winnares van de Nobelprijs voor de Vrede Wangari Maathai. Enorm inspirerend en motiverend.

Maar ja, er zijn ook minder leuke dingen. Samen met onze Afrikaanse partners hebben we grote moeite gehad om de onderhandelingen over de vrijhandelsakkoorden te volgen.

De regionale onderhandelingen liepen op het laatste moment spaak, en vervolgens heeft de Europese Unie interim-akkoorden uitgewerkt met een beperkt aantal Afrikaanse landen. Dat heeft geleid tot een lappendeken van bilaterale afspraken, een bijna ondoorzichtig geheel, waarop onze partners en Cordaid onvoldoende invloed op hebben kunnen uitoefenen. Dat gaat dan met name over tempo en reikwijdte

van de liberalisering van de breekbare Afrikaanse economieën.

Voor komend jaar neem ik me voor om meer kennis en kunde te vergaren rondom de economische wederopbouw in landen die net een grote crisis achter zich hebben. Als Cordaid willen we ook proberen bedrijven en ondernemers in Nederland te interesseren om op dat terrein met ons mee te doen.

Tot slot: ik vind dat Cordaid veel te bescheiden is. We hebben zoveel kennis en expertise in huis op zoveel verschillende terreinen maar we zijn nog veel te bescheiden en dragen dat te weinig uit. Ik heb laatst een onderzoekje gedaan naar de ervaringen van organisaties wereldwijd op het gebied van Post Conflict Finance en dan blijkt dat we bij Cordaid met onze ervaringen bij de experts behoren. Dat was zelfs voor mij een verrassing!"

Non Timber Forest Products: ondernemen, ontwikkeling én respect voor de natuur...

Non Timber Forest Products (NTFPs) zijn producten die door jagen, verzamelen of 'verbouw' in het bos, zonder beschadiging van het ecosysteem en zonder houtkap, uit de bossen gehaald worden. Honing, hars, medicinale planten en rotan zijn hiervan de meest bekende, maar ook grassen en bloemen worden bijvoorbeeld verzameld voor het maken van manden, tassen of likeur. Voor een aanzienlijk deel van de bevolking in Azië vormen NTFPs een belangrijke (en soms zelfs enige) bron van inkomsten. Cordaid ondersteunt in Azië verschillende lokale organisaties en een regionaal breed netwerk dat zich bezig houdt met het beter op de markt zetten van deze natuurproducten.

Alle producten worden verwerkt met behoud van tradities en de leefomgeving. Honing bracht bijvoorbeeld vrij weinig op, maar nu afgelegen groepen in India, Kalimantan en de Filippijnen met elkaar in contact gebracht zijn en van elkaar geleerd hebben, is de kwaliteit sterk verbeterd en is de honing uit de binnenlanden van Kalimantan als 'biologische boshoning' te vinden in de supermarkten van Jakarta. De 'truc' zat hem er voornamelijk in, dat de vers geoogste honing niet meer uit de raten geknepen wordt, maar dat de raten opengesneden worden en de honing door katoenen filters gezeefd wordt. De honing is daardoor veel schoner en gezonder, en dat is

in het voordeel van kopers dichtbij en verder weg. Niet alleen levert dit een betere prijs op voor de honingverzamelaars, ook werkt dit als stimulans om meer honing te verzamelen. Dit geldt natuurlijk binnen de grenzen van het ecosysteem en het behoud van het bosgebied. Zonder bos geen bloemen, geen voedsel voor de bijen en dus geen honing. EN het werkt nog verder door. In Indonesië waar bedrijven de grond willen opkopen ten gunste van oliepalplantages of in de Filippijnen waar honderden mijnbouw-aanvragen de oerwouden bedreigen, helpen NTFP-activiteiten partners in hun lobby voor het bosbehoud.

Biologische boshoning nu in de supermarkten van Jakarta

Handgemaakt en exclusief

Naast honing werken Cordaid-partners in de Filippijnen ondermeer met van natuurvezels geweven stoffen. Met traditionele patronen en moderne designs, brengt men o.a. kussenhoezen, bureaukits, kleding en tassen op de lokale, regionale en internationale markt. Het bereiken van de markt gaat echter niet altijd eenvoudig. Met regelmaat is een internationaal bedrijf geïnteresseerd in de handgemaakte producten, zoals de placemats van wilde grassen. Het kost echter één dag werk voor één persoon om een placemat te maken (naast de overige werkzaamheden), dus een order van 10.000 stuks is niet op korte termijn te leveren. Men richt zich daarom meer

en meer op de exclusieve markt (de boetiekjes) waar ze hun hoge kwaliteitsproducten in kleinere hoeveelheden kunnen leveren. Cordaid ondersteunt initiatieven in India, Indonesië en de Filippijnen, waarbij de lokale markt voorop staat. Ook investeert Cordaid in 'Be in Balance', een Nederlands initiatief dat door middel van kerstpakketten en relatiegeschenken de NTFP-producten met hun verhaal op de Nederlandse markt wil brengen.

*Roos Cieremans,
Programmaverantwoordelijke Cordaid*

Cordaid Nederland Armoedebestrijding en solidariteit in eigen land

De afdeling Cordaid Nederland steunt inmiddels al vijf jaar particuliere initiatieven voor ontwikkelingssamenwerking vanuit de Nederlandse samenleving. Enerzijds wil Cordaid een bijdrage leveren aan armoedebestrijding en voorkomen dat kwetsbare groepen mensen in ontwikkelingslanden of in Nederland worden uitgesloten. Aan de andere kant moeten de activiteiten van Cordaid Nederland bijdragen aan de verbreding van het draagvlak voor ontwikkelingssamenwerking en internationale solidariteit in Nederland.

In 2007 steunde Cordaid Nederland 568 projecten voor een totaalbedrag van ruim 8,5 miljoen euro, waarvan 240 projecten voor bijna een miljoen euro ten behoeve van (individuele) hulpverlening in het kader van Cordaid/Bond Zonder Naam. Hierbij werden projecten ondersteund

van heel verschillende groepen en organisaties zoals stichtingen, verenigingen, scholen en missionarissen. Ruim 340 projecten waren kleinschalige particuliere initiatieven tot een maximum van 20.000 euro per project. Een derde van deze kleinschalige projecten werd gefinancierd in het kader van Cordaids deelname aan het Linkis programma.

Cordaid Nederland schenkt in haar programma bijzondere aandacht aan de ondersteuning van initiatieven van groepen en organisaties van migranten. In 2007 werden ruim honderd initiatieven van migrantenorganisaties ondersteund, waaronder negen netwerkorganisaties. De ondersteuning van de netwerkorganisaties betrof niet alleen projecten in het Zuiden, maar ook versterking van de kracht van de organisaties in Nederland. De bedoeling is dat zij uiteindelijk

als zelfstandige krachtige organisaties binnen de sector van ontwikkelingssamenwerking kunnen functioneren.

In 2007 heeft Cordaid opnieuw met migrantennetwerken activiteiten georganiseerd op het terrein van integratie. De gezamenlijke voedseluitdeling rond de ramadan en het offerfeest door de Samenwerkende Moslim Hulp Organisaties (SMHO), een Turks migrantennetwerk en de Van Harte resto's werd voortgezet. Daarnaast haakten Cordaid en SMHO met een aantal landelijke bijeenkomsten in op het door de Unesco uitgeroepen jaar van de multiculturele en multireligieuze verdraagzaamheid, naar aanleiding van de 800ste geboortedag van de mysticus Mevlana. Ook werd ter gelegenheid van het akkoord van Schokland een gezamenlijke verklaring door SMHO en Cordaid getekend over hun bijdrage aan de millenniumdoelen. De verklaring werd overhandigd aan de minister voor Wonen, Wijken en Integratie Ella Vogelaar.

Betrokkenheid van migrantenorganisaties bij internationale samenwerking en integratie kwam in 2007 ook weer naar voren bij de vijfde jaargang van de migranten ideeënwedstrijd. Dit jubileum jaargang werd aangegrepen om vanuit de optiek van migranten, die zich inzetten voor steun aan ontwikkelingslanden, het debat te voeren over de omstrede kwaliteit van dit soort particuliere ontwikkelingssamenwerking. Daarover waren vorig jaar kritische geluiden te horen naar aanleiding van een onderzoek van dr. Lau Schulpen in Malawi en Ghana.

Kritiek op 'zelfdoeners' gemakkelijk inkoppertje

Lau Schulpen kijkt te weinig naar wat er wél gebeurt

In Nederland bestaan naar schatting ruim tienduizend kleine particuliere initiatieven van ontwikkelingssamenwerking. De meeste 'zelfdoeners' stellen dat zij juist door hun kleinschaligheid effectiever en efficiënter kunnen werken dan de grote ontwikkelingsorganisaties als bijvoorbeeld Cordaid. Het directe contact, dat veel zelfdoeners hebben met de doelgroep in het ontwikkelingsland, zou garant staan voor een kwalitatief betere hulp.

Dr. Lau Schulpen van het Centre for International Development Issues (Cidin) van de Radboud Universiteit Nijmegen heeft het eerste onderzoek gedaan naar de effectiviteit van particuliere initiatieven in ontwikkelingssamenwerking. Zijn bevindingen zijn neergelegd in het rapport Development in 'the Africa for beginners'. Schulpen deed zijn onderzoek in Ghana en Malawi omdat in deze landen veel particuliere initiatieven te vinden zijn. De drie belangrijkste conclusies van het rapport zijn:

De 'zelfdoener' doet te weinig om de partner in het ontwikkelingsland ook als organisatie steviger te maken (te weinig capaciteitsopbouw).

Veel van de particuliere initiatieven werken te geïsoleerd van andere hulporganisaties in de streek, soms enkel op basis van familie- of vriendschapsbanden. Elk project lijkt eigen structuurtjes op te zetten waardoor er soms dubbel werk wordt verricht en nauwelijks samenwerking met anderen van de grond komt. 'Zelfdoeners' besteden te weinig tijd aan leren en evaluatie. Ook de verslagleg-

ging is vaak onvoldoende, zodat resultaten niet gemeten kunnen worden. Dus kort samengevat: er kan nog heel wat verbeterd worden bij de mensen die 'goed willen doen', aldus Schulpen.

Cordaid Nederland en de organisatoren en deelnemers van de jaarlijkse Migrant ideeënwedstrijd, betreuen de wijze waarop het rapport "The development in Africa for beginners." van Lau Schulpen is gepresenteerd. Het bleek weer een gemakkelijk 'inkoppertje' voor de media, die toch al vaak negatief over ontwikkelingssamenwerking denkt, om weer eens flink uit te halen naar ontwikkelingssamenwerking. Onder het motto: zie je wel er deugt niets van ontwikkelingssamenwerking. Dat is spijtig omdat de doelstelling van ontwikkelingssamenwerking maatschappelijk kwetsbaar blijft en het elan en draagvlak ervoor telkens weer met moeite bevochten moeten worden.

Op de drie belangrijkste conclusies van het rapport valt volgens Cordaid op zich niet zo veel af te dingen. Het punt dat er juist al langer veel wordt gedaan om de zwakke punten van 'zelfdoeners', migrantenorganisaties en andere particuliere initiatieven die de onderzoekers signaleren, tegen te gaan. Dat had volgens Cordaid ook in het rapport van Lau Schulpen vermeld moeten worden.

Zo financiert Cordaid Nederland niet alleen maar particuliere initiatieven via het Linkis "loket". Maar Cordaid werkt juist ook samen met migrantenorganisaties aan de organisatorische versterking duurzaamheid die Lau Schulpen nu volgens het rapport mist. Dat particulieren initiatieven samen

gaan in netwerken, die Cordaid Nederland vervolgens ondersteunt, is met name bedoeld om het 'isolement' van particuliere initiatieven te doorbreken. Er worden regelmatig ontmoetingsdagen met de netwerkorganisaties en de afzonderlijke partners van Cordaid Nederland georganiseerd. De kwaliteit van de projecten en het hoe en waarom van draagvlakversterking van ontwikkelingssamenwerking staat dan hoog op de agenda. Zo zijn er al diverse bijeenkomsten geweest voor particuliere initiatieven in het kader van Linkis, steun aan migrantenorganisaties en binnen het kerkelijk netwerk van Cordaid Nederland. Ook de jaarlijkse migranten ideeënwedstrijd is mede bedoeld voor kwaliteitsverbetering van projecten en capaciteitsversterking van organisaties. Hierbij worden winnaars en "runner ups" in de gelegenheid gesteld om onder begeleiding van SMS (Stichting Mondiale Samenleving) te werken aan projectverbetering en capaciteitsversterking.

Verbetering van de kwaliteit van evaluatie en verslaglegging heeft in de samenwerking voortdurend de aandacht. Het is onderdeel van zowel de toetsing voor goedkeuring of voortzetting van projectsteun, als van de capaciteitsbegeleiding van de verschillende organisaties. De afgelopen twee jaar zijn veel evaluaties gedaan van Cordaids steun aan particuliere initiatieven in India, Suriname en Ghana. De evaluaties verhullen de zwakheden van de programma's niet. Ze laten echter ook zien, dat het merendeel van de projecten concrete resultaten opleveren voor de doelgroepen. En, niet minder belangrijk, dat er ook resultaten worden geboekt met de trajecten voor kwaliteitsverbetering van projecten en organisaties. Het is te betreuen dat Schulpen niet meer aandacht heeft besteed aan deze evaluaties.

Ronald Lucardie,
Beleidsmedewerker Nederland Cordaid

Joep van Zijl

Hoofd Cordaid Nederland

'Ik wil zinvolle en bezielende ontmoetingsdagen'

"Méér balans bij het hanteren van de rubberballen en kristallen in werk en leven, dat is mijn belangrijkste voornemen voor 2008. En ja, meer buitenshuis gaan kijken, even weg van kantoor en onze bureaucratie, het directe contact met anderen zoeken. Ik kom er veel te weinig toe om evenementen te bezoeken en nieuwe mensen te ontmoeten. Terwijl daar juist mijn inspiratie ligt: zoveel mensen nemen het initiatief om in solidariteit met anderen te werken aan een betere wereld en daar via getuigenis invulling aan geven, hier dichtbij en in het Zuiden.

Waar ik trots op ben is dat we kort geleden ons project 'Maatwerk bij Terugkeer' – waarbij we migranten hielpen bij een succesvolle terugkeer naar hun land – goed konden overdragen naar een Europees samenwerkingsverband. Zo kunnen migranten die terugwillen nog beter geholpen worden.

Maar ja, eerlijk is eerlijk, afgelopen jaar was ik ook vaak gefrustreerd: zo hadden we op mijn afdeling teveel werk met te weinig mensen en een verwarrende bureaucratie. Ik neem me nu voor om bij medewerkers meer nadruk te leggen op eigen verantwoordelijkheid. Ook wil ik de externe dienstverlening verbeteren zodat alle aanvragen snel kunnen worden beantwoord. Ook hadden we vorig jaar een opvallend debat waarbij ontwikkelings-experts heel kritisch waren over al die particulieren die zelf projecten (willen) opzetten. Ik ben toen niet sterk genoeg opgetreden tegen al die kritiek en daar heb ik nu spijt van. Ik vind het juist heel positief dat zoveel mensen op een eigen manier betrokkenheid bij anderen tonen. Het is anders en nieuw dan het wereldje van ontwikkelingssamenwerking is gewend. Dat gaat volgend jaar anders, dat beloof ik. Ik wil zinvolle en bezielende ontmoetingsdagen voor alle particulieren die bij ons projecten aanvragen, organiseren. Want samen sta je sterk!"

Wet op de schuldsanering deugt niet Vrouwen vaak financieel de dupe als ex-man verdwijnt

“Als een man zijn echtgenote verlaat, met wie hij in gemeenschap van goederen was getrouwd, blijft deze vrouw vaak achter met een torenhoge schuld. Zij blijft dan jarenlang op een houtje terwijl ze meestal ook de kinderen verzorgt. Instanties achtervolgen haar, terwijl zij de schulden vaak niet eens zelf heeft gemaakt. We krijgen schrijnende brieven van maatschappelijk werkers of van vrouwen in nood, die geld nodig hebben voor een koelkast of vloerbedekking. De wet op de schuldsanering deugt gewoon niet: als je in gemeenschap van goederen schulden maakt, hang je, ook voor de schulden van de ander. Maar als de ander erft, is de helft niet automatisch van jou.”

Hans Wemmers ziet altijd weer mogelijkheden om de wereld een klein beetje eerlijker te maken. Hij is bij Cordaid Nederland het aanspreekpunt voor mensen en groepen die zelf in de problemen zitten of anderen eruit willen helpen en daarbij

de financiële steun van Cordaid zoeken. Wemmers maakt al jarenlang mee hoe gezichten, kleuren, achtergronden veranderen maar de harde werkelijkheid van de onderkant blijft. Hij zoekt bij de meeste aanvragers eerst het gesprek, van mens tot mens om het ‘echte’ verhaal te horen. “Hulp aan een mens in nood is belangrijk, maar ik zie het daarnaast als mijn taak om samen met de aanvragers het probleem op een hoger niveau te tillen: samenwerking te zoeken of de politiek aan te spreken. Je moet immers proberen de kraan dicht te draaien als je gaat dweilen.”

Individuele hulp via de Bond zonder Naam, is bij Cordaid een nieuw werkterrein. Wemmers: “Ik vind dat belangrijk. Je ziet dat elk mens aan de zelfkant van de samenleving hetzelfde verhaal over uitsluiting, stigmatisering en dus schaamte kan vertellen. Er is dus meer aan de hand dan het veelgehoorde ‘eigen schuld, dikke bult’. Dat is de keerzijde

van de individualisering in onze samenleving: je hebt het allemaal zelf fout gedaan. Als je in de problemen komt, moet je het zelf maar oplossen. Maar zo werkt het niet. Het heeft met macht te maken. Soms durf je geen nee te zeggen tegen je partner, soms ben je bang voor de familie. Soms weet je het niet meer en doe je domme dingen. En dan kent onze samenleving weinig compassie.” De oneerlijkheid in de Wet op de schuldsanering zit hem dwars. “In principe moet je drie jaar afzien, en kunnen je schulden dan worden kwijt gescholden. Maar dat geldt niet voor de belasting en bijvoorbeeld de energiebedrijven. In mijn ervaring zijn zelfs postorderbedrijven soepeler in hun regelingen dan instellingen voor het algemeen nut. Van die schulden kom je nooit meer af. En ik blijf wel moeite houden om vrouwen te ondersteunen bij hun schuld aan Eneco, terwijl die laatste bulkt van het geld. Verander die wet dat diegene die de schuld heeft gemaakt, ‘m ook af moet betalen en als dat niet mogelijk is, deel de schuld dan door twee. Dat is een begin.”

Wemmers heeft het probleem neergelegd bij deskundigen op het gebied van schuldsanering. De Vereniging voor Schuldhulpverlening en Sociaal bankieren NVVK die als koepelorganisaties tachtig procent beheren van de schuldhulpverlening in Nederland, pakt het signaal van Wemmers op. Directeur Wetzels heeft toegezegd om in ongeveer 10.000 dossiers na te gaan hoe vaak gescheiden vrouwen en hun kinderen de dupe zijn van eerder gezamenlijk of alleen door de man gemaakte schulden. Door de dossiers van NVVK eraan te leggen, hoopt Wemmers op een nog stevigere onderbouwing van de dossiers van Cordaid Bond Zonder Naam. Wemmers: “Op basis hiervan willen we dan een lobby, samen met andere partijen zoals Federatie Opvang, FIN (Fondsen in Nederland) en bisschop Van Luyn, richting de politiek starten. “Ondertussen regelt Wemmers even in zijn netwerk dat een organisatie van ex-gedetineerden speelgoed gaat maken voor de kinderen van vrouwen in een Blijf van mijn lijf-huis.

GELOVEN DAT HET KAN

Cordaid
bond zonder naam

Krant Zonder Naam KZN 2008/2

In dit nummer:
Het zijn de kleine dingen die het doen
Liefde en grenzen
Pastoraal werk onder gedetineerden
Lichtbakken: in de put, uit de put
Spreukenkalender
De Bond helpt!
Puzzel mee
Nalaten

Kent Grootenboer

Het zijn de kleine dingen die het doen

Het lijkt zo klein, maar het is voor de betrokkenen van groot belang. Een financieel steuntje in de rug na een periode van tegenspoed, zodat gas en elektriciteitsrekeningen toch betaald kunnen worden. Of om een baby uitzet of de zo noodzakelijke winterkleding te kunnen aanschaffen. Eindelijk een nieuwe huurwoning, maar geen geld voor de inrichting of huishoudelijke artikelen. Deze en andere voorbeelden van steun treffen u weer aan in dit nummer van de Krant Zonder Naam. Zelfs na 70 jaar blijft het werk van de Bond nog steeds hoogst noodzakelijk. Werk dat wij kunnen doen dankzij uw voortdurende steun.

Toen in 1938 Pater Henri de Greeve begon met het werk heeft hij tevens de eerste spreuk gezegd: “verbeter de wereld, begin bij jezelf!”

Krant Zonder Naam 471 Jaargang nr 2 april 2008

Cordaid Bond Zonder Naam

Sinds januari van dit jaar is Cordaid Bond Zonder Naam een onderdeel van het werk van Cordaid. Met de komst van de Bond geeft Cordaid nog nadrukkelijker dan voorheen invulling aan haar maatschappelijke rol in Nederland. Uitgaande van de oorspronkelijke missie van de toenmalige Bond Zonder Naam uit 1938 – ‘Het bevorderen van de zelfverbetering der mensen en de toepassing der Christelijke Naastenliefde in het Maatschappelijk leven’ – ondersteunt zij zowel individuen als maatschappelijke instellingen. De rode draad in het

werk is de bijzondere aandacht voor de kansarmen in de Nederlandse samenleving, zoals gezinnen die balanceren op de rand van het bestaanminimum, dak- en thuislozen, asielzoekers en (ex) verslaafden.

Krant Zonder Naam

Traditiegetrouw ontvingen de donateurs ieder kwartaal ontvingen de Krant Zonder Naam in een oplage van ruim 23.500 exemplaren. De krant is voorzien van losse maandelijks spreuken. Daarnaast worden deze maandelijks spreuken in groot formaat verzonden naar ongeveer 250 adressen in Nederland. De Krant Zonder Naam heeft in 2007 een ingrijpende gedaanteverwisseling ondergaan, maar dat is niet zonder problemen verlopen. De eerste uitvoering van de nieuwe Krant verscheen daardoor twee weken te laat. Direct gevolg: honderden reacties van veronturste donateurs met de vraag waar hun Krant bleef. Ook kwamen er inhoudelijke reacties op de nieuwe vormgeving, welke in het daaropvolgende nummer zijn verwerkt.

Kalender

Cordaid Bond Zonder Naam bracht wederom de jaarlijkse Spreukenkalender uit die door de achterban apart werd besteld en in het najaar verzonden naar ruim 15.000 particulieren. Een speciale uitvoering van de Spreukenkalender is geheel kosteloos verzonden naar 16.750 gedetineerden in binnen- en buitenland. Deze levering gaat in nauwe samenwerking met het Ministerie van Buitenlandse Zaken en het Ministerie van Justitie (beide ministeries verzorgen de feitelijke zending van de Spreukenkalenders).

Van zaaigoed tot afzetmarkt: Nederlandse Congolezen helpen met opzet van coöperatie

Tien jaar geleden begon Bambale, een stichting van in Nederland wonende Congolezen met een kleinschalig land- en tuinbouwproject in Congo om inkomens te verhogen en op kleine schaal economische activiteit te stimuleren. Na zoveel ervaring durft Bambale nu, met steun van Cordaid, projecten op grotere schaal aan. Bambale werkt inmiddels samen met de boerencoöperatie ACCPB, een zusterorganisatie in Congo. Bambale kreeg de afgelopen jaren steeds meer aanvragen voor ondersteuning van kleine boerenbedrijven, gerund door werkloze mannen en vrouwen, alleenstaande kinderen. De boerencoöperatie werd opgericht om het samenwerken tussen kleinere bedrijven te bevorderen, overdracht van kennis en ervaring te structureren, gedeelde aanschaf en gebruik van gereedschap te reguleren en gezamenlijk transport naar afzetmarkten te organiseren. De coöperatie droeg op deze wijze ook bij aan het bevorderen van andere schaalvoordelen. Bambale ondersteunt ACCPB met fondsen voor scholing, gereedschappen, administratie, en een microkrediet fonds voor nieuwe leden. De leden zelf betalen een kleine contributie en hebben bestuurlijke taken.

Bambale heeft door ervaring geleerd dat kleinschalige projecten grote gevolgen kunnen hebben, en altijd in een breder verband moeten worden gezien. Als het lukt om de oogst te vergroten, is immers ook transport nodig en toegang tot afzetmarkten. Het is voor een kleinschalige ontwikkelingsorganisatie best een grote stap om niet alleen zaaigoed of de inrichting van een kliniek te doneren, maar zich ook bezig te houden met de verbetering van infrastructuur of opleidingsfaciliteiten voor medisch personeel. Het bestuur van Bambale is daarom ook lid van het Afrika-netwerk in Nederland, waar ervaringen van verschillende stichtingen en ‘zelfdoeners’ in Afrika open worden geëvalueerd en mogelijke verbeteringen aangepakt.

Kom in actie

Tien tips voor een succesvol ontwikkelingsproject

1] Ga te werk via een stichting of vereniging in Nederland

Om bij Cordaid Nederland subsidie aan te vragen voor uw project is het noodzakelijk dat u over een eigen rechtspersoonlijkheid beschikt. Op de website van de Kamer van Koophandel leest u hoe u een stichting of vereniging kunt oprichten.

2] Maak een gedegen plan van aanpak

Elk goed ontwikkelingsproject begint met het schrijven van een projectplan met heldere doelstellingen, een inzichtelijke begroting en een bijbehorend tijdspad. Stel dit plan altijd op samen met de mensen of de organisatie van het project dat u wilt ondersteunen.

3] Houd rekening met tegenslagen

Hoe goed uw projectplan ook is, dingen kunnen anders lopen dan voorzien of gepland. Zaken als corruptie, sociale onrust, problemen met autoriteiten en onvoorziene weersomstandigheden kunnen voor tegenslag zorgen. Houd hier rekening mee in uw projectvoorstel. Nog belangrijker: laat u zich hierdoor niet ontmoedigen!

4] Schaf hulpgoederen ter plaatse aan

Goederen vanuit Nederland versturen is meestal geen goed idee. Het lijkt goedkoop omdat ze hier vaak overtollig zijn, maar meestal zijn de kosten van transport en opslag zo hoog dat de spullen goedkoper ter plekke aangeschaft kunnen worden. Dat is bovendien beter voor de lokale economie. Cordaid Nederland vergoedt daarom geen transportkosten.

5] Bouw een relatie op met de organisatie die u steunt

Steen niet louter eenmalige, op zichzelf staande activiteiten. Het is belangrijk om een duurzame relatie aan te gaan met een lokale organisatie. Door langdurig contact en uitwisseling van informatie leert u elkaar en de cultuur van het land goed kennen en zal er onderling een gevoel van verbondenheid en solidariteit ontstaan. Dit komt het project zeker ten goede.

6] Denk nu al aan de rapportage van straks

Cordaid Nederland zal u vragen om een inhoudelijke rapportage en financiële verslaglegging. Daarin geeft u ondermeer aan of het doel van uw project is bereikt en hoeveel mensen in Nederland u bij uw project hebt kunnen betrekken (draagvlak). Houd daarmee rekening vanaf het begin: maak uw doelstellingen meetbaar en bewaar alle informatie die u ontvangt.

7] Houd uw achterban in Nederland op de hoogte

Donaties en blijvende betrokkenheid in Nederland zijn essentieel voor het slagen van uw project. Informeer daarom regelmatig uw achterban over het verloop en de resultaten van het project, bijvoorbeeld via een (digitale) nieuwsbrief en een website met verhalen, foto's en filmpjes.

8] Zorg voor publiciteit in lokale media

Een interview of artikel over uw project in een lokale krant, huis-aan-huis-blad of aandacht op lokale radio of televisie kan soms heel wat teweegbrengen, bijvoorbeeld in de vorm van giften of betrokkenheid. Maak daar gebruik van. Bij goedkeuring van uw project ontvangt u van Cordaid Nederland tips om lokale media te benaderen.

9] Vind niet zelf het wiel uit

Wissel informatie uit of werk samen met organisaties in Nederland die vergelijkbare activiteiten uitvoeren. Deze organisaties kunt u vinden via www.linkis.nl. U kunt op deze manier van elkaar leren en elkaars werkzaamheden aanvullen en versterken. Voor hulp bij het opstellen van een projectplan of subsidieaanvraag kunt u ook terecht bij een Centrum voor Ontwikkelingsamenwerking (COS) bij u in de buurt. Kijk hiervoor op www.cosnederland.nl

10] Vragen?

Voor advies over het starten van een eigen ontwikkelingsproject of het indienen van een aanvraag voor financiële steun kunt u terecht bij Cordaid Nederland via cordaidnederland@cordaid.nl of via telefoonnummer 070 3136 600.

Tom van der Colk Tandarts in Den Haag én in Rwanda 'Ik ben soms te naïef geweest'

Tom van der Colk, een Haagse tandarts steekt al ruim tien jaar lang wekelijks twee dagen in zijn vrijwilligerswerk voor een kleine opleidingskliniek in Kigali, Rwanda. Die kliniek is steen voor steen gebouwd met behulp van donateurs van de stichting fADA en van Cordaid. Veel donateurs zijn zelf patiënt van Van der Colk en geïnspireerd door zijn werk. Ze begrijpen dat zijn praktijk twee maanden per jaar dicht zit omdat hij dan in Rwanda les geeft en patiënten behandelt. Hij heeft in het Frans een opleidingsplan geschreven, gericht op situaties waar je niet kunt leunen op operatielamp, afzuiging of röntgenapparatuur. De kliniek draait zoals veel ontwikkelingsprojecten met vallen en

opstaan, maar Van der Colk gaat door. Wat drijft hem?

"Je moet je kop stoten, elke keer weer. Het is net het echte leven. Een project opzetten is gewoon een leerproces. Ik kon dingen niet voorzien, want ik kom uit een andere wereld. Mijn eerste bezoek, bijvoorbeeld, aan de kleine groep tandartsen in Rwanda was frustrerend. Ze voelden zich bedreigd door mijn kennis, en waren bang goedbetalende patiënten te verliezen aan onze kliniek. We willen juist dat ook armen behandeld worden. Ik ben veel te naïef geweest, ik had van tevoren te weinig contacten gelegd. Inmiddels weet ik beter en reserveer bij mijn bezoeken veel tijd voor een kop koffie met allerlei

instanties in Rwanda. Nu zijn we door het ministerie gevraagd om het gezondheidsbeleid voor tandheelkunde te helpen ontwikkelen. Daar ben ik echt trots op. We zoeken nu ook in Rwanda zelf bestuursleden voor onze kliniek, om beter te integreren.

De kunst is om tegenslagen te vertalen in positieve energie. Kortgeleden is onze subsidieaanvraag in Brussel afgewezen. Daar moet je meteen tonnen aanvragen, anders mag je niet meedoen. Er is veel tijd besteed aan het maken van grootse plannen, en ik ben in de avonden gaan schrijven. We kwamen heel ver, en werden toch op één punt afgewezen: Brussel twijfelde of onze donateurs ons ook in de toekomst trouw blijven. Want we zijn geen professionele marketeers, dat klopt. Toch heeft het iets opgeleverd: we beseffen dat het een enorme verantwoordelijkheid was geweest als we met het Europese geld snel overal klinieken hadden moeten opzetten. Nu denk ik: we blijven een kleine opleidingskliniek, daar zijn we goed in. Laat de schaalvergroting maar aan de regering over. Ik blijf wel geld zoeken voor het levensonderhoud van onze stagiaires en voor apparatuur. Onze behandelstoelen komen uit China, omdat ik toevallig dat bedrijf kende. Zo gaat dat.

Ik ga door omdat ik echt bezig met het doel van mijn leven. Leven zelf is niets, het heeft de betekenis die je eraan geeft. Ik werd laatst in het kader van een bijscholing in een grote stad gedropt en moest binnen 24 uur zonder geld aan de andere kant van het land komen. Dan kom je jezelf tegen. Werk is voor mij niet iets van negen tot vijf, nee gezondheid en liefde vallen voor mij samen. Ik heb altijd een band met de patiënt, hier of daar. Dat drijft mij om het goed te doen. En je kunt het niet alleen: zonder een goede assistente ben je niets. Bouw dus goede structuren. Als je jezelf niet kunt aansturen, kun je ook anderen niet aansturen."

Deel je talent!

Zet je met Cordaid in voor mensen in ontwikkelingslanden

Ben je een doener? Zin om samen met ons aan de slag te gaan? Met Deel je Talent! biedt Cordaid vrijwilligers de mogelijkheid om met eigen talent concreet iets te doen, voor en samen met mensen in ontwikkelingslanden.

Haron Hogenkamp (32), een freelance onderzoeker op vlak van cultuur en geschiedenis, is zo'n bevlogen talentdeler. Op www.cordaid.nl zag hij een Deel je talent-vacature die hem gelijk aansprak. Haron: "Komisi Pontianak, een partnerorganisatie van Cordaid uit West-Kalimantan zocht naar manieren

om Dayak-jongeren weer vertrouwd te maken met hun eigen cultuur. Onderzoek naar gebruik en betekenis van Dayak-artefacten in Nederland en kennisverspreiding in West-Kalimantan was zo'n manier." Haron nam contact op met Cordaid. "Het balletje ging snel rollen. Na overleg met Cordaid en Komisi Pontianak startte ik met het onderzoek. Het was het begin van een fascinerend avontuur."

Meer dan 4.000 Dayak-voorwerpen heeft Haron in kaart gebracht. "Van wapens en gedecoreerde schedels tot kleding-

stukken en zelfs een heel woonhuis in Apeldoorn, ik heb het allemaal onderzocht en beschreven. Het is pijnlijk om te zien dat er in Kalimantan zelf amper nog oorspronkelijke artefacten te vinden zijn. Maar het doet wel deugd dat Komisi Pontianak mijn onderzoeksresultaten nu gebruikt om het gevoel van culturele identiteit onder Dayaks te versterken... Prachtig dat ik daar concreet aan heb mogen bijdragen."

Zin om net als Haron aan de slag te gaan?

Deel dan je talent en ga naar: www.cordaid.nl

Stabiele inzet van vrijwilligers bij Cordaid

Afgelopen jaar stonden 446 mensen ingeschreven als potentiële vrijwilliger voor activiteiten van Cordaid. Dit aantal is in vergelijking met vorige jaren stabiel gebleven. Opvallend is dat veel vrijwilligers die zich eerder alleen verbonden voelden met één fonds (Vastenactie of Memisa bijvoorbeeld) nu vaker geïnteresseerd zijn om zich ook voor andere fondsen of activiteiten van Cordaid in te zetten.

De zogeheten 'communicatie-vrijwilligers', die bij stands van Cordaid staan op fondswervende festivals en bij andere activiteiten kwamen afgelopen jaar 84 keer in actie op vijftien festivals en congressen zoals de EVS Afrikadag (april), Cordaid Mensen in Nood Bevrijdingsfestivals (mei), lokale

braderie Wilp (mei) als eigen actie van een vrijwilliger, bij ASN Kinderstem (juni), Festival Mundial (juni), waterfestijn Bodegraven (augustus), cheque ontvangst voor Kinderstem (oktober), 55+ beurs Bodegraven (oktober), EEN campagne (oktober), Experiment (oktober), Vastenactie Startdag (november), Margriet Winterfair (december), Woman Inc. (december). De vrijwilligers bruisen van energie, want de stijging is opvallend: nu 84 inzetten ten opzichte van 57 inzetten van vrijwilligers in 2006. In 2007 zijn twaalf 'Deel je talent' partneropdrachten ingediend. Hiervan worden in 2008 nog voor vier opdrachten talentdelers geworven. Vijf opdrachten waren van partners in het Zuiden, zeven van relaties in Nederland en afdelingen van Cordaid. Acht talentdelers waren het gehele jaar actief voor Cordaid, ondermeer in de vertalerspool.

Jaarrekening

Inkomsten

Het jaar 2007 was de start van de nieuwe strategieperiode 2007-2010, en van het nieuwe Medefinancieringsstelsel van de Nederlandse overheid. Nadat in eerste instantie een forse korting (van ruim 10%) op de subsidie-aanvraag van Cordaid is toegepast, is bij de definitieve beschikking, na de bezwaarprocedure, alsnog € 15 miljoen extra vrijgegeven voor de periode 2007-2010. Hiermee bleef het niveau van de jaarlijks te besteden bedragen uit dit fonds (ca. € 105 miljoen) gelijk aan dat van de afgelopen jaren.

Gedurende het jaar heeft Cordaid voor € 0,5 miljoen geïnvesteerd in de Merkenstrategie:

- de Corporate positionering en communicatiestrategie
- de transformatie van de fondsen/Cordaid naar Cordaid/fondsen
- de lancering van nieuwe fondsenwervende producten onder de naam Cordaid. Hiermee hebben de fondsen van Cordaid in naam en stijl de grootste verandering uit hun geschiedenis achter de rug.

De Stichting Vastenactie was geen onderdeel van de investering en behoudt haar eigen logo. In tegenstelling tot de (voorzichtige) verwachting, heeft deze transformatie niet geleid tot een lichte terugval in de inkomsten, integendeel: de inkomsten uit eigen fondsenwer-

ving zijn met € 37,9 miljoen bijna 8% hoger dan verwacht en hoger dan ooit tevoren. Een flink deel van de inkomsten (bijna € 10 miljoen) is afkomstig uit nalatenschappen.

Ook de inkomsten van Internationale institutionele donoren, zoals de EU, waren met € 19 miljoen, ruim boven verwachting, 26% hoger dan begroot. In 2007 zijn de inkomsten uit 'gezamenlijke acties' laag in vergelijking tot voorgaande jaren. De simpele reden is dat er geen SHO-aktie gehouden is. Van de stichting SAN! is in 2007 € 1,1 miljoen ontvangen. De inkomsten uit 'Aandeel in Acties van derden' komen uit op € 6,5 miljoen, iets lager dan begroot. De inkomsten van de Nationale PostcodeLoterij (€ 3 miljoen) en verschillende Caritas fondsen maken hier onderdeel van uit.

Bestedingen

Uiteraard lagen de bestedingen in 2007 lager dan in 2006, toen nog bedragen ter hoogte van € 21 miljoen uit de opbrengsten van de SHO-tsunami en SHO-Pakistan actie besteed werden. Toch lagen de bestedingen, mede door de hogere inkomsten, ruim boven de begroting.

De totale bestedingen à € 174,7 miljoen kunnen onderverdeeld worden in:
 Voorlichting: € 6,2 miljoen
 Lobby: € 2,2 miljoen
 Hulpverlening: € 166,4 miljoen
 Hierin is een bedrag van € 15,2 miljoen begrepen voor uitvoeringskosten.

Kosten

Het percentage fondsenwervende kosten kwam uit op: 15,4% (begroot: 15,7%), ruim binnen de CBF-norm van 25%. Dit ondanks het feit dat de kosten in verband met de investering in de merkenstra-

tegie direct in het resultaat meegenomen zijn. Het percentage uitvoeringskosten programma's kwam, ondanks een verlaging met € 1,1 miljoen ten opzichte van 2006, met 9,0% iets hoger uit dan begroot (8,6%). Dit was het gevolg van hogere advieskosten, en de kosten van het Nairobi-kantoor, dat in de loop van het jaar werd getransformeerd van een regio- naar een liaisonkantoor.

Resultaat

De vergelijking tussen inkomsten en bestedingen/kosten levert een negatief resultaat op van € 5,1 miljoen, wat deels ten laste gaat van het eigen vermogen (€ 2,4 miljoen), en deels van het Fonds Leningen & Garanties (€ 2,7 miljoen). Het negatieve resultaat op het Leningen & Garantie programma is vooral het gevolg van een negatief koersresultaat uit herwaarderings.

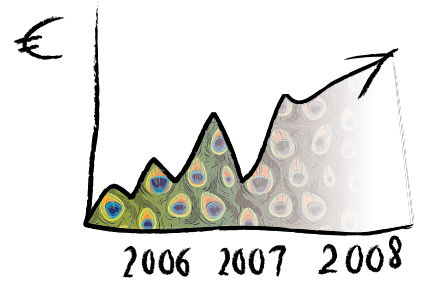
Vermogen

Het eigen vermogen is op een andere wijze in de balans gepresenteerd, waarbij (conform de nieuwe verantwoordingsrichtlijnen voor de Jaarverslaglegging) een onderscheid is gemaakt in reserves en fondsen. De reserves bestaan uit: een continuïteitsreserve, een bestemmingsreserve en een activa reserve. Met de continuïteitsreserve wordt beoogd een buffer te reserveren van voldoende omvang om, bij het onverhoopt wegvallen van een of meer belangrijke financieringsbronnen en met inachtneming van bestaande juridische en morele verplichtingen, lopende programma's op een correcte manier te kunnen voltooien, inclusief de daarvoor benodigde inzet van eigen personeel. De continuïteitsreserve bedraagt € 9,2 miljoen, en correspondeert met bijna 60% van de jaarlijkse loonsom. Dit is ruim binnen de richtlijnen van de commissie Herkströter.

De fondsen bestaan uit bestemmingsfondsen mét en zonder beperkte doelstelling. Tot de eerste categorie behoren de projectfondsen met een duidelijk vooraf bestemd doel, zoals de opbrengsten in het kader van specifieke SHO-acties, en tot de laatste categorie behoren de overlopende saldi op de eigen fondsen, die een lichte mate van bestemming hebben (meestal gekoppeld aan programmadoelstellingen).

Stichting Bisschoppelijke Vastenactie

De gegevens van de Stichting Bisschoppelijke Vastenactie zijn verwerkt in deze Jaarrekening. Conform afspraken met het Bestuur van de Stichting Bisschoppelijke Vastenactie wordt er naast de Jaarrekening Cordaid een separate Jaarrekening voor de Bisschoppelijke Vastenactie opgesteld, met een eigen accountantsverklaring.

Resultaatbestemming 2007

x € 1.000	Werkelijk 2007	Werkelijk 2006
Resultaatbestemming		
Het resultaat is toegevoegd aan:		
Reserves		
▶ continuïteits reserve 1.539	329	
▶ bestemmingsreserve 700	0	
▶ overige reserves -338	-471	
Fondsen		
▶ bestemmingsfondsen beperkte doelstelling	-1.160	-21.491
▶ bestemmingsfondsen zonder beperkte doelstelling	-3.128	-871
	-2.387	-22.504
Toegevoegd aan Fonds Leningen & Garanties	-2.674	-1.403
	-5.061	-23.907

Staat van baten

Baten x € 1.000	Werkelijk 2007	Begroting 2007	Werkelijk 2006
Fondsenwerving			
Baten uit eigen fondsenwerving			
▶ donaties, giften en schenkingen	20.069	27.387	21.126
▶ mailingacties	5.481	0	2.733
▶ collecten	2.412	0	2.289
▶ nalatenschappen	9.879	7.344	7.991
▶ loterijen en prijsvragen	83	0	135
	37.924	34.731	34.274
Kosten eigen fondsenwerving			
▶ (In)directe verwervingskosten	-3.420	-3.273	-3.246
▶ Uitvoeringskosten eigen organisatie	-2.428	-2.168	-2.201
Totaal kosten eigen fondsenwerving	-5.848	-5.441	-5.447
In % van baten uit eigen fondsenwerving	15,4	15,7	15,9
Netto resultaat eigen fondsenwerving	32.076	29.290	28.827
Resultaat verkopen			
▶ brutowinst	158	0	46
Netto resultaat verkopen	158	0	46
Resultaat eigen fondsenwerving	32.234	29.290	28.873
Baten uit overige acties			
▶ aandeel in gezamenlijke acties	1.690	3.500	4.953
▶ aandeel in acties van derden	6.526	8.300	9.978
	8.216	11.800	14.932
Beschikbaar uit fondsenwerving	40.450	41.090	43.804
Overige opbrengsten			
▶ Medefinancieringsprogramma	111.016	105.049	120.081
▶ Nederlandse overheid	3.798	0	3.171
▶ EU en overige overheden	15.048	15.750	13.248
▶ resultaat beleggingen	2.267	1.000	2.209
▶ resultaat financiële vaste activa	-2.911	0	-1.254
	129.218	121.799	137.455
Totaal beschikbaar voor doelstellingen	169.668	162.890	181.259

en lasten 2007

Lasten x € 1.000	Werkelijk 2007	Begroting 2007	Werkelijk 2006
Lasten x € 1.000			
Besteed aan doelstellingen			
Voorlichting/bewustmaking			
▶ eigen activiteiten	3.867	2.673	3.327
▶ uitvoeringskosten eigen organisatie	2.327	3.118	2.729
	6.194	5.791	6.056
Lobby			
▶ eigen activiteiten	2.137	3.014	1.673
▶ uitvoeringskosten eigen organisatie	0	0	326
	2.137	3.014	1.999
Hulpverlening			
▶ Overige bestedingen	824	0	1.910
▶ Sector Zeggenschap	36.497	34.282	41.640
▶ Sector Noodhulp & Wederopbouw	53.556	48.497	61.961
▶ Sector Gezondheid & Welzijn	28.579	28.584	33.867
▶ Sector Ondernemen	24.604	30.366	34.469
▶ Cordaid Nederland	7.176	6.000	6.976
	151.236	147.729	180.823
▶ uitvoeringskosten eigen organisatie	15.162	14.161	16.288
	166.398	161.890	197.111
Besteed aan doelstellingen	174.729	170.695	205.166
Overschot/Tekort	-5.061	-7.805	-23.907
Totaal beschikbaar voor doelstellingen	169.668	162.890	181.259
PM: herinzet middelen Leningen & Garanties	8.393	8.500	9.792
Uitv.kosten projecten in % van bestedingen	9,0%	8,6%	8,3%

Zie voor volledige jaarrekening: www.cordaid.nl

Management

De dagelijkse leiding berust bij de directieraad, bestaande uit de algemeen directeur en de directeur internationale programma's. De directieraad vormt tevens het bestuur van de stichting Cordaid.

Met betrekking tot de bezoldiging van bestuurders van de leden van de Directie Raad is deze opgebouwd uit de bruto salariskosten inclusief vakantietoelage, sociale lasten, pensioenpremies, onkostenvergoedingen en eindejaarsuitkering. De eindejaarsuitkering geldt standaard voor alle werknemers.

Per 31 december 2007 bestond de Directieraad uit dhr. R.Grotenhuis. Hij verdient een bruto maandsalaris van 7.820 euro. De totale jaarlasten inclusief vakantietoelage, eindejaarsuitkering en onkostenvergoeding bedragen 108.902 euro plus de werkgeverslasten van 4.313 euro plus de pensioenpremies van 11.553 euro. Totaal 124.768 euro.

Per 19 oktober 2007 is het lid van de Directieraad mevr. L. Ploumen uit dienst getreden. Haar bruto maandsalaris bedroeg 6.978 euro. De totale jaarlasten afgelopen jaar bedroegen inclusief vakantietoelage, eindejaarsuitkering, onkostenvergoeding: 65.275 euro plus werkgeverslasten 4.548 euro, pensioenpremies 6.176 euro. Totaal: 75.999 euro

De verantwoording van de salarissen is in overeenstemming met de "adviesregeling directiefuncties goede doelen organi-

saties" van het VFI en valt ruim binnen de norm van de Code Wiffjels.

Raad van Toezicht

Deze ziet toe op de hoofdlijnen van de uitvoering van beleid, keurt de meerjarenplannen, de financiële begroting en het jaarverslag goed en benoemt de leden van de directie.

Voorzitter

Drs. F.C.H. Slangen

Leden

Mw. drs. E.J.M. Engelhard

Mw. drs. T.C. Fogelberg

Mw. drs. P.A.C. Zwanikken MScCH

Mr. G.H.O. van Maanen

Drs. A.M. Oostlander

Pater J.C.M. Bentvelzen SJ

Formatie Cordaid

Eind december 2007 telde de vaste personeelsformatie van Cordaid 311 medewerkers, 201 vrouwen en 110 mannen, gezamenlijk goed voor 270 fulltime eenheden. Dit is inclusief de medewerkers die direct vanuit projecten worden betaald en exclusief degenen die door derden betaald worden of zijn gedetacheerd. Daarnaast zijn er per 31 december 14 uitzendkrachten werkzaam. Door het vertrek van directielid Lillianne Ploumen was er eind 2007 sprake van een vacature. De negen overgebleven directie-/managementposities werden voor 44% bekleed door vrouwen. Na invulling van de vacature van directielid begin 2008 door een vrouw is het percentage vrouwen in directie-/managementposities weer 50%.

Henk Tuijn

Manager Interne Bedrijfsvoering

'Ik zou het fantastisch vinden als Cordaid in de Top 3 bij de Transparantprijs eindigt'

"Ik ben er trots op dat ik bij Cordaid werk, met al die professionals die oprecht proberen deze wereld een beetje beter te maken. En ook op mijn medewerkers op de afdeling bedrijfsvoering, die vaak onzichtbaar hun werk doen, dat echter zo belangrijk is voor

de organisatie. En natuurlijk ook - zo ijdel ben ik wel - op al die zaken waarbij ikzelf 'footprints' heb achtergelaten, zoals het nieuwe kwaliteitshandboek, waarin alle processen en procedures op een glasheldere manier opnieuw zijn beschreven, of de compleet nieuwe,

sterk verbeterde, management informatie. Natuurlijk heb ik dat niet allemaal zelf gedaan, maar ik heb er wel leiding en sturing aan mogen geven. Mensen die in iets durven geloven en dat ook uitstralen, inspireren mij. Blij geichten en een positieve levens- en werkhouding. De fles is wat mij betreft altijd halfvol in plaats van half leeg. Ik heb er moeite mee als mensen beginnen te zeggen waarom iets niet zou kunnen. Dus heb ik een hekel aan negativisme en het voortdurende wantrouwen ten aanzien van ons werk, ("geld voor ontwikkelingshulp gaat naar zakkenvullers"). Verder moeten we met zeer beperkte middelen (immers, het hoofdkantoor mag niet veel geld kosten) zorgen voor een maximale controle op en verantwoording van elke cent, en moeten we aan allerlei reglementen, codes, keurmerken en certificaten voldoen. Dat bijt wel eens, en dat snappen velen niet. Komend jaar wil ik wat meer 'rust in de tent', na alle stress van de afgelopen jaren. En persoonlijk zou ik ook wel wat meer vrije tijd willen hebben, meer sporten, meer lezen, meer reizen! Maar ja, er wachten ook dit jaar weer de nodige uitdagingen, zoals een nieuw programmabeheer systeem. Ik zou het fantastisch vinden als Cordaid in de Top 3 bij de Transparantprijs eindigt. Dat we die enorm complexe materie waarmee we bezig zijn op een heldere en begrijpelijke manier aan het grote publiek kunnen uitleggen."

Financiële vooruitzichten 2008

Inkomsten

De prognose laat zien dat de particuliere inkomsten het in het strategieplan vermelde groeicijfer overtreffen. De herinrichting van de organisatie vergde een zekere aanlooptijd; daardoor kon de geplande efficiëntieslag nog niet volledig worden doorgevoerd. Deze vindt nu grotendeels plaats in 2008 en zal resulteren in gunstiger kostenratio's.

Cordaid's fondsenwerving is gericht op particuliere donateurs en institutionele relaties. De donateurs stellen zich garant voor een jaaropbrengst van € 29,4 mio (inclusief de nalatenschappen). De

ontvangsten van institutionele relaties zoals o.a. bedrijven, overheden en vermogensfondsen worden geraamd op € 7,5 mio, waarmee de fondsenwerving op de particuliere markt uitkomt op € 36,9 mio - een groei van 6% t.o.v. de planning voor 2007.

Bestedingen

De bestedingen per programma's volgen grotendeels het voorziene niveau van 2010; dit is mogelijk omdat de totale bestedingsruimte voor 2010 (zoals voorzien in het Strategieplan) nagenoeg gelijk is aan die in 2008, zij het met een iets andere balans tussen eigen middelen en MFS-geld.

Bij het vaststellen van de kosten en fte's is rekening gehouden met de bezuinigingsdoelstelling zoals opgenomen in het Strategieplan, resulterend in de volgende kostenpercentages:

fondsenwerving: 15,1%
uitvoeringskosten: 8,7%

Begroting 2008

x € 1.000

Baten eigen fondsenwerving	37,0	
Kosten eigen fondsenwerving	5,6	
Netto resultaat eigen fondsenwerving		31,4
Aandeel in gezamenlijke acties		4,0
Aandeel in acties van derden		8,0
Beschikbaar uit fondsenwerving		43,4
Overheids subsidies		125,0
Resultaat beleggingen		1,0
Totaal baten		169,4
Beschikbaar voor Herinzet uit Leningen		9,5
Totaal beschikbaar voor doelstelling		178,9
Voorlichting/bewustwording	6,9	
Lobby	2,0	
Hulpverlening	168,1	
Totaal besteed aan doelstelling		177,0
Overschot		1,9
Hierin verwerkte uitvoeringskosten eigen organisatie		17,3

Balans 2007

x € 1.000	31 december 2007	31 december 2006
Activa		
Materiële vaste activa:		
▶ Bedrijfsmiddelen	661	999
Financiële vaste activa:		
▶ Verstrekt in het kader van de doelstelling	30.496	28.202
Beleggingen	25.150	25.717
Voorraden:		
▶ Bedrijfsvoorraden	0	14
Vorderingen	104.348	108.713
Liquide middelen	125.071	126.480
Totaal activa	285.726	290.125
Passiva		
Reserves		
▶ continuïteits reserve	9.194	7.655
▶ bestemmingsreserve	700	0
▶ overige reserves	661	999
	10.555	8.654
Fondsen		
▶ bestemmingsfondsen beperkte doelstelling	-653	507
▶ idem zonder beperkte doelstelling	11.451	12.001
	10.798	12.508
Fonds leningen en garanties	67.221	63.250
Voorzieningen	170	471
Schulden		
▶ op lange termijn	91.387	103.206
▶ op korte termijn	105.595	102.036
	196.981	205.242
Totaal passiva	285.726	290.125

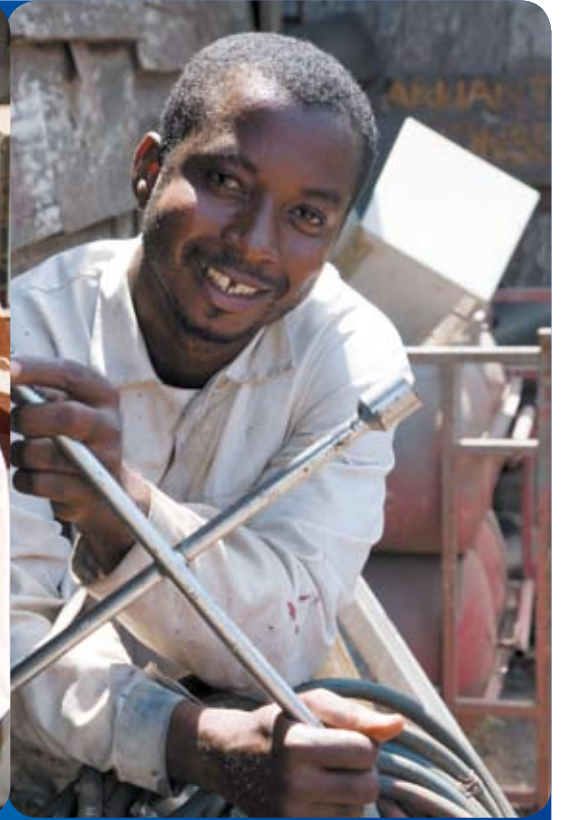

Bestedingen per continent in 2007

Afrika	74,4 miljoen (45%)
Azië	43,0 miljoen (26%)
Latijns-Amerika	21,5 miljoen (13%)
Nederland en wereldwijd	26,4 miljoen (16%)

Hier werkt Cordaid

Meest gestelde vragen van donateurs

Voor vragen over Cordaid kunt u terecht bij onze Servicedesk. De vijf medewerkers beantwoorden dagelijks gemiddeld veertig telefoontjes en vijftig e-mails, vooral van donateurs van de fondsen Memisa, Mensen in Nood, Kinderstem, Microkrediet, Bond zonder Naam, Vastenactie en Cordaid Nederland. Ze verzorgen de afhandeling van de notariële schenkingen, de schriftelijke beantwoording van vragen en klachten en de verzending van bedankbrieven naar donateurs. Welke vragen krijgen zij zoal?

Ik lees in de media veel over 'de strijdstok', hoeveel geld blijft er bij u hieraan hangen?

De fondsen van Cordaid zetten een deel van hun inkomsten uit fondsenwerving in om opnieuw fondsen te werven. Cordaid beschikt over het keurmerk van het Centraal Bureau voor Fondsenwerving (CBF) voor verantwoorde fondsenwerving. De norm van het CBF voor fondswervende kosten is maximaal 25 procent. Cordaid zit daar met vijftien procent in 2007 ruim onder. Daarnaast maakt Cordaid ook kosten voor een juiste begeleiding en toetsing van de programma's in ontwikkelingslanden die gefinancierd worden, maar ook voor ondersteunende taken binnen de organisatie. Deze kosten bedroegen in 2007 ongeveer acht procent. Vanzelfsprekend werken we zo efficiënt en effectief mogelijk, maar om ons werk goed uit te voeren is het noodzakelijk dat er kosten worden gemaakt.

Waarom heet 'Mensen in Nood' tegenwoordig 'Cordaid Mensen in Nood'?

Sinds de fusie van Memisa, Mensen in Nood en Balance/Vastenactie wordt de naam Cordaid al gevoerd, maar stond nooit als voornaam van de fondsen vermeld. Om nadrukkelijker de band tussen onze verschillende fondsen te laten zien, hebben deze vanaf 13 juni 2007 allemaal dezelfde voornaam 'Cordaid'. Met het vergroten van de

herkenbaarheid van Cordaid en haar fondsen bundelen we nog meer dan voorheen onze krachten.

Als ik een gift geef aan Cordaid Memisa, wordt het dan echt aan gezondheidszorgprojecten besteed of komt het op de grote 'Cordaid hoop' terecht?

Alleen de naam en het beeldmerk veranderen, maar het doel van ieder fonds en de manier waarop het geld besteed wordt veranderen niet. Geld dat u aan Cordaid Memisa geeft, wordt op dezelfde manier besteed als voorheen: aan de structurele verbetering van gezondheidszorg in ontwikkelingslanden. Cordaid Mensen in Nood blijft gespecialiseerd in Noodhulp en Wederopbouw. Zo gaat geld dat aan Mensen in Nood wordt gedoneerd ook nog steeds naar directe hulp bij rampen en naar wederopbouwprojecten na een ramp. Cordaid Kinderstem helpt kinderen in sloppenwijken. In de Cordaid Kinderstem-projecten is ruimte voor opvang van straatkinderen, ze krijgen aandacht, (medische) zorg en gaan naar school.

Waarom krijg ik zoveel post van Cordaid?

Omdat de fondsen nu allemaal dezelfde voornaam hebben, lijkt het alsof u meer post krijgt toegestuurd van Cordaid. Als u bijvoorbeeld donateur bent voor Cordaid Mensen in Nood en Cordaid Memisa, dan ontvangt u van beide fondsen de informatie en verzoeken om donaties. U ontvangt echter niet meer post dan voorheen.

Ik maak mij zorgen over de hoge salarissen van directies van goede doelen. Hoe zit dat bij Cordaid?

De inkomens van de medewerkers en directie van Cordaid vallen onder de CAO Welzijn. Cordaid onderschrijft de code voor goed bestuur van goede doelen. In deze code staat dat de beloning van directeuren van goede doelenorganisaties een combinatie moet zijn van idealisme en professionaliteit en dat het moet worden afgestemd op vergelijkbare functies bij de rijksoverheid. De algemeen

directeur van Cordaid verdiende in 2007 € 7.820 bruto per maand. Dit is vergelijkbaar met het salaris van de hoogste baas van een ministerie, de Secretaris-Generaal.

Bond Zonder Naam valt tegenwoordig ook onder Cordaid. Ik wil graag een kalender bestellen, krijg ik deze automatisch toegestuurd als ik lid ben van Cordaid Bond Zonder Naam?

U krijgt de kalender niet automatisch toegestuurd als u lid bent. Om de kalender van Cordaid Bond Zonder Naam te bestellen kunt u het bestelformulier invullen dat u 2 maal per jaar ontvangt als u lid bent van Cordaid Bond Zonder Naam. Hiermee geeft u meteen een eenmalige machtiging af van € 8,- per kalender. De kalender wordt dan rond september/oktober naar u toegestuurd.

Er is laatst iemand bij mij aan de deur geweest voor het vragen van een maandelijkse machtiging voor Cordaid Kinderstem. Ik wil wel graag geven, echter niet maandelijks, maar 1 gift per jaar. Ik kon echter bij deze persoon alleen een maandelijkse machtiging afgeven. Waarom?

De werving van donateurs aan de deur is door ons uitbesteed aan een extern bureau. Hier zijn natuurlijk kosten aan verbonden. Deze kosten worden berekend per afgegeven machtiging. Om deze kosten te kunnen 'terugverdienen' bieden de wervers aan de deur alleen maandelijkse machtigingen aan. Als u bijvoorbeeld een jaarlijkse of eenmalige gift wilt geven, dan kunt u rechtstreeks contact opnemen met de Servicedesk van Cordaid. Zij zullen dit dan voor u in orde maken.

Colofon

Uitgave

© Cordaid, juni 2008.

Cordaid is een Nederlandse ontwikkelingsorganisatie die zich met hart en ziel inzet voor minder armoede in ruim 40 landen in Afrika, Azië, Latijns Amerika, het Midden-Oosten, Oost-Europa en Nederland. Cordaid is de drijvende kracht achter Memisa, Mensen in Nood, Vastenactie, Kinderstem, Cordaid Microkrediet en Bond Zonder Naam.

Redactie

Barbara Berger, X-borders, Cordaid

Fotografie

© Fred Beekers, Dennis Brussaard, Wilco van Dijen, Lilianne Ploumen, Peter Jac Steenman, Benno Neeleman, Mariet Mulders, Alexandra Strand Holm, Karen Mol, Fulco van Deventer, Virendya Battja, Max Lok, Nico Keijzer, Adriaan Backer, IDlab.

Ontwerp en druk

Ontwerp/illustratie, IDlab, Den Haag
Druk, Koro, Rotterdam

Bestellingen

Exemplaren van dit jaarverslag kunt u bestellen bij de Cordaid Servicedesk:
info@cordaid.nl
070 313 63 33

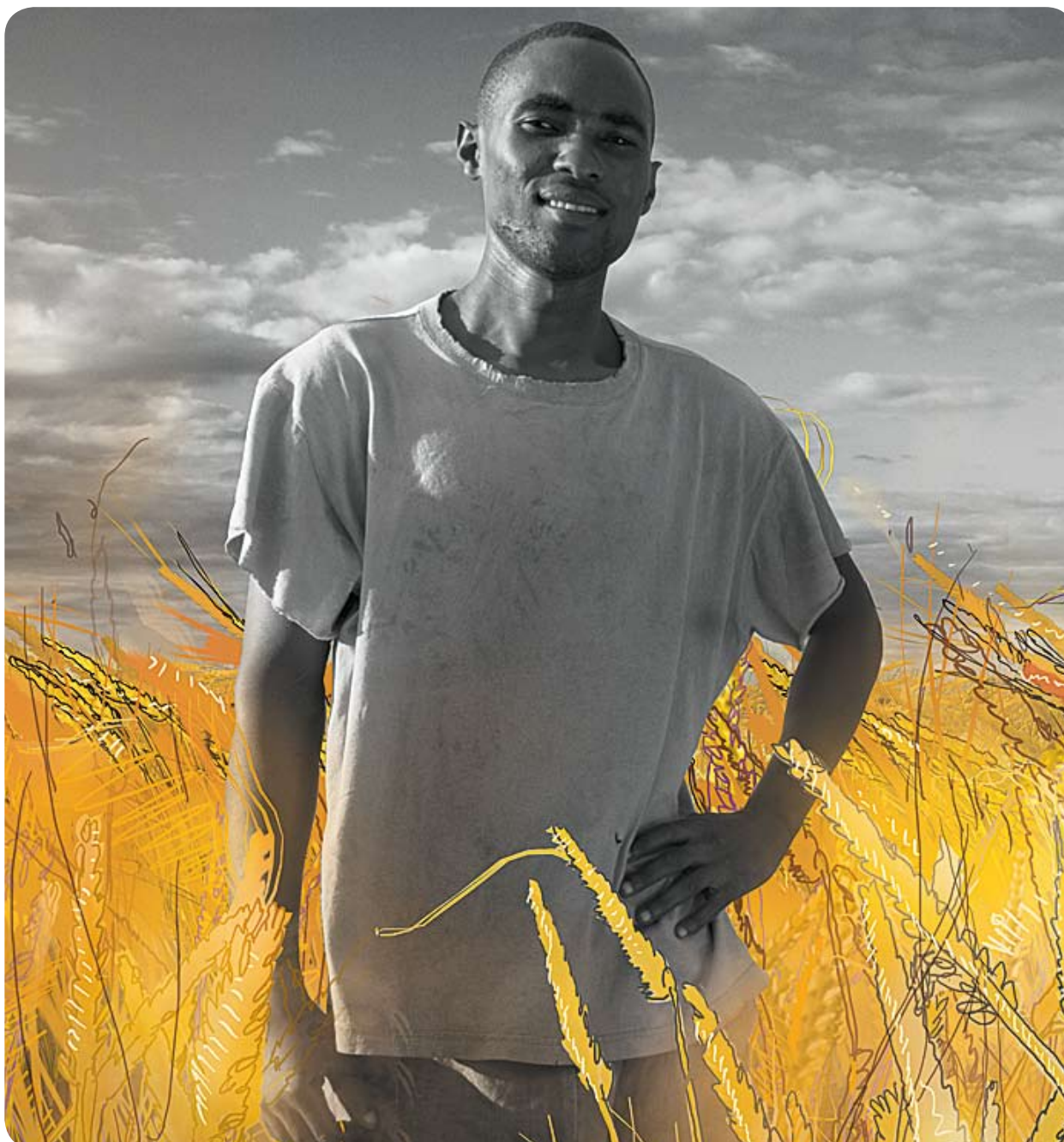
U kunt het jaarverslag ook downloaden op:
www.cordaid.nl

Cordaid

Bezoekadres:
Lutherse Burgwal 10, Den Haag
Postadres:
Postbus 16440, 2500 BK Den Haag

t 070 313 63 00
f 070 313 63 01
info@cordaid.nl
www.cordaid.nl

ISBN-nummer 978 90 73726666

Oproep aan u!

In dit jaarverslag van Cordaid hebben we u deelgenoot gemaakt van onze successen, maar ook van onze dilemma's. U hebt kennis gemaakt met een aantal van onze partners in ontwikkelingslanden en hun werk. Heeft u vragen of opmerkingen, tips of kritiek, wilt u meer informatie over een van onze fondsen? Vul dan deze oproep in.

Antwoordkaart

Mijn gegevens:

naam _____
 straat _____
 postcode en plaats _____
 telefoon _____
 e-mail _____

Mijn reactie op het jaarverslag is:

Ik wil graag informatie over:

Cordaid

Cordaid
bond zonder naam

Cordaid
kinderstem

Cordaid
memisa

Cordaid
microkrediet

Cordaid
mensen in nood

VASTENAKTIE
Cordaid

s.v.p. sturen naar: Cordaid,
antwoordnummer 10859,
2501 WB Den Haag